

DÜNYA BİLGİ TOPLUMU ZİRVEŐİ NİHAİ DOKÜMANLARI

Cenevre Zirvesi – Aralık 2003

Tunus Zirvesi - Kasım 2005

DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI

Bilgi Toplumu Dairesi

Ocak 2008

DÜNYA BİLGİ TOPLUMU ZİRVEŐİ NİHAİ DOKÜMANLARI

Cenevre Zirvesi – Aralık 2003

Tunus Zirvesi - Kasım 2005

DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI

Bilgi Toplumu Dairesi

Ocak 2008

Bu yayın tüm içeriği ile
<http://www.bilgitoplumu.gov.tr>
adresinde yer almaktadır

Kaynak gösterilmek kaydıyla yayın ve referans olarak kullanılması
Devlet Planlama Teşkilatı'nın iznini gerektirmez

Bu yayın 200 adet basılmıştır.

DÜNYA BİLGİ TOPLUMU ZİRVESİ NİHAİ DOKÜMANLARI

Cenevre Zirvesi – Aralık 2003

Tunus Zirvesi - Kasım 2005

DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI

Bilgi Toplumu Dairesi

Ocak 2008

ÖNSÖZ

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkisiyle hızla değişen ekonomik ve sosyal hayat, sunduğu yeni fırsatlar kadar, bu teknolojileri etkin kullanamayan ülkeler açısından geleceğe yönelik önemli tehditleri de beraberinde getirmektedir. Bilgi toplumunun getirdiği fırsatlar ve tehditler giderek artan bir ilgi görmekte, bu konuda uluslararası işbirliğini artırmak amacıyla çeşitli çalışmalar yürütülmektedir.

Bu çerçevede, son yıllarda düzenlenen en önemli ve kapsamlı etkinlik Dünya Bilgi Toplumu Zirvesidir (DBTZ). DBTZ, Birleşmiş Milletler - Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) koordinasyonunda iki aşamalı olarak gerçekleşmiş bir Dünya Zirvesidir. "İki aşamalı, tek bir Zirve" olarak anılan DBTZ'nin temelleri 1998 yılında ITU tarafından alınan bir karara dayanmaktadır. Yürütülen kapsamlı hazırlık çalışmalarının ardından, Zirvenin ilk aşaması Aralık 2003'te Cenevre'de, ikinci aşaması ise Kasım 2005'te Tunus'ta yapılmıştır.

10-12 Aralık 2003 tarihlerinde İsviçre-Cenevre'de gerçekleştirilen Zirvenin ilk aşamasında "İlkeler Bildirgesi" ve "Eylem Planı" belgeleri kabul edilmiştir. 16-18 Kasım 2005 tarihlerinde Tunus-Tunus'ta gerçekleştirilen Zirvenin ikinci aşamasında ise "Tunus Taahhüdü" ve "Bilgi Toplumu için Tunus Gündemi" belgeleri kabul edilmiştir. Bu yayın, DBTZ'nin her iki aşamasında kabul edilen dört adet Nihai Dokümanın DPT Müsteşarlığı tarafından yapılan resmi olmayan tercümelerini kamuoyu ile paylaşmak amacıyla hazırlanmıştır.

Zirve sürecinde alınan kararlar ve ileride ortaya çıkartabileceği kurumsal yapılar sebebiyle, Zirve önümüzdeki dönemde de dünya gündeminde kalmaya devam edecektir. Zirve sonrası süreçte, başta İnternet Yönetişimi Forumu olmak üzere, Zirvede alınan kararların uygulanmasına yönelik çeşitli izleme, değerlendirme ve gözden geçirme çalışmaları sürdürülmektedir.

DBTZ'ne ilişkin; Zirvenin ortaya çıkışı, Zirvenin hazırlık çalışmaları, her iki aşamada yaşanan tartışmalar ve Zirve sonrası süreç ile Türkiye'de yürütülen tüm çalışmalara ilişkin bilgilere <http://www.bilgitoplumu.gov.tr/dbtz/index.html> adresinden erişilebilir. Konuya ilişkin görüş, katkı ve önerilerinizi dbtz@dpt.gov.tr adresine iletebilirsiniz.

Devlet Planlama Teşkilatı
Bilgi Toplumu Dairesi Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iii
ZİRVE SÜRECİNE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER	1
ZİRVE ÇIKTILARI	5
İLKELER BİLDİRGESİ	7
EYLEM PLANI	19
TUNUS TAAHHÜDÜ	39
BİLGİ TOPLUMU İÇİN TUNUS GÜNDEMİ	45

ZİRVE SÜRECİNE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

Dünya Bilgi Toplumu Zirvesi (DBTZ), Birleşmiş Milletler (BM) ve Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) tarafından, iki aşamalı olarak düzenlenen bir Dünya Zirvesidir. “İki aşamalı, tek bir Zirve” olarak anılan DBTZ’nin temelleri, 1998 yılında ITU tarafından alınan bir karara dayanmaktadır. Zirve, yaklaşık 8 yıllık bir sürecin ardından tamamlanmıştır. Ancak, bu süreçte alınan kararlar ve ileride ortaya çıkartabileceği kurumsal yapılar sebebiyle, Zirve önümüzdeki dönemde de gündemde kalacaktır.

Zirvenin Ortaya Çıkışı

ITU’nun en yüksek karar organı olan Tam Yetkili Temsilciler Konferansı’nın 1998 yılında Mineapolis’te düzenlenen toplantısında kabul edilen 73 nolu Kararla ITU, DBTZ ile ilgili bir çalışma yapmak, çalışmaların sonucunu BM İdari Koordinasyon Komitesi’ne (ACC) rapor etmek ve zirvenin düzenlenmesi için yapılabilecek çalışmaları tespit etmekle görevlendirilmiştir. Bu amaca yönelik olarak ITU Genel Sekreterliğince 1999 yılında bir Görev Gücü oluşturulmuştur. Ayrıca, 2000 yılında, BM Genel Sekreterinin himayesinde, ITU’nun öncülüğünde yapılacak olan zirvenin hazırlık ve organizasyonuna ilişkin bir eylem planı kabul edilmiştir.

ITU’nun 2000 yılı Konsey toplantısında Görev Gücünün hazırladığı Fizibilite Raporu görüşülmüş ve sonuçları genel olarak kabul edilmiştir. Konsey, bu toplantısında kabul ettiği 1158 nolu Kararla ITU Genel Sekreterini; zirvenin 2003 yılında yapılması için uygun bir yer tespit edilmesi, ilgili taraflarla müzakerelere devam edilmesi ve gerekli hazırlıkların tamamlanması ile görevlendirmiştir.

BM, Ocak 2002’de aldığı 56/183 nolu Kararla, Zirvenin; birinci aşamasının 10-12 Aralık 2003 tarihlerinde Cenevre’de, ikinci aşamasının 16-18 Kasım 2005 tarihlerinde Tunus’ta yapılmasını karara bağlamıştır. Ayrıca, bu Kararla, BM’nin tüm organları, hükümetlerarası organizasyonlar, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar, sivil toplum örgütleri ve özel sektörün zirveye aktif destek vermesi ve üst düzey katılımında bulunması için çağrıda bulunulmuştur. BM, ayrıca, zirve hazırlıklarının hükümetler arası bir hazırlık komitesi tarafından yürütülmesini, bu komitenin zirve gündemini, katılma usul ve esaslarını belirlemesini ve ilkeler bildirgesi ile eylem planı taslağına son halini vermesini önermiştir.

Zirvenin I. Aşaması

DBTZ’nin I. Aşaması **10 – 12 Aralık 2003** tarihleri arasında **Cenevre’de** yapılmıştır. 175 ülkeden 11.000’den fazla katılımcı Zirveyi ve Zirveyle ilgili programları takip etmiştir. I. Aşamada, DBTZ’nin amacı, “bilgi toplumu için ortak bir vizyon ve anlayışın geliştirilmesi; hükümetlerin, uluslararası kuruluşların, özel sektörün ve sivil toplumun uygulayacağı bir eylem planının ve ilkeler bildirgesinin kabul edilmesi ve herkes için bilgi toplumu hedefine ulaşmak üzere gerekli organizasyonların kurulması yönünde kesin adımların atılması” şeklinde ortaya konulmuştur.

Zirvenin I. Aşamasında DBTZ **İlkeler Bildirgesi** ve **Eylem Planı** kabul edilmiştir.

DBTZ İlkeler Bildirgesinin ana hatları şu şekildedir:

- Bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT), herkes için bilgi toplumunun temelidir ve evrensel, kolaylıkla erişilebilir, tarafsız ve ucuz BİT altyapısı ve hizmetleri inşa etmek tüm tarafların en önemli amacıdır.
- Bilgi ve ağ güvenliğini, kimlik denetimini, mahremiyeti ve tüketici haklarını da kapsayacak şekilde BİT'e duyulan güven ve itimadın üzerinde durulmalıdır. Bu güven, bilgi toplumunun gelişimindeki önemli gereksinimlerden biridir.
- BİT aynı zamanda iyi yönetim için önemli bir araçtır. Bu sebeple, hukukun üstünlüğüne odaklanmış, destekleyici, şeffaf, teknolojik olarak tarafsız ve anlaşılabilir bir politik ve düzenleyici çerçeveye oturtulmuş ulusal ve uluslararası düzeyde bir yapıya ihtiyaç vardır.
- Eğer evrensel erişim gerçek bir bilgi toplumunun temeliyse, kapasite yaratmak bu konudaki en önemli katalizördür. Bu nedenle internet ve internet uygulamalarıyla henüz tanışmamış nüfusu eğitmek ve desteklemek bu süreci hızlandıracaktır.
- Kaynakların gelişmelerden uzakta kalmış ve zayıf kesimlere yönlendirilmesi suretiyle bu insanların uyumu sağlanmalıdır.
- Entellektüel fakirlik, yenilikçilik ve yaratıcılık teşvik edilerek ve yenilik ile yaratıcılığı destekleyecek bilgiye erişim sağlanarak azaltılmalıdır.
- Gelenekler ve dinin yanında kültürel ve dilsel farklılıklara saygı gösterilmelidir.
- İnternet yönetişiminin, hem teknik hem de politika düzeyinde üzerinde durulması gerekmektedir. Fakat bir bütün olarak internet yönetişimi tüm detayları ile çözülemeyecek kadar karışık bir konudur. Bu sebeple internet yönetişimi konusunda araştırmalar yapılacak ve Zirvenin II. Aşaması öncesinde eylem tekliflerinde bulunacak katılımcı bir çalışma grubu kurulacaktır.
- Tüm taraflar arasındaki sayısal uçurumun uluslararası işbirliğiyle kapatılması amacıyla koşulsuz destek verilecektir.

Bu bildirgenin ve Zirvede oluşturulan ortak görüşlerin ışığında oluşturulan Eylem Planı, hükümetlerin ve diğer organizasyonların işbirliği ile aşağıda yer alan 11 ana başlık altındaki eylemlerden oluşmaktadır:

1. Kalkınma için BİT'in desteklenmesinde hükümetlerin ve tüm paydaşların rolü
2. Bilgi ve iletişim altyapısı: Bilgi Toplumunun temeli
3. Bilgi ve malumata erişim
4. Kapasite geliştirme
5. BİT kullanımında itimat ve güvenliğin sağlanması
6. Kolaylaştırıcı ortam
7. BİT Uygulamaları: Yaşamın bütün alanlarında sağlanacak faydalar
8. Kültürel çeşitlilik ve kimlik, dil çeşitliliği ve yerel içerik
9. Medya
10. Bilgi Toplumunun etik boyutu
11. Uluslararası ve bölgesel işbirliği

Zirve ayrıca, bilgi toplumu kapsamının ve doğasının gerektirdiği kamu-özel kesim ortaklığının kurulmasına ciddi katkıda bulunmuştur. Bu kapsamda, temelleri bu Zirvede atılan ve sayısal uçurumun engellenmesini hedefleyen **Küresel Sayısal Dayanışma Fonu Vakfı** (*The Global Digital Solidarity Fund Foundation– DSF*)¹, çeşitli devletlerin, uluslararası kuruluşların ve yerel yönetimlerin öncülüğünde Mart 2005'te Cenevre'de resmen kurulmuştur.

Zirvenin II. Aşaması

Zirvenin II. Aşaması **16-18 Kasım 2005** tarihlerinde **Tunus**'un başkenti Tunus'ta, Kram PalExpo Center'da gerçekleştirilmiştir. Çeşitli paralel etkinlikler ve bir fuarla beraber gerçekleşen Zirveye 175 ülke ve yaklaşık 19.400 kişi katılmıştır.

Zirvenin II. Aşaması hazırlıkları kapsamında, üç adet Hazırlık Komitesi Toplantısı yapılmıştır. Bu toplantılara ilave olarak, farklı zamanlarda, Müzakere Grubu toplantıları ve istişari nitelikte çok sayıda ilave toplantı gerçekleşmiştir. En son olarak, özellikle internet yönetimi ve uygulama konusunda yoğun tartışmalar yaşanması ve Zirve Nihai Dokümanları üzerinde uzlaşa sağlanamaması sebebiyle, Zirve'den hemen önce, 13-15 Kasım 2005 tarihlerinde son bir Hazırlık Komite Toplantısı yapılmıştır. Bu toplantı neticesinde, uzlaşa sağlanarak, iki ayrı dokümanının Zirve'de kabul edilmesi kararlaştırılmıştır. Zirvenin bu aşamasında **“Tunus Taahhüdü”** ve **“Bilgi Toplumu için Tunus Gündemi”** başlıklı iki doküman kabul edilmiştir.

Bu dokümanlardan ilki olan Tunus Taahhüdü, ağırlıklı olarak politik taahhütleri içermektedir. Bilgi Toplumu için Tunus Gündemi'nde ise, sayısal uçurumun azaltılması amacıyla kullanılacak finansal mekanizmalar, internet yönetimi ile ilgili hususlar ve Cenevre ve Tunus kararlarının uygulanması ve takip edilmesi konuları ön plana çıkmaktadır.

Zirve Sürecinde Türkiye

DBTZ'nin her iki aşamasında da ülkemiz, Ulaştırma Bakanı **Sn. Binali YILDIRIM** başkanlığında bir heyet tarafından temsil edilmiştir. Türkiye, Zirvenin I. Aşamasından bu yana çalışmaları aktif olarak takip etmiştir. Türkiye'nin Zirve kapsamında ele alınan konulardaki pozisyonu, özetle; DBTZ'nin ülkelerin bilgi toplumuna dönüşüm çalışmaları açısından önemli bir fırsat teşkil ettiği, sayısal uçurumun önlenmesi amacıyla uluslararası düzeyde çalışmaların yürütülmesi gerektiği, bunun yanısıra, BİT'in getirdiği fırsatlardan yararlanarak bilgi toplumuna geçişi destekleyici ve aynı zamanda bilgi güvenliği ve siber suçlar gibi yeni tehditler karşısında uluslararası işbirliklerinin geliştirilmesi gerektiği, internet yönetiminin; internetin mevcut güvenliliği ve devamlılığından ödün vermeden, çok taraflı, meşru, şeffaf ve katılımcı bir yapıya sahip olması, bunun için tüm paydaşların katılım sağlayacağı yeni mekanizmaların geliştirilmesi yönünde olmuştur.

¹ <http://www.dsf-fsn.org/> adresinden ayrıntılı bilgiye ulaşılabilir.

Zirve Sonrası Süreç

DBTZ'de en çok tartışılan konulardan biri Zirve sonrası süreçte, Zirve çıktılarının uygulanmasının takibi ve bunun için nasıl bir görev dağılımının yapılması gerektiği olmuştur.

Zirvenin her iki aşamasında alınan kararların uygulanması konusunda Cenevre Eylem Planında benimsenen Eylem Alanları esas alınmaktadır. Başta ITU, UNESCO ve UNDP olmak üzere, BM çatısı altında yer alan kuruluşların koordinasyonunda bu eylem alanlarında çeşitli çalışmalar yürütülmektedir.

Tunus Zirvesi'nde kabul edilen "Bilgi Toplumu için Tunus Gündemi" dokümanının, Uygulama ve İzleme başlığı altında yer alan 105 nolu paragrafı; DBTZ'nin Cenevre ve Tunus'da kabul edilen çıktılarının genel olarak izlenmesi görevinin Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi'ne (ECOSOC) verilmesini öngörmektedir. Bu karar uyarınca, Haziran 2006'da yapılan ECOSOC toplantısında 2006/46 sayılı Nihai Karar kabul edilmiştir. Bu Kararla; **Birleşmiş Milletler Kalkınma için Bilim ve Teknoloji Komisyonu'nun** (Commission on Science and Technology for Development - CSTD), DBTZ uygulamalarının izlenmesinde odak noktası olarak görev yapacak ECOSOC'u etkin bir biçimde desteklemesi, özellikle Zirve çıktılarının uygulanmasındaki ilerlemelerin gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesinde CSTD'nin görev alması sağlanmıştır.

17 Mayıs tarihi, Zirve çıktılarından "Bilgi Toplumu için Tunus Gündemi" dokümanının 121 nolu paragrafında yer alan teklife dayalı olarak Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından "**Dünya Bilgi Toplumu Günü**" olarak ilan edilmiştir. Daha önceleri Dünya Telekomünikasyon Günü olarak kutlanan bu tarih aynı zamanda ITU'nun kuruluş günüdür. Zirve çıktılarının uygulanmasının takibi amacıyla 17 Mayıs tarihini de içine alan bir dönemde DBTZ etkinlikleri düzenlenmektedir. 2007 yılında 17-25 Mayıs tarihlerinde düzenlenen etkinliklerde, CSTD toplantısı başta olmak üzere Eylem Alanlarına ilişkin Cenevre'de çeşitli toplantılar düzenlenmiştir.

Zirvenin en önemli çıktılarından biri **İnternet Yönetişimi Forumu'nun** kurulmasıdır. Forumun görev tanımı ve yapısı "Bilgi Toplumu için Tunus Gündemi" dokümanının 72-79 nolu paragraflarında tanımlanmaktadır. Buna göre Forum, ilgili tüm paydaşların katılabileceği ve internet yönetişimine ilişkin tüm konuların tartışıldığı bir platform niteliğindedir.

Forumun ilk toplantısı 30 Ekim - 2 Kasım 2006 tarihlerinde Atina - Yunanistan'da, ikinci toplantı ise 12-15 Kasım 2007 tarihlerinde Rio de Janeiro - Brezilya'da yapılmıştır. IGF'e ilişkin bilgilere <http://www.intgovforum.org/index.htm> adresinden erişilebilir.

ZİRVE ÇIKTILARI

Zirve Nihai Dokümanlarının isimleri, her bir dokümanda yer alan ana başlıklar ve bunların Türkçe çevirileri ile dokümanların numaraları aşağıda verilmiştir:

NİHAİ DOKÜMANLAR	FINAL DOCUMENTS	Doküman No / Document Number
İLKELER BİLDİRGESİ	DECLARATION OF PRINCIPLES	WSIS-03/GENEVA/DOC/4-E
• <i>Ortak Vizyon</i>	• <i>Our Common Vision</i>	
• <i>Temel İlkeler</i>	• <i>Key Principles</i>	
• <i>Herkes için Bilgi Toplumuna Doğru</i>	• <i>Towards an Information Society for All</i>	
EYLEM PLANI	PLAN OF ACTION	WSIS-03/GENEVA/DOC/5-E
• <i>Giriş</i>	• <i>Introduction</i>	
• <i>Amaç ve Hedefler</i>	• <i>Objectives, Goals and Targets</i>	
• <i>Eylem Alanları</i>	• <i>Action Lines</i>	
• <i>Sayısal Dayanışma Gündemi</i>	• <i>Digital Solidarity Agenda</i>	
• <i>İzleme ve Değerlendirme</i>	• <i>Follow-up and Evaluation</i>	
• <i>İkinci Aşamaya Doğru</i>	• <i>Towards WSIS Phase 2 (Tunis)</i>	
TUNUS TAAHHÜDÜ	TUNIS COMMITMENT	WSIS-05/TUNIS/DOC/7-E
BİLGİ TOPLUMU İÇİN TUNUS GÜNDEMİ	TUNIS AGENDA FOR THE INFORMATION SOCIETY	WSIS-05/TUNIS/DOC/6(Rev.1)-E
• <i>Giriş</i>	• <i>Introduction</i>	
• <i>Finansal Mekanizmalar</i>	• <i>Financial Mechanisms</i>	
• <i>İnternet Yönetişimi</i>	• <i>Internet Governance</i>	
• <i>Uygulama ve Takip</i>	• <i>Implementation and Follow-up</i>	
• <i>Ek</i>	• <i>Annex</i>	

Belge No: WSIS-03/GENEVA/DOC/4-E
12 Aralık 2003

Orijinali: İngilizce

(DPT Tarafından Yapılan Gayriresmi Tercümedir.)

İLKELER BİLDİRGESİ

Bilgi Toplununun İnşası: yeni Binyılda küresel güçlük

A. Ortak Bilgi Toplumu Vizyonumuz

1. Biz dünya halklarının temsilcileri olarak 10-12 Aralık 2003 tarihinde Cenevre’de Dünya Bilgi Toplumu Zirvesinin birinci aşaması için toplanarak, herkesin bilgiyi ve malumatı üretebileceği, erişebileceği, kullanabileceği ve paylaşabileceği; insan merkezli, kapsayıcı ve kalkınma odaklı bir “Bilgi Toplumu” için ortak arzumuzu ve taahhüdümüzü ilan ediyoruz. Böylece, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinde ve Birleşmiş Milletler Sözleşmesinde yer alan ilke ve amaçlar çerçevesinde fertlerin, toplumların ve halkların sürdürülebilir kalkınmalarını sağlama ve yaşam kalitelerini artırma konusunda potansiyellerini tam olarak kullanmaları mümkün olacaktır.
2. Bizi bekleyen en büyük güçlük, “Binyıl Bildirgesinde” ifadesini bulan; aşırı yoksulluk ve açlığın ortadan kaldırılması, evrensel temel eğitimin gerçekleştirilmesi; cinsiyetler arası fırsat eşitliğinin yaygınlaştırılması ve kadının güçlendirilmesi; çocuk ölüm oranlarının azaltılması; anne sağlığının iyileştirilmesi; AIDS, sıtma ve diğer bulaşıcı hastalıklarla mücadele, çevrenin sürdürülebilirliğini sağlamak ve daha barışçıl, adil ve müreffeh bir dünya için küresel ortaklıkların geliştirilmesi, kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesi için bilgi ve iletişim teknolojilerinin potansiyelinden faydalanmaktır. Sürdürülebilir kalkınmanın Johannesburg Bildirgesi ve Uygulama Planı ile Monterrey Uzlaşması’nda ve ilgili diğer Birleşmiş Milletler Zirvelerinde yer alan ve üzerinde uzlaşılan kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilebilmesi taahhüdümüzü de yineliyoruz.
3. Viyana Bildirgesinde ifade edildiği gibi kalkınma hakkı da dahil olmak üzere bütün insan haklarının ve temel özgürlüklerin evrenselliğini, bölünmezliğini, birbirine bağlılığını ve karşılıklı etkileşim içinde olduğunu teyit ediyoruz. Ayrıca, bütün seviyelerde “iyi yönetim”in yanı sıra, demokrasi, sürdürülebilir kalkınma, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygının karşılıklı etkileşim içinde olan ve birbirini destekleyen kavramlar olduğunu teyit ediyoruz. Buna ilaveten ulusal ve

uluslararası işlerde hukukun üstünlüğüne saygının güçlendirilmesi konusunda kararlılığımızı ifade ediyoruz.

4. Bilgi Toplumunun temel esaslarından biri olarak; İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 19'uncu maddesinde tanımlanan herkesin düşünce ve ifade özgürlüğü hakkına sahip olduğunu; bu hakkın, düşünceyi hiçbir müdahale olmadan savunma, bilgiyi ve fikirleri herhangi bir vasıtayla ve sınırsızca araştırma, elde etme ve yayma hürriyetini içerdiğini teyit ederiz. İletişim önemli bir sosyal süreç, temel bir insan ihtiyacı ve bütün sosyal örgütlenmelerin esası olup Bilgi Toplumu için merkezi bir konumdadır. Herkes, her yerde katılımında bulunma fırsatına sahip olmalı ve hiç kimse Bilgi Toplumunun sunduğu faydalardan mahrum edilmemelidir.
5. Herkesin kişilik gelişiminin tam ve özgürce sağlanabileceği yegane ortam olan içinde bulunduğu topluma karşı görevleri olduğunu, haklarını ve özgürlüklerini kullanmada herkesin sadece hukukla, ancak başkalarının hak ve özgürlüklerinin karşılıklı tanınması ve saygı gösterilmesini sağlamak üzere ve ahlaki değerlere, kamu düzenine ve demokratik bir toplum içinde genel refah hedeflerine ulaşmak için ihdas edilen düzenlemelerle sınırlanabileceğini şart koşan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 29'uncu maddesine olan bağlılığımızı ayrıca teyit ediyoruz. Bu hak ve özgürlükler hiçbir durumda Birleşmiş Milletler ilke ve amaçlarına aykırı bir şekilde kullanılamaz. Bu yolla, insana saygı duyulan Bilgi Toplumunu geliştirebiliriz.
6. Bu bildirgenin ruhuna uygun bir şekilde, bütün devletlerin hükümler eşitliği ilkesine bağlılığımızı yeniden duyurmak isteriz.
7. Bilgi Toplumunun oluşumunda bilimin merkezi bir rolü olduğunu kabul ediyoruz. Bilgi Toplumunu oluşturan yapı taşlarından çoğunun araştırma sonuçlarının paylaşılmasıyla mümkün olan bilimsel ve teknik ilerlemelerin sonucu olduğunu kabul ediyoruz.
8. Eğitim, bilgi, malumat ve iletişimin beşeri çaba, gelişme ve refahın özünde yer aldığını; ayrıca, Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin (BİT) hayatın hemen hemen bütün safhaları üzerinde derin bir etki yarattığını kabul ediyoruz. Bu teknolojilerin hızlı gelişimi daha yüksek gelişmişlik düzeyine ulaşabilmek için insanlığın önünde tamamıyla yeni fırsatlar yaratmaktadır. Bu teknolojilerin, özellikle zaman ve mesafeye bağlı olan geleneksel pek çok engeli ortadan kaldırması, tarihte ilk defa dünyanın her tarafında yaşayan milyonlarca insanın menfaati için bu teknolojilerin potansiyelinden faydalanma imkanı tanımaktadır.
9. Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin birer amaç değil araç olarak kullanılması gerektiğinin farkındayız. Uygun şartlar oluştuğunda, bu teknolojiler, verimliliğin artırılması, ekonomik büyüme sağlanması, iş ve istihdam yaratılması ve herkesin yaşam kalitesinin yükseltilmesi için güçlü birer araç olabilecektir. Bunlar, ayrıca insanlar, uluslar ve medeniyetler arasında diyalogun gelişmesine de katkıda bulunacaklardır.
10. Bilgi teknolojisi devriminin faydalarının bugün gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler ve toplum katmanları arasında eşit olarak dağılmadığının farkındayız. Bu sayısal uçurumun, özellikle geride bırakılma ve daha da marjinalleşme riski

olanlar başta olmak üzere, herkes için sayısal fırsat haline dönüştürmek için elimizden geleni yapmaya kararlıyız.

11. Biz, hem kendimiz hem gelecek nesiller için ortak Bilgi Toplumu vizyonunu gerçekleştirme konusunda adanmışlığımızı ifade ediyoruz. Genç neslin geleceğin işgücü, önde gelen yaratıcı takımı ve BİT'in öncü benimseyicileri olduğunu kabul ediyoruz. Bundan dolayı, bu kesim, öğrenci, geliştirici, katkı sağlayıcı, müteşebbis ve karar vericiler olarak güçlendirilmelidir. Özellikle, henüz BİT'in sunduğu fırsatlardan tam olarak yararlanamayan genç nüfus üzerinde odaklanmamız gerekmektedir. BİT uygulamalarının gelişimi ve hizmetlerin sunulmasında çocukların korunması ve refahı yanında çocuk haklarına saygıyı sağlamaya kararlıyız.
12. BİT'teki gelişmelerin Bilgi Toplumunun vazgeçilmez bir unsuru ve kilit oyuncusu olması gereken kadınlar için de büyük fırsatlar sunduğunu teyit ediyoruz. Bilgi Toplumunun, kadının bütün karar alma mekanizmaları ve bütün toplumsal alanlara eşitlik prensibi temelinde tam katılımı ve güçlendirilmesini sağlamasını güvence altına almakta kararlıyız. Bu amaçla, cinsiyet eşitliği perspektifi başlatmalı ve BİT'i bu amaca ulaşmada bir araç olarak kullanılmalıdır.
13. Bilgi Toplumu inşa ederken, göçmenler, ülke içinde yerinden edilmiş kişiler ve mülteciler, işsizler ve imkanları kısıtlı kimseler, azınlıklar ve göçebeler dahil olmak üzere marjinalleşmiş ve savunmasız toplum kesimlerine özel bir itina göstereceğiz. Ayrıca, engelli ve yaşlı kesimin özel ihtiyaçlarını dikkate alacağız.
14. Özellikle ücra yerlerde, kırsal bölgelerde ve marjinalleşmiş kentsel alanlarda yaşayan fakir kesimin bilgiye erişim ve fakirlikten kurtulmak için BİT'i bir araç olarak kullanma çabalarının da güçlendirilmesi konusunda kararlıyız.
15. Bilgi Toplumu gelişiminde, yerli halkların özel durumları ile onların kültürel miraslarının ve geleneklerinin korunması konusuna özel önem verilmelidir.
16. Doğal afetler gibi kalkınmaya ciddi tehdit oluşturan koşulların yanı sıra; gelişmekte olan ülkelerin, ekonomileri geçiş aşamasındaki ülkelerin az gelişmiş ülkelerin, gelişmekte olan küçük ada devletlerinin, deniz bağlantısı olmayan ülkelerin, aşırı borçlu fakir ülkelerin, işgal altındaki ülkeler ve bölgelerin, çatışma ortamından yeni çıkmış ülkelerin, özel ihtiyacı olan ülke ve bölge halklarının ihtiyaçlarına özel ihtimam göstermeye devam edeceğiz.
17. Kapsamlı bir Bilgi Toplumu inşa etmenin, devlet ile diğer paydaşlar, yani özel sektör, sivil toplum ve uluslararası kuruluşlar arasında yeni dayanışma, ortaklık ve işbirliği türleri gerektirdiğini kabul ediyoruz. Bu bildirgenin, sayısal uçurumun kapatılması ve herkes için uyumlu, adil ve eşitlikçi kalkınma olarak ortaya koyduğu iddialı hedefin bütün paydaşlar açısından güçlü bir kararlılık gerektireceğinin farkındayız. Bunun için herkesi hem ulusal hem uluslararası düzeyde sayısal dayanışmaya davet ediyoruz.
18. Bu Bildirgedeki hiçbir husus İnsan Hakları Evrensel Beyannameinde yer alan hükümler ile Birleşmiş Milletler Sözleşmesi hükümlerini veya bu hükümlerin geliştirilmesi mahiyetindeki herhangi başka uluslararası hukuk kaidelerini veya ulusal kanunları dışlayıcı, engelleyici, sakatlayıcı veya onlarla çelişki doğuracak şekilde yorumlanamaz.

B. Herkes için Bilgi Toplumu: Temel Prensipler

19. BİT'in sağladığı fırsatlardan herkesin yararlanmasına olanak sağlama konusundaki gayretlerimizde kararlıyız. Bu güçlükleri aşmak için bütün paydaşların: malumat ve bilginin yanı sıra bilgi ve iletişim altyapısına ve teknolojilerine erişimi geliştirmek; kapasite oluşturmak; BİT kullanımında itimat ve güvenliği geliştirmek; bütün düzeylerde kolaylaştırıcı bir ortam oluşturmak; BİT uygulamalarını geliştirmek ve genişletmek; kültürel farklılıklara saygı duymak ve bunları desteklemek; basının rolünü tanımak; Bilgi Toplumunun ahlaki boyutunu dikkate almak; bölgesel ve uluslararası işbirliğini geliştirmek için birlikte çalışmaları gerekmektedir. Bütün bu hususların kapsayıcı bir Bilgi Toplumunun inşası için temel ilkeler olduğu konusunda hemfikiriz.

1) Kalkınma için BİT'in desteklenmesinde hükümetlerin ve paydaşların rolü

20. Hükümetlerin yanı sıra, özel sektör, sivil toplum, Birleşmiş Milletler ve diğer uluslararası örgütler de Bilgi Toplumunun geliştirilmesinde ve uygun hallerde karar verme süreçlerinde önemli bir rol ve sorumluluğa sahiptir. İnsan merkezli bir bilgi toplumunun inşası bütün paydaşlar arasında işbirliği ve ortaklığı içeren kolektif bir çaba gerektirmektedir.

2) Bilgi ve iletişim altyapısı: Kapsayıcı bir bilgi toplumunun temeli

21. Bağlanabilirlik, Bilgi Toplumunun inşasında en önemli kolaylaştırıcı unsurdur. BİT altyapısına ve hizmetlerine evrensel, her yerden ve her zaman ulaşılabilen, eşitlikçi ve makul fiyatlarla erişim Bilgi Toplumunun önemli güçlüklerinden birisini oluşturmakta olup bu husus Bilgi Toplumunun inşasında yer alan bütün paydaşların hedefi haline gelmelidir. Bağlantı, aynı zamanda her ülkenin iç mevzuatı uyarınca garanti altına alınması gereken enerji ve posta hizmetlerine erişimi de kapsar.

22. Bölgesel, ulusal ve yerel şartlara uyumlu, kolay ve makul fiyatlarla erişilebilir, mümkün olduğunca genişbant ve diğer yenilikçi teknolojilerin azami kullanımını garanti eden iyi gelişmiş bir bilgi ve iletişim ağı altyapısı ve uygulamaları, ülkelerin sosyal ve ekonomik gelişimini ve bireylerin, toplumların ve halkların refahının gelişimini hızlandırabilir.

23. BİT altyapısının gelişimi için daha fazla özel kesim yatırımını teşvik etmenin yanı sıra geleneksel pazar şartlarının elvermediği bölgelerde evrensel hizmet yükümlülüklerinin karşılanmasına da olanak sağlayan bir çerçevede, bütün düzeylerde istikrar, tahmin edilebilirlik ve adil rekabet şartlarının sağlandığı politikalar geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. Dezavantajlı bölgelerde, postane, okul, kütüphane ve arşiv gibi yerlerde BİT kamu erişim noktalarının kurulması altyapı ve Bilgi Toplumu hizmetlerine evrensel erişimi sağlayacak etkin araçlar olabilir.

3) Bilgi ve malumata erişim

24. Herkesin bilgiye erişmesi, bilgiye, fikirlere ve malumat birikimine katkıda bulunma fırsatına sahip olması kapsayıcı bir Bilgi Toplumu için temel unsurdur.
25. Ekonomik, sosyal, siyasi, sağlık, teknik ve bilimsel faaliyetler için eşit şartlarda bilgiye erişimin önündeki engellerin kaldırılması ve evrensel tasarım ve yardımcı teknolojilerin kullanımı da dahil olmak üzere kamuya açık bilgilere erişim imkanlarının artırılması suretiyle kalkınma için küresel bilgiyi geliştirme ve paylaşma fırsatları güçlendirilebilir.
26. Eğitimli bir toplum, yeni istihdam imkanları, yenilikçilik, iş fırsatları ve bilimin ilerlemesi gibi çok çeşitli faydalar sağlayacak zengin bir kamu alanının oluşturulması, Bilgi Toplumu'nun güçlendirilmesinde temel bir unsurdur. Bilgi Toplumu'nu desteklemek üzere kamuya ait bilgi rahatça ulaşılabilir olmalı ve suiistimal edilmekten korunmalıdır. Kütüphane ve arşivler, müzeler, kültürel koleksiyonlar ve diğer toplum temelli erişim noktaları gibi kamusal kurumlar belgesel kayıtların korunmasını ve bunlara ücretsiz ve adil bir şekilde erişimi sağlayacak şekilde güçlendirilmelidir.
27. Bilgi ve malumata erişim, bütün paydaşlar arasında; rekabetin artırılması, kullanıcıların erişimi ve seçenek çeşitliliğini artırmak için telif hakkı olan, açık kaynak kodlu veya ücretsiz yazılım gibi değişik yazılım modellerinin sunduğu fırsatlar konusunda farkındalık yaratılması ve her bir kullanıcının kendi ihtiyaçlarına uygun çözümler üretmesinin sağlanması suretiyle desteklenebilir. Yazılım ürünlerine makul fiyatlarda erişimin gerçek anlamda kapsayıcı bir Bilgi Toplumu'nun önemli bir bileşeni olduğu değerlendirilmelidir.
28. Herkes için bilimsel bilgiye eşit şartlarda evrensel erişimin sağlanması ve bilimsel yayıncılık için açık erişim girişimleri dahil olmak üzere bilimsel ve teknik bilgilerin oluşturulması ve dağıtılması için gayret göstereceğiz.

4) Kapasite oluşturma

29. Herkes Bilgi Toplumu'nun ve bilgi ekonomisinin sunduğu fırsatları anlamak, aktif olarak katılımda bulunmak ve bunlardan tam olarak yararlanmak için gerekli bilgi ve beceriyi kazanma fırsatına sahip olmalıdır. Kızların ve kadınların özel ihtiyaçlarına ayrı bir önem verilmek kaydıyla, okuryazarlık ve evrensel temel eğitim kapsayıcı bir bilgi toplumu için temel faktörlerdir. BİT'in ve bütün düzeylerde ihtiyaç duyulacak bilgi uzmanlarının geniş çerçevesi dikkate alındığında, kurumsal kapasitenin oluşturulması özel önem arz etmektedir.
30. Engelli ve dezavantajlı konumda olanlar ile savunmasız grupların durumu da dikkate alınarak eğitim, beceri kazandırma ve insan kaynaklarını geliştirme süreçlerinin tamamında BİT'in kullanılması teşvik edilmelidir.
31. Sürekli ve yetişkin eğitimi, yeniden eğitim, yaşam boyu öğrenim, uzaktan öğrenim ve tele-tıp gibi diğer özel hizmetler istihdam kapasitesi üzerinde olumlu katkılar yapabilir ve BİT'in geleneksel işler, kendi işini kurma ve yeni

mesleklerin kazanılması için sunduğu fırsatlar konusunda insanlara yardımcı olabilir. Bu bağlamda, BİT konusunda farkındalık ve BİT okuryazarlığı dikkat çekilmesi gereken önemli hususlardır.

32. Öğretmenler, eğitimciler, arşivciler, kütüphaneciler ve öğrencilerin yanı sıra içerik oluşturucular, yayıncılar ve üreticiler, özellikle az gelişmiş ülkelerde, Bilgi Toplumunun gelişmesinde aktif rol oynamalıdır.
33. Bilgi Toplumunun sürdürülebilir gelişimini sağlamak için BİT konusunda araştırma ve geliştirmeye ilgili ulusal kapasite güçlendirilmelidir. Buna ilaveten, ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkeler dahil olmak üzere özellikle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında araştırma ve geliştirme, teknoloji transferi, BİT ürünlerinin ve hizmetlerinin üretimi ve kullanımı konusunda ortaklıklar kurulması kapasite oluşumunu güçlendirecek ve Bilgi Toplumuna küresel katılımı sağlayacaktır. BİT'in üretimi zenginlik sağlamada kayda değer bir fırsat sunmaktadır.
34. Özellikle gelişmekte olan ve ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerin Bilgi Toplumunun tam üyesi olması ve bilgi ekonomisine olumlu entegrasyonu konusunda paylaştığımız arzularımızın gerçekleşmesi, bu ülkelerin kalkınma ve rekabetçiliğin tesisi için önemli faktörler olan eğitim, teknolojik bilgi (know-how) ve bilgiye erişim konusunda kapasite oluşturmalarına bağlıdır.

5) BİT kullanımında güvenlik ve itimadın geliştirilmesi

35. Bilgi güvenliği ve ağ güvenliği, kimlik doğrulama, kişisel mahremiyet ve tüketici haklarının korunması dahil olmak üzere güven çerçevesinin güçlendirilmesi, Bilgi Toplumunun geliştirilmesi ve BİT kullanıcıları arasında itimadın tesisi için bir ön şarttır. Siber-güvenlik konusunda bütün paydaşlar ile uluslararası uzman kuruluşların işbirliğinde küresel bir kültürün oluşumu teşvik edilmeli, geliştirilmeli ve hayata geçirilmelidir. Bu çabalar artan bir uluslararası işbirliği ile desteklenmelidir. Bu küresel siber-güvenlik kültürü içinde erişim ve ticaret genişletilirken, güvenliğin artırılması, verilerin ve kişisel mahremiyetin korunması önem taşımaktadır. Buna ilaveten, her bir ülkenin sosyal ve ekonomik gelişmişlik düzeyi dikkate alınmalı ve Bilgi Toplumunun kalkınmaya dönük yüzüne itibar edilmelidir.
36. Bütün uluslar için BİT'e ayrımcı olmayan ve evrensel erişim sağlanması prensiplerini benimserken, Birleşmiş Milletlerin BİT'in uluslararası istikrar ve güvenlik hedefleri ile uyumlu olmayan, dolayısıyla ülkelerin güvenliğini tehlikeye atacaktır ve ülke içindeki altyapı bütünlüğüne zarar verecek amaçlarla kullanılmasını önlemeye yönelik faaliyetlerini destekliyoruz. Bir yandan insan haklarına saygı gösterirken, bilgi kaynakları ve teknolojilerinin terörist amaçlarla ve suç işleme amacıyla kullanılmasını önlemek gereklidir.
37. İstenmeyen iletişim (spam) kullanıcılar, ağlar ve bir bütün olarak İnternet için önemli ve giderek artan bir sorun haline gelmiştir. İstenmeyen iletişim ve siber-güvenlik uygun ulusal ve uluslararası zeminlerde ele alınmalıdır.

6) Kolaylaştırıcı Ortam

38. Bilgi Toplumu için ulusal ve uluslararası zeminde kolaylaştırıcı bir ortamın oluşturulması zaruridir. BİT iyi yönetim için önemli bir araç olarak kullanılmalıdır.
39. Ulusal gerçekleri yansıtan destekleyici, şeffaf, rekabet yanlısı, teknolojik olarak tarafsız, öngörülebilir politika ve düzenleyici çerçeve ile desteklenen hukuk devleti prensibi, insan-merkezli bir Bilgi Toplumunun inşası için zaruridir. Devletler, uygun hallerde pazar aksaklıklarını düzeltmek, adil rekabetin önünü açmak, yatırımları çekmek, BİT altyapısı ve uygulamalarının gelişmesini desteklemek, ekonomik ve sosyal çıkarları en üst seviyeye çıkarmak ve ulusal önceliklere hizmet etmek amacıyla müdahalelerde bulunmalıdır.
40. Gelişmekte olan ülkelerin küresel karar alma süreçlerine tam ve etkin olarak katılımı yanında, doğrudan yabancı sermaye yatırımları ile teknoloji transferi ve özellikle finans, borç ve ticaret alanında uluslararası işbirliğini destekleyici dinamik ve kolaylaştırıcı uluslararası bir ortam, ülkelerin BİT’le ilgili ulusal kalkınma çabalarının hayati bir parçasıdır. Makul fiyatlarda küresel bağlantının geliştirilmesi bu kalkınma çabalarının etkinliğine anlamlı katkılarda bulunacaktır.
41. BİT, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerde (KOBİ) verimlilik ve üretkenlik artışı yoluyla büyümenin önemli sağlayıcılarından birisidir. Bu çerçevede, Bilgi Toplumu gelişimi hem kalkınmış hem de kalkınmakta olan ülkelerde geniş tabanlı ekonomik büyüme için önemlidir. BİT destekli verimlilik kazanımları ve uygulamalı yenilikçilikler bütün ekonomik sektörler düzleminde desteklenmelidir. Menfaatlerin eşit şekilde dağılımı, yoksulluğun ortadan kaldırılmasına ve sosyal gelişmeye önemli katkılar sağlar. Verimli yatırımları teşvik eden ve başta KOBİ’ler olmak üzere işletmelerin BİT’ten beklenen faydaları elde etmek üzere gerekli değişimine olanak sağlayan politikalar, muhtemelen en yararlı politikalarlardır.
42. Fikri hakların korunması Bilgi Toplumunda yenilikçiliğin ve yaratıcılığın teşvik edilmesi için önemlidir. Aynı şekilde, bilginin geniş çaplı olarak yayılması ve paylaşılması yenilikçilik ve yaratıcılığın teşviki için önemlidir. Fikri haklar konusunda herkesin anlamlı katılımının kolaylaştırılması, bilginin tam bir farkındalıkla paylaşımı ve kapasite oluşturulması kapsayıcı bir Bilgi Toplumu için temel bir gerekliliktir.
43. Bilgi Toplumunda sürdürülebilir kalkınma; ancak BİT’e ilişkin çabaların ve programların tam olarak ulusal ve bölgesel kalkınma stratejilerine entegre edilmesi ile sağlanabilir. “Afrika’nın Kalkınması için Yeni Ortaklık Girişimi (NEPAD)”ni olumlu karşılıyor ve uluslararası toplumun bu girişimin BİT’le ilgili tedbirlerini desteklemesini teşvik ediyoruz. Diğer bölgelerdeki benzer girişimleri de aynı şekilde destekliyoruz. BİT destekli büyümenin faydalarının dağılımı yoksullukla mücadele ve sürdürülebilir kalkınma çabalarına katkı sağlayacaktır.
44. Standartlaşma Bilgi Toplumu temel yapıtaşlarından birisidir. Uluslararası standartların geliştirilmesi ve benimsenmesi konusuna özel bir önem verilmelidir. Açık, birlikte çalışabilir, ayrımcı olmayan, kullanıcıların ve

tüketicilerin ihtiyaçlarını dikkate alan talep odaklı standartların geliştirilmesi ve kullanılması BİT'in gelişimi ve daha çok alana yayılması ve BİT'e makul fiyatlarla erişimin sağlanması için özellikle gelişmekte olan ülkeler açısından temel bir unsurdur. Uluslararası standartlar, tüketicilerin arka plandaki teknolojinin ne olduğu dikkate almaksızın dünya çapında hizmetlere ulaşabilmesini amaçlamaktadır.

45. Radyo frekansı spektrumu kamu yararı dikkate alınarak ve hukuk ilkeleri çerçevesinde ulusal yasa ve düzenlemeler ile ilgili uluslararası anlaşmalar çerçevesinde yönetilmelidir.
46. Devletler, Bilgi Toplumu inşa edilirken, uluslararası hukuka ve Birleşmiş Milletler Sözleşmesine aykırı şekilde etkilenen ülkelerin ekonomik ve sosyal kalkınmalarını tam olarak başarmasını ve halklarının refah artışını engelleyecek tek taraflı adımlar atmaktan kaçınmalıdır.
47. BİT'in tedrici olarak iş yapma alışkanlıklarımızı değiştirdiğinin farkında olarak, bütün uluslararası normlara saygı gösteren, BİT'ten faydalanmaya uygun, güvenli, güvenilir ve sağlıklı çalışma şartlarının yaratılması hayati bir konudur.
48. İnternet kamunun kullanımına açık küresel bir imkan olarak gelişmiş olup, bunun yönetişimi Bilgi Toplumu gündeminin temel bir konusu olarak ele alınmalıdır. İnternetin uluslararası yönetimi çok taraflı, şeffaf ve demokratik olmalı, devletlerin, özel sektörün, sivil toplumun ve uluslararası örgütlerin tam katılımıyla gerçekleştirilmelidir. Bu yapı, kaynakların eşit dağılımını garanti etmeli, herkesin erişim sağlamasına imkan tanımalı ve İnternetin çok dilli olarak güvenli ve istikrarlı bir şekilde çalışmasını teminat altına almalıdır.
49. İnternetin yönetimi hem teknik hem de kamu politikaları konularını kapsamakta ve bütün paydaşlar ile ilgili devletlerarası ve uluslararası örgütlerin katılımını gerektirmektedir. Bu konuyla ilgili aşağıdaki hususlar kabul edilmiştir:
 - a) İnternetle ilgili kamu politikaları belirleme yetkisi Devletlerin hükümler hakkı çerçevesindedir. Devletlerin İnternetle ilgili uluslararası kamu politikaları konusunda hakları ve sorumlulukları vardır;
 - b) Özel sektör İnternetin geliştirilmesi konusunda hem teknik, hem ekonomik alanlarda önemli rol oynamaya devam etmelidir;
 - c) Sivil toplum, İnternet konularında özellikle topluluk düzeyinde önemli roller oynamış olup bu rolü oynamaya devam etmelidir;
 - d) Hükümetlerarası örgütler, İnternetle ilgili kamu politikalarının koordinasyonu konusunda bugüne kadar oynadıkları kolaylaştırıcı role devam etmelidir;
 - e) Keza, uluslararası kuruluşlar İnternetle ilgili teknik standartların belirlenmesi ve ilgili politikaların geliştirilmesinde önemli roller oynamışlardır ve buna devam etmelidirler.
50. Uluslararası İnternet yönetişimi konuları koordineli bir şekilde ele alınmalıdır. BM Genel Sekreterinden 2005 yılına kadar, açık ve kapsayıcı bir süreç içinde ilgili hükümetlerarası ve uluslararası örgütleri ve forumları kapsayacak şekilde,

gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerden hükümetler, özel sektör ve sivil toplumun tam ve aktif katılımını sağlayacak mekanizmaları içeren İnternet yönetişimi ile ilgili araştırma yapacak ve gerektiğinde eylem önerileri getirecek bir çalışma grubu oluşturmasını talep ediyoruz.

7) BİT uygulamaları: Yaşamın bütün aşamalarında faydalar sağlanması

51. BİT'in kullanımı ve yaygınlaştırılması günlük hayatın bütün aşamalarında faydalar sağlayacak bir arayış içinde olmalıdır. BİT uygulamaları kamu kurumlarının işleyişinde ve hizmet sunumunda, sağlık hizmetlerinin sunumu ve sağlık bilgilerinin verilmesinde, eğitim ve beceri kazandırmada, istihdam, iş yaratma, iş, tarım, ulaştırma, çevrenin korunması ve doğal kaynakların yönetiminde, felaket önlemede, kültürel gelişim, yoksulluğun azaltılması ve diğer kalkınma hedeflerinin desteklenmesinde potansiyel bir önemi haizdir. BİT, ayrıca sürdürülebilir üretim ve tüketim kalıplarının oluşmasına, geleneksel engellerin kaldırılmasına, herkesin yerel ve küresel pazarlara eşitlikçi bir düzeyde erişmesine katkı sağlamalıdır. Uygulamalar kullanıcı dostu, herkes tarafından erişilebilir, makul fiyatlarda, yerel ihtiyaçlara göre dil ve kültürel farklılıkları dikkate alarak geliştirilmeli ve sürdürülebilir kalkınmayı desteklemelidir. Bu amaca ulaşmak üzere, yerel yönetimler BİT hizmetlerinin halkın yararına sunulmasında önemli rol oynamalıdır.

8) Kültürel çeşitlilik ve kimlik, dil çeşitliliği ve yerel içerik

52. Kültürel çeşitlilik insanlığın ortak mirasıdır. Bilgi Toplumu kültürel kimlik, kültür ve dil çeşitliliği, gelenek ve dinlere saygı üzerine kurulmalı ve bunları teşvik etmeli, kültürler ve medeniyetler arasındaki diyalogu geliştirmelidir. UNESCO'nun Kültürel Çeşitlilik Evrensel Bildirgesi dahil, uzlaşma sağlanan ilgili BM belgelerinde yansıtıldığı üzere farklı kültürel kimliklerin ve dillerin kabul edilmesi, korunması ve desteklenmesi Bilgi Toplumu daha fazla zenginleştirecektir.

53. Kapsayıcı bir Bilgi Toplumu oluşturulurken yaratıcı eserlerin sağlanması ve yazar-sanatçı haklarının gerektiği şekilde tanınmasına özel önem verilerek, çeşitli dillerde ve formatlarda içeriğin oluşturulması, korunması ve yaygınlaştırılmasına yüksek öncelik verilmelidir. Eğitim, bilim, kültür veya eğlenceyle ilgili her türlü içeriğin çeşitli dillerde ve formatlarda üretilmesi ve herkesin erişiminin sağlanması esastır. Mahalli ve bölgesel ihtiyaçlar göz önüne alınarak geliştirilmiş yerel içerik sosyal ve ekonomik kalkınmayı teşvik edecek; kırsal, ücra ve marjinal bölgelerde yaşayan nüfus dahil bütün paydaşların katılımını artıracaktır.

54. Kültürel mirasın korunması, toplumların geçmişle bağlarını kuran, fertlerin kimlikleri ve kendi kendilerini anlamaları açısından önemli bir bileşendir. Bilgi Toplumu mevcut bilgilerin sayısallaştırılması dahil uygun bütün metotları kullanarak kültürel mirasa katkıda bulunmalı ve korumalıdır.

9) Medya

55. Bilgi Toplumu için esas olan medyanın bağımsızlığı, çoğulculuğu ve çeşitliliğinin yanı sıra basın özgürlüğü ve bilgi edinme özgürlüğü ilkelerine bağlılığımızı yeniden teyit ediyoruz. Bilgiyi üretmek, toplamak ve yaymak amacıyla bilgiyi arama, elde etme, aktarma ve kullanma özgürlüğü Bilgi Toplumu için önemlidir. Bilginin, medya tarafından, en yüksek etik ve mesleki standartlar çerçevesinde sorumlu şekilde kullanılması ve değerlendirilmesine davet ediyoruz. Bütün çeşitleriyle geleneksel medyanın Bilgi Toplumunda önemli bir yeri vardır ve BİT bu hususta destekleyici bir rol oynamalıdır. Medya sahipliğinin çeşitlendirilmesi, ilgili uluslararası sözleşmeler de dikkate alınarak ulusal hukuka uygun şekilde teşvik edilmelidir. Başta altyapı, teknik kaynaklar ve insan kaynakları yetkinliklerinin geliştirilmesi olmak üzere medyayı etkileyen uluslararası dengesizliklerin azaltılması gereğini teyit ediyoruz.

10) Bilgi toplumunun etik boyutları

56. Bilgi Toplumu barışa saygı duymalı, özgürlük, eşitlik, dayanışma, hoşgörü, paylaşılmış sorumluluk ve doğaya saygı temel değerlerini yüceltmelidir.
57. Adaleti, insan kişiliğinin değerini ve onurunu güçlendirecek olan etiğin Bilgi Toplumu açısından önemini teyit ediyoruz. Aileye mümkün olan en geniş koruma imkanları sağlanmalı ve ailenin toplum içindeki kritik rolünü oynamasına imkan tanınmalıdır.
58. BİT kullanımı ve içerik oluşturulması, ilgili uluslararası enstrümanlara uygun şekilde insan haklarına ve kişisel mahremiyet, düşünce, vicdan ve din özgürlüğü dahil başkalarının temel özgürlüklerine saygı duymalıdır.
59. Bilgi Toplumundaki bütün aktörler, yasalar çerçevesinde; ırkçılık, ırk ayrımcılığı, yabancı düşmanlığı ve bununla ilgili hoşgörüsüzlük, nefret, şiddet, çocukların cinsel istismarı ve çocuk pornografisi dahil her türlü çocuk suiistimali, insanların sömürülmesi ve insan kaçakçılığı gibi amaçlarla gerçekleştirilen yasa dışı ve diğer faaliyetler gibi BİT'in kötü amaçlı kullanımına karşı her türlü önleyici tedbirleri almalı ve gerekli eylemleri hayata geçirmelidir.

11) Uluslararası ve bölgesel işbirliği

60. BİT tarafından sunulan fırsatların Binyıl Bildirgesi dahil uluslararası kabul görmüş kalkınma hedeflerine ulaşmak için azami ölçüde kullanılmasını ve bu bildirmede açıklanan temel prensiplerin yüceltilmesini amaçlıyoruz. Bilgi Toplumu tabiatı icabı küreseldir ve ulusal çabalar, uluslararası mali kuruluşlar dahil olmak üzere devletler, özel sektör, sivil toplum ve diğer paydaşlar arasındaki etkin uluslararası ve bölgesel işbirliği ile desteklenmelidir.

61. Kapsayıcı bir Bilgi Toplumunun inşası için, mali ve teknik yardımlar dahil somut uluslararası yaklaşımları ve mekanizmaları araştırarak ve etkin olarak uygulayacağız. Bundan dolayı, BİT konusunda değişik mekanizmalarla devam eden işbirliğini takdir etmekle birlikte, bütün paydaşları Eylem Planında ortaya konulan “Sayısal Dayanışma Gündemi”ne katkı vermeye davet ediyoruz. Sayısal uçurumun kapatılması, BİT’e erişimin desteklenmesi, sayısal fırsatlar yaratılması ve BİT’in kalkınma için sunduğu potansiyelden faydalanılması konusunda dünya genelinde bir mutabakata varılmıştır. Uluslararası gönüllü “Sayısal Dayanışma Fonu” kurulması konusunda dile getirilen talebi ve mevcut mekanizmaların durumu ile böyle bir fonun etkinliği ve uygulanabilirliğinin araştırılması konusundaki talepleri benimsiyoruz.
62. Bölgesel entegrasyon küresel Bilgi Toplumunun gelişmesine katkı sağlar ve bölgeler içi ve bölgeler içerisinde işbirliğini vazgeçilmez kılar. Bölgesel diyalog ulusal kapasite oluşturmaya ve bölgesel ve ulusal hususiyetleri göz önüne alacak şekilde ulusal stratejilerin bu İlkeler Bildirgesi hedefleri ile uyumlaştırılmasına uygun bir şekilde katkı sağlamalıdır. Bu bağlamda, uluslararası toplumun BİT temelli tedbirleri destekleme girişimlerini olumlu karşılıyor ve teşvik ediyoruz.
63. Bütün mali kaynakların seferber edilmesi, teknik ve mali yardımların artırılması ve teknoloji transferine uygun ortamın yaratılması suretiyle bu Bildirgenin ve Eylem Planının amaçlarıyla uyumlu olarak gelişmekte olan, az gelişmiş ve ekonomileri geçiş aşamasındaki ülkelere yardım edilmesi konusunda kararlıyız.
64. Uluslararası Telekomünikasyon Birliğinin (ITU); sayısal uçurumun kapatılmasının desteklenmesi, uluslararası ve bölgesel işbirliği, radyo spektrumu yönetimi, standartların geliştirilmesi ve bilginin yayılması gibi BİT alanlarındaki temel yetkinlikleri Bilgi Toplumunun oluşturulması için hayati öneme sahiptir.

C. Paylaşılmış Bilgiye Dayalı Herkes için Bilgi Toplumuna Doğru

65. Bu Bildirgede yer alan temel ilkelere dayalı olarak, kapsayıcı bir Bilgi Toplumu vizyonunu gerçekleştirecek olan Eylem Planının uygulanması ve güçlükler karşısında ortak tavır oluşturmak için işbirliğinin geliştirilmesini taahhüt ediyoruz.
66. Binyıl Bildirgesinde sözü edilen hususlar da dahil olmak üzere, uluslararası kabul edilmiş kalkınma hedeflerine ulaşmak için farklı gelişmişlik seviyelerini de göz önüne alarak sayısal uçurumun kapatılması ile ilgili gelişmeleri takip ve değerlendirmeyi; aynı şekilde, Bilgi Toplumunun inşasında uluslararası işbirliği ve yatırım etkinliğini de değerlendirmeyi taahhüt ediyoruz.
67. Bilgi Toplumuna ve insan iletişimde gelişmeye dayalı çok büyük potansiyele sahip yeni bir çağa hep birlikte girdiğimiz kanısındayız. Yeni ortaya çıkan bu toplumda, dünyanın mevcut bütün ağları üzerinden malumat ve bilginin üretimi, paylaşılması ve değişimi sağlanabilecektir. Gerekli tedbirleri aldığımız takdirde, bütün fertler, pek yakında elbirliği içinde paylaşılmış bilgi, küresel dayanışma, insanlar ve milletler arasında daha iyi karşılıklı anlayış temelinde yeni Bilgi Toplumu inşa edecektir. Bu tedbirlerin gerçek bilgi toplumunun gelecekteki gelişiminin önünü açacağına inanıyoruz.

Belge No: WSIS-03/GENEVA/DOC/5-E
12 Aralık 2003

Orijinali: İngilizce

(DPT Tarafından Yapılan Gayriresmi Tercümedir.)

EYLEM PLANI

A. Giriş

1. Bildirgenin genel vizyonu ve rehberlik edici ilkeleri; Binyıl Bildirgesi, Johannesburg Bildirgesi, Monterrey Uzlaşması ve Uygulama Planı dahil uluslararası kabul görmüş kalkınma hedeflerindeki başarımları, BİT temelli ürünlerin, ağların, hizmetlerin ve uygulamaların kullanımını teşvik ederek ileriye götürmesi ve ülkelerin sayısal uçurumu yenmesi amacıyla bu Eylem Planına somut eylemler olarak yansıtılmıştır. İlkeler Bildirgesinde öngörülen Bilgi Toplumu, devletler ve diğer bütün paydaşlar arasında işbirliği ve dayanışmayla hayata geçirilecektir.

2. Bilgi Toplumu dünya üzerinde değişik aşamalara ulaşmış gelişmekte ve evrilmekte olan bir kavram olup, kalkınmanın değişik aşamalarını yansıtmaktadır. Teknoloji ve diğer alanlarda yaşanan gelişmeler Bilgi Toplumu içinde geliştiği ortamı hızla dönüştürmektedir. Bu bağlamda, Eylem Planı Bilgi Toplumu ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde teşvik etmek için oluşturulan aşamalı bir platformdur. Dünya Bilgi Toplumu Zirvesinin istisnai iki aşamalı yapısı bu gelişmeyi dikkate almak için bir fırsat ortaya koymaktadır.

3. Bütün paydaşların Bilgi Toplumunda özellikle ortaklıklar kurmak suretiyle oynayacakları önemli rolleri vardır:

a) Hükümetler kapsamlı, ileriye gören ve sürdürülebilir e-stratejiler geliştirme ve uygulama konusunda lider role sahiptir. Özel sektör ve sivil toplum, hükümetlerle diyalog halinde ulusal e-stratejilerin geliştirilmesinde önemli danışmanlık rolü oynayabilecek potansiyele sahiptir.

b) Özel sektörün sorumluluğu BİT'in geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, altyapı, içerik ve uygulama geliştirmede önem taşımaktadır. Özel sektör sadece bir pazar oyuncusu olmayıp aynı zamanda daha geniş sürdürülebilir kalkınma bağlamında da rol oynar.

c) Sivil Toplumun konuya dahil olması ve sorumluluğu eşitlikçi bir Bilgi Toplumunu yaratmada ve kalkınma için BİT ile ilişkili girişimlerin hayata geçirilmesinde aynı derecede önemlidir.

d) Uluslararası finans kurumları dahil uluslararası ve bölgesel kurumlar, BİT'in kullanımının kalkınma sürecine entegre edilmesi, Bilgi Toplumunun inşası için gerekli kaynakların sağlanması ve kaydedilen gelişmelerin değerlendirilmesinde kilit role sahiptir.

B. Hedefler, Amaçlar ve Beklenen Çıktılar

4. Eylem Planının hedefi; kapsamlı bir Bilgi Toplumu kurmak, bilginin ve BİT'in potansiyelini kalkınmanın hizmetine sokmak, Binyıl Bildirgesinde ifade edilenler dahil uluslararası kabul görmüş kalkınma hedeflerinin başarılması için bilgi ve malumatın kullanımını teşvik etmek ve Bilgi Toplumunun yeni güçlüklerine ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde çözüm geliştirmektir. Dünya Bilgi Toplumu Zirvesi'nin ikinci safhasında sayısal uçurumun kapatılmasına yönelik gösterilen çabaların değerlendirilmesi için fırsat yaratılacaktır.

5. Ulusal düzeyde e-stratejilere ve kalkınma politikalarına uyumlu biçimde, ülkelerin kendilerine özgü şartları dikkate alınarak Bilgi Toplumu için belli hedefler ortaya konulacaktır. Bu hedefler, eylemler için bir kıyaslama (benchmark) yapılması ve Bilgi Toplumunun hedeflerine ulaşılması yolunda kaydedilen gelişmelerin değerlendirilmesine hizmet edecektir.

6. Binyıl Bildirgesinde ifade edilenler dahil uluslararası kabul görmüş hedefler doğrultusunda uluslararası işbirliği anlayışına dayalı olarak geliştirilen gösterge nitelikli hedefler, Eylem Planının amaçlarının desteklenmesine yönelik BİT'in kullanımında bağlanabilirlik ve erişimin geliştirilmesi için 2015 yılına kadar ulaşılacak küresel referanslar olarak işlev görebilir. Bu hedefler, değişik ulusal koşullar dikkate alınarak, ulusal hedeflerin belirlenmesinde göz önüne alınabilir:

- a) Köyleri BİT ile bağlamak ve kamu erişim noktaları kurmak;
- b) Üniversiteleri, yüksek okulları, liseleri ve ilkokulları BİT ile bağlamak;
- c) Bilimsel ve araştırma merkezlerini BİT ile bağlamak;
- d) Halk kütüphanelerini, kültür merkezlerini, müzeleri, postaneleri ve arşivleri BİT ile bağlamak;
- e) Sağlık merkezleri ve hastaneleri BİT ile bağlamak;
- f) Bütün yerel ve merkezi devlet birimlerini bağlamak ve her birisi için İnternet sitesi ve e-posta adresi temin etmek;
- g) Ulusal koşullar dikkate alınarak, bütün ilk ve orta dereceli okul müfredatlarını Bilgi Toplumunun güçlüklerine karşı uyarlamak;
- h) Dünya nüfusunun tamamının televizyon ve radyo hizmetlerine erişimini güvence altına almak;

- i) İçerik geliştirilmesini teşvik etmek ve İnternette bütün dünya dillerinin bulunmasını kolaylaştıracak teknik şartları düzenlemek;
- j) Dünya nüfusunun yarıdan fazlasının, ulaşabilecekleri bir mesafede BİT'e erişimini güvence altına almak.

7. Bu amaç ve hedeflere işlerlik kazandırılmasında gelişmekte olan ülkelere ve özellikle İlkeler Bildirgesinin 11-16 no'lu paragraflarında ifade edilen ülke, topluluk ve gruplara özel önem atfedilecektir.

C. Eylem Alanları

C1. Kalkınma için BİT'in desteklenmesinde hükümetlerin ve tüm paydaşların rolü

8. Hükümetlerin ve tüm diğer paydaşların, kendi aralarında ortaklık ve işbirliği tesis etmelerini gerektiren Bilgi Toplumunun geliştirilmesine etkin katılımı hayati önemdedir.

a) Bütün ülkeler tarafından 2005 yılına kadar, değişik ulusal şartlar göz önüne alınmak suretiyle, gerekli insan kaynaklarının geliştirilmesi dahil olmak üzere ulusal e-stratejilerin geliştirilmesi teşvik edilmelidir.

b) Bilgi Toplumu için e-strateji geliştirilmesi ve en iyi uygulamaların paylaşılması için kamu-özel sektör işbirliklerini de içeren ulusal düzeyde ilgili tüm paydaşları kapsayacak şekilde yapısal bir diyalog başlatılmalıdır.

c) Ulusal e-stratejilerin geliştirilmesi ve uygulanmasında paydaşlar yerel, bölgesel ve ulusal ihtiyaç ve hassasiyetleri göz önüne almalıdır. Üstlenilen girişimlerden elde edilecek faydaları maksimize edebilmek için sürdürülebilirlik boyutu da içermelidir. Özel sektör Bilgi Toplumunun yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde geliştirilmesi için somut projelere yatırım yapmalıdır.

d) Her ülke, 2005 yılına kadar, işlerliği olan en az bir Kamu-Özel Sektör Ortaklığı (PPP) veya Çoklu Sektör Ortaklığını (MSP) gelecek uygulamalara model olmak üzere hayata geçirmelidir.

e) Ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde Bilgi Toplumu paydaşları arasında ortaklığın başlatılması ve geliştirilmesi amacıyla mekanizmalar tanımlanmalıdır.

f) Ulusal düzeyde yerel halk için çoklu paydaş portalleri kurmanın sürdürülebilirliği araştırılmalıdır.

g) 2005 yılına kadar, ilgili uluslararası kuruluşlar ve finans kurumları, sürdürülebilir üretim ve tüketim kalıpları dahil olmak üzere ve BM'nin Binyıl Bildirgesinde ifade edilen hedefleri başarmak için etkin bir araç olarak, BİT'in sürdürülebilir kalkınma amaçlı kullanımı için kendi özel stratejilerini geliştirmelidir.

h) Uluslararası kuruluşlar, kendi yetkinlik alanları içinde ve kendi İnternet siteleri dahil olmak üzere, ilgili paydaşlar tarafından iletilen BİT'in başarılı uygulama örnekleriyle ilgili güvenilir bilgileri yayımlamalıdır.

i) Kuluçka merkezleri oluşturma, risk sermayesi yatırımları (ulusal ve uluslararası), devlet yatırım fonları (KOBİ ve mikro işletmeler için mikro-finans dahil), yatırım teşvik stratejileri, yazılım ihracı destek faaliyetleri (ticari danışmanlık), Ar-Ge ağlarının ve yazılım parklarının kurulması gibi bir dizi ilgili tedbir teşvik edilmelidir.

C2. Bilgi ve iletişim altyapısı: Bilgi Toplumunun temeli

9. Altyapı, sayısal içermeyi başarmada merkezi bir rol oynamaktadır. Altyapı, BİT'in herkes tarafından evrensel, sürdürülebilir, her zaman ve her mekanda erişilebilir olmasına olanak sağlamakta, gelişmekte olan ve ekonomileri geçiş aşamasındaki ülkelerde halen mevcut çözümleri dikkate alarak ulusal ve bölgesel düzeyde ücra ve marjinalleşmiş alanlara sürdürülebilir bağlantı ve erişimi temin etmektedir.

a) Hükümetler, ulusal kalkınma politikaları çerçevesinde, BİT altyapısına gerekli yatırım için rekabetçi ve kolaylaştırıcı bir ortamı desteklemek ve yeni hizmetleri geliştirmek için harekete geçmelidir.

b) Ulusal e-stratejiler bağlamında, gösterge hedefleriyle uyumlu bir tarzda, uygun evrensel erişim politika ve stratejileri ile bunların uygulama araçları planlanmalı ve BİT bağlantı göstergeleri geliştirilmelidir.

c) Ulusal e-stratejiler bağlamında, bütün okullar, üniversiteler, sağlık kurumları, kütüphaneler, postaneler, toplum merkezleri, müzeler ve kamu tarafından erişilebilen diğer kurumlar için gösterge hedefleriyle uyumlu BİT bağlantıları sağlanmalı ve geliştirilmelidir.

d) Ülkelerin ve vatandaşların ihtiyaçlarının karşılanması ve yeni BİT hizmetlerinin sunumuna imkan verecek kapasiteyi sağlamaya yardımcı olmak üzere uydu ve diğer sistemlerle hizmet sunumu dahil ulusal, bölgesel ve uluslararası geniş bant ağ altyapısı geliştirilmeli ve güçlendirilmelidir. ITU ve diğer ilgili uluslararası kuruluşlar tarafından yapılan teknik, düzenleyici ve operasyonel çalışmalar desteklenmeli ve bu bağlamda;

i) Yörünge kaynakları, küresel frekans uyumlaştırılması ve küresel sistemlerin standartlaştırılmasına erişim genişletilmelidir.

ii) Kamu-özel sektör ortaklığı teşvik edilmelidir.

iii) Ücra ve nüfus yoğunluğu az bölgeler için küresel yüksek-hızlı uydu hizmetlerinin sunumu teşvik edilmelidir.

iv) Yüksek hızda bağlantı sunabilecek diğer sistemler araştırılmalıdır.

e) Ulusal e-stratejiler bağlamında yaşlılar, özürlüler, çocuklar, özellikle marjinalize olmuş çocuklar ile diğer dezavantajlı ve korunmasız grupların Bilgi Toplumuna tam entegrasyonunu sağlamak üzere uygun eğitsel, yönetsel ve yasal tedbirler de alınarak özel gereksinimleri karşılanmalıdır.

f) BİT araçlarının ve hizmetlerinin yaşlı, özürlü, çocuk ve özellikle marjinalize olmuş çocuklar ile diğer dezavantajlı ve korunmasız gruplar dahil herkesin kolay ve makul fiyatlarla erişimini sağlayacak şekilde dizayn edilmesi ve üretilmesi teşvik edilmeli,

bu kesimlerin ihtiyaçlarına uygun, Evrensel Tasarım İlkeleri doğrultusunda ve yardımcı teknolojilerle de zenginleştirilmiş teknoloji ve uygulamalar ile içeriğin geliştirilmesi desteklenmelidir.

g) Cehaletin ortaya çıkardığı güçlüklerin hafifletilmesi amacıyla, makul maliyetli teknolojiler ve metin tabanlı olmayan bilgisayar ara yüzleri geliştirilerek insanların BİT'e erişimi kolaylaştırılmalıdır.

h) Son kullanıcılar için ucuz ve uygun BİT ekipmanlarının geliştirilmesi amacıyla uluslararası araştırma ve geliştirme çalışmaları yapılmalıdır.

i) zellikle ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkeler dahil gelişmekte olan ülkelerde ücra bölgelere erişim sağlanması ve gelişmekte olan ülkelerde düşük maliyetli erişim fırsatları yaratılması için gelişmiş ve bilhassa gelişmekte olan ülkelerde uydu dahil kullanılmayan telsiz kapasitesinin kullanımı teşvik edilmelidir. Az gelişmiş ülkelerin telekomünikasyon altyapısı kurma çabalarına özel ihtimam gösterilmelidir.

j) Büyük bilgi ağları arasında bağlantının bölgesel BİT omurgaları ve İnternet aktarma noktaları tesis edilerek optimize edilmesi sağlanmalı, böylece arabağlantı maliyetleri azaltılarak ağ erişim imkanları artırılmalıdır.

k) Uygun maliyetli küresel bağlantının artırılmasına yönelik stratejilerin geliştirilmesi suretiyle daha gelişmiş bağlantı fırsatları yaratılacaktır. Ticari esaslara göre müzakere edilen İnternet transit ve arabağlantı ücretleri objektif, şeffaf ve ayırmacılığa yol amayacak parametrelere göre düzenlenmeli, bu hususta devam eden süreç dikkate alınmalıdır.

l) Geleneksel medya ve yeni teknolojilerin birlikte kullanımı teşvik edilmeli ve cesaretlendirilmelidir.

C3. Bilgi ve malumata erişim

10. BİT insanlara, dünyanın neresinde olursa olsun bilgiye ve malumata neredeyse anında erişim imkanı vermektedir. Bireyler, rgtler ve topluluklar bilgiye ve malumata erişimden gerekli faydayı sağlamalıdır.

a) Kamunun bilgiye erişiminin teşvik edilmesi için önemli bir uluslararası enstrüman olarak kamu bilgilerinin geliştirilmesi ve desteklenmesine yönelik politika öncelikleri belirlenmelidir.

b) Hükümetler, başta İnternet olmak üzere değişik iletişim kaynakları kullanarak kamunun resmi bilgilerine erişimi kolaylaştırılmalıdır. Bilgiye erişim ve özellikle yeni teknolojiler alanında kamu bilgilerinin korunmasına ilişkin yasalar oluşturulmalıdır.

c) Dezavantajlı, marjinalize olmuş ve korumasız kesimler dahil herkesin BİT'e erişimini kolaylaştırmak amacıyla araştırma ve geliştirme çalışmaları teşvik edilmelidir.

d) Hükümetler ve diğer paydaşlar, sürdürülebilir çok amaçlı toplum erişim noktaları kurmalı, vatandaşların değişik kanallardan ucuz veya ücretsiz şekilde İnternet başta olmak üzere değişik bilgi kaynaklarına ulaşmasını sağlamalıdır. Bu erişim noktaları, kırsal kesim ve hizmetin az götürüldüğü bölgelere ağrılık verilerek, mümkün

olduğunca kullanıcılara yardım sağlayacak şekilde, kütüphanelerde, eğitim kurumlarında, kamu binalarında, postanelerde veya diğer halka açık yerlerde konuşlandırılmalı, bilginin kullanımı ve malumatın paylaşımı teşvik edilirken fikri haklara saygı prensibi gözetilmelidir.

e) Rekabetin artırılması, seçme özgürlüğü tanınması, makul fiyatlarda ürün sunulması ve bütün paydaşlara kendi ihtiyaçlarına en uygun çözümün ne olduğu konusunda karar verme fırsatı vermek üzere bütün paydaşlar arasında, tescilli, açık kaynak ve ücretsiz yazılım gibi farklı yazılım modellerinin sunduğu imkanlar ve bunların üretim araçları konularında araştırmalar desteklenmeli ve farkındalık yaratılması teşvik edilmelidir.

f) Hükümetler, yerel yönetimler ve vatandaşların BİT'in temel çalışma enstrümanı olarak kullanılmasını aktif olarak desteklemelidir. Bu bağlamda, uluslararası toplum ve diğer paydaşlar, yerel yönetimi geliştirme aracı olarak BİT'in yaygın kullanımı için yerel yönetimlerde kapasite geliştirmeyi desteklemelidir.

g) Yenilikçi ağ yapılanmaları dahil, BİT altyapılarının adaptasyonu, başta dezavantajlı gruplar olmak üzere herkesin BİT'e erişimi için gerekli uygulama ve araçlarının geliştirilmesi ile ilgili Bilgi Toplumu araştırmaları teşvik edilmelidir.

h) Ulusal kütüphane stratejilerinin ve mevzuatının gözden geçirilmesi, melez kütüphaneler için ihtiyaç konusunda küresel bir anlayışın geliştirilmesi ve dünya çapında kütüphaneler arası işbirliğinin teşviki dahil olmak üzere Bilgi Toplumu uygun sayısal halk kütüphanesi ve arşiv hizmetleri oluşturulmalı ve desteklenmelidir.

i) Açık erişimli dergi ve kitaplara ücretsiz veya makul fiyatlarla erişim dahil, bilimsel bilgiye erişimi kolaylaştıracak girişimler ve açık arşivler teşvik edilmelidir.

j) Bütün paydaşlar için, farklı yazılım model ve lisanslarının değerlendirilmesi ve farkındalık yaratılmasını teşvik ederek yerel şartlar dahilinde kalkınma hedeflerini başarmaya yönelik en iyi katkıyı sağlayabilecek uygun yazılım seçeneklerinin ortaya çıkarılmasına yarayacak enstrümanların dizaynına yönelik araştırma ve geliştirme çalışmaları desteklenmelidir.

C4. Kapasite geliştirme

11. Herkes Bilgi Toplumundan tam olarak faydalanmak için gerekli becerilere sahip olmalıdır. Bu nedenle, kapasite geliştirme ve BİT okuryazarlığı esastır. BİT; eğitimcilerin eğitimi, resmi eğitim sürecinin dışında kalan insanları da kapsayacak şekilde yaşam boyu öğrenme için gelişmiş imkanlar sunarak ve mesleki becerileri geliştirerek dünya çapında evrensel eğitimin başarılmasına katkıda bulunabilir.

a) BİT'in, müfredat geliştirme, öğretmenlerin yetiştirilmesi, kurumsal yönetim ve işletme ile yaşam boyu öğrenmeyi destekleyerek her seviyedeki eğitim ve öğretim programlarına tam olarak entegre edilmesini teminat altına alacak politikalar geliştirilmelidir.

b) Ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde BİT'i kullanarak cehaleti yok etmek için programlar geliştirilmeli ve teşvik edilmelidir.

c) Mevcut kütüphaneler, çok amaçlı toplum merkezleri ve kamu erişim noktalarının bir araç olarak kullanılması suretiyle örneğin kamu yönetimi için kurslar düzenleyerek ve ilgili bütün paydaşların katılımıyla yerel BİT eğitim merkezleri kurularak herkes için e-okuryazarlık becerileri teşvik edilmelidir. Dezavantajlı ve korunmasız gruplara özel önem verilmelidir.

d) Ulusal eğitim politikaları bağlamında ve yetişkin cehaletini ortadan kaldırma ihtiyacına yönelik olarak; genç insanların, bilgiyi analiz etme ve onu yaratıcı ve yenilikçi bir surette kullanma, birikimlerini paylaşma ve Bilgi Toplumuna tam olarak katılmaları dahil olmak üzere, BİT'i kullanacak bilgi ve beceri ile donatılması sağlanmalıdır.

e) Hükümetler, diğer paydaşlarla da işbirliği içinde, yeterli sayıda ve yetkin BİT profesyonelleri ve uzmanları yetiştirilmesine ağırlık vererek kapasite geliştirmeye yönelik programlar oluşturmalarıdır.

f) Okuryazarlık oranı ile ilgili temel hedefler de dahil olmak üzere Herkes için Eğitim hedefine ulaşmak için BİT tabanlı alternatif eğitim sistemlerinin etkilerini göstermeye yönelik pilot projeler geliştirilmelidir.

g) Kadınlar ve kızlar için BİT'le ilgili alanlarda eşit eğitim fırsatları desteklenmeli, BİT eğitim ve öğretiminin önündeki cinsiyet ayırımına dayalı engeller kaldırılmalıdır. Bilim ve teknolojiye erken müdahale programları BİT kariyerindeki kadın sayısını artırmak amacıyla genç kızlara odaklanmalıdır. Cinsiyetle ilgili perspektiflerin BİT eğitimine entegrasyonu ile ilgili en iyi uygulama örneklerinin değişimi teşvik edilmelidir.

h) BİT kullanımında özellikle kırsal ve mahrum bölgelerdeki yerel topluluklar güçlendirilmeli, kamuoyu yararına, kullanışlı ve sosyal olarak anlamlı içerik üretimi desteklenmelidir.

i) Mümkün olduğu yerlerde geleneksel göçebe ve yerli halklara ulaşacak ağları da kullanarak, Bilgi Toplumuna tam katılımı sağlayacak eğitim ve öğretim programları başlatılmalıdır.

j) BİT'i bütün eğitim faaliyetlerine etkin olarak dahil etmek üzere, başta gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerdeki liderler ve operasyonel düzeydeki elemanların kapasitelerini geliştirmek için bölgesel ve uluslararası işbirliği faaliyetleri tasarlanmalı ve uygulanmalıdır. Bu çaba, resmi eğitim yapısı dışında ev ve işyeri gibi ortamlarda eğitim verilmesini de kapsamalıdır.

k) Arşivciler, kütüphaneciler, müzeciler, bilim adamları, öğretmenler, gazeteciler, posta çalışanları gibi bilgi profesyonellerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla BİT'in kullanımına yönelik özel programlar dizayn edilmelidir. Bilgi profesyonellerinin eğitimi sadece bilgi ve iletişim hizmetlerinin geliştirilmesi ve sunumu için yeni metot ve teknikler üzerine değil aynı zamanda teknolojilerin etkin bir şekilde kullanımına yönelik becerilere de odaklanmalıdır. Öğretmenlerin eğitimi BİT'in teknik yönlerine, içerik geliştirmeye ve BİT'in ortaya koyacağı potansiyel imkan ve güçlüklerle yoğunlaşmalıdır.

l) Kapasite geliştirme programlarının bir parçası olarak uzaktan öğrenme, eğitim ve diğer eğitim ve öğretim formatları geliştirilmelidir. İnsan kaynakları geliştirmenin

değişik aşamalarında az gelişmiş ülkelere ve gelişmekte olan ülkelere özel önem verilmelidir.

m) Kapasite geliştirme alanında, BM ve ilgili kuruluşlar tarafından yürütülen ülke programları dahil ulusal ve uluslararası işbirlikleri teşvik edilmelidir.

n) Eğitim-öğretim ve araştırma kuruluşlarını kendi aralarında ve gelişmiş ve gelişmekte ülkelerle ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerin kurumlarıyla birbirine bağlayan BİT temelli ağların yeni formlarını tasarlamak için pilot projeler başlatılmalıdır.

o) Ulusal politikalar ve yerel kültürlerle uyumlu şekilde yürütüldüğü takdirde, gönüllü çalışmalar, BİT araçlarının verimli kullanımı amacıyla insan kapasitesini artırmak ve daha kapsamlı bir Bilgi Toplumu inşa etmek için önemli bir kaynaktır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, kalkınma için BİT'in kullanımına yönelik kapasite geliştirmek üzere gönüllü programlar harekete geçirilmelidir.

p) Kullanıcıların kendi kendine öğrenme ve kendi kendilerini geliştirme kapasitelerini artırma amacıyla programlar tasarlanmalıdır.

C5. BİT kullanımında itimat ve güvenliğin sağlanması

12. İtimat ve güvenlik Bilgi Toplumunun ana temelleri arasındadır.

a) Kullanıcı güvenini artırmak, itimat inşa etmek ve bilgi ve ağ bütünlüğünü korumak için Birleşmiş Milletler bünyesinde hükümetler arasında ve uygun olan her türlü forumda diğer bütün paydaşlarla işbirliği desteklenmeli; BİT'e yönelik mevcut ve potansiyel tehditler incelenmeli ve diğer bilgi ve ağ güvenliği sorunları ele alınmalıdır.

b) Hükümetler, özel sektörle birlikte; devam eden çalışmaları da dikkate alarak kılavuzların geliştirilmesi; kötüye kullanımın etkin olarak soruşturulması ve kovuşturulmasını sağlayacak yasal düzenlemelerin yapılması; etkin karşılıklı yardımlaşma çabalarının teşvik edilmesi, bu tip olayların tespiti, önlenmesi ve engellenmesi için uluslararası düzeyde kurumsal desteğin güçlendirilmesi; ayrıca bu konuda eğitimin desteklenmesi ve farkındalık yaratılması yoluyla siber suçları ve BİT'in kötü amaçlarla kullanılmasını tespit etmeye, bunlarla mücadele etmeye ve önlemeye çalışmalıdır.

c) Hükümetler ve diğer paydaşlar, çevrimiçi mahremiyet ve mahremiyetin korunmasına yönelik araçlar hakkında kullanıcı eğitimi ve farkındalık yaratılmasını aktif olarak teşvik etmelidir.

d) İstenmeyen elektronik posta (spam) konusunda ulusal ve uluslararası düzeyde uygun tedbirler alınmalıdır.

e) Elektronik doğrulama araçları da dahil olmak üzere, elektronik dokümanların ve işlemlerin etkin kullanımı önündeki bütün engelleri ortadan kaldıracak şekilde ulusal hukukun yeniden değerlendirilmesi teşvik edilmelidir.

f) BİT kullanımında güvenlik alanında tamamlayıcı ve karşılıklı güçlendirici girişimler mahremiyet, veri ve tüketici haklarıyla ilgili girişim ve kılavuzlarla teşvik edilerek güvenlik çerçevesi daha fazla güçlendirilmelidir.

g) Bilgi güvenliği ve ağ güvenliği konusundaki başarılı uygulamalar paylaşılmalı ve bu birikimin ilgili bütün taraflarca kullanımı teşvik edilmelidir.

h) İlgili ülkeleri davet ederek, olaya müdahale ve cevap verme konusunda gerçek zamanlı çalışacak odak noktaları oluşturulmalı ve bu odak noktaları arasında olaya müdahale konusunda bilgi ve teknoloji paylaşımı amacıyla işbirliği ağı kurulmalıdır.

i) Çevrimiçi işlemleri kolaylaştırmak için güvenli ve güvenilir uygulamaların geliştirilmesi teşvik edilmelidir.

j) İlgili ülkelerin BİT kullanımında itimat ve güvenliğin sağlanması konusunda devam eden BM faaliyetlerine aktif katkı sağlamaları teşvik edilmelidir.

C6. Kolaylaştırıcı ortam

13. Hükümetler, Bilgi Toplumunun sosyal, ekonomik ve çevresel faydalarını artırmak için güvenilir, şeffaf ve ayrımcılık yapmayan yasal, düzenleyici ve politika çerçevesi oluşturmalıdır. Buna ilişkin eylemler şunları içermektedir;

a) Hükümetler, Bilgi Toplumunda yatırımlara ve toplumsal gelişmeye uygun teşvikler sağlayan destekleyici, şeffaf, rekabet yanlısı ve tahmin edilebilir politikalar, yasal ve düzenleyici çerçeve oluşturmalıdır.

b) BM Genel Sekreterinden, 2005 yılına kadar, açık ve kapsayıcı bir süreç içinde ilgili hükümetlerarası ve uluslararası örgütleri ve forumları kapsayacak şekilde, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere hükümetler, özel sektör ve sivil toplumun tam ve aktif katılımını sağlayacak mekanizmaları içeren İnternet yönetişimi ile ilgili araştırma yapacak ve gerektiğinde eylem önerileri getirecek bir çalışma grubu oluşturmasını talep ediyoruz. Çalışma grubu diğer hususlar yanında aşağıdaki konularda çalışmalıdır;

i) İnternet yönetişiminin işler bir tanımını yapmalıdır.

ii) İnternet yönetişimi ile ilgili kamu politikaları konularını tespit etmelidir.

iii) Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere hükümetlerin, mevcut hükümetlerarası ve uluslararası örgütler ve diğer forumların, özel sektör ve sivil toplumun rolleri ve sorumluluklarına yönelik genel bir anlayış birliği geliştirmelidir.

iv) Bu çalışmanın sonuçları hakkında bir rapor hazırlayarak, değerlendirilmek ve uygun tedbirleri almak üzere, 2005'te Tunus'ta yapılacak Dünya Bilgi Toplumu Zirvesinin ikinci fazına sunulmalıdır.

c) Hükümetler;

i) Bölgesel ve ulusal İnternet Bağlantı Merkezlerinin kurulmasını teşvik etmeye,

ii) Uygun hallerde, kendi ülke kodu üst düzey alan isimlerini (ccTLD) yönetme ve kontrol etmeye,

iii) İnternet konusunda farkındalık yaratmaya

davet edilmektedir.

d) Erişim engellerini aşmak için, ilgili paydaşlarla işbirliği içinde, bölgesel kök sunucuların kurulumu ve uluslararası hale getirilmiş alan isimlerinin kullanımı teşvik edilmelidir.

e) Hükümetler Bilgi Toplumunun yeni gereklerine uygun olarak yurtiçi tüketici koruma kanunlarını güncellemeye devam etmelidir.

f) Gelişmekte olan ve ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerin uluslararası BİT forumlarına etkin katılımı teşvik edilmeli, bu alandaki bilgi ve tecrübe değişimine fırsat sağlanmalıdır.

g) Hükümetler, kamu yönetiminin daha şeffaf, etkin ve demokratik olmasını sağlamak üzere e-devlet stratejilerini de içeren ulusal stratejiler geliştirmelidir.

h) Dokümanların ve diğer elektronik bilgi kayıtlarının güvenli bir şekilde depolanması ve arşivlenmesi için bir çerçeve geliştirilmelidir.

i) Hükümetler ve paydaşlar çevrimiçi mahremiyet ve mahremiyetin korunmasına yönelik araçlar konusunda kullanıcıların eğitimi ve farkındalık yaratma faaliyetlerini aktif olarak desteklemelidir.

j) Paydaşlar, elektronik ticareti kolaylaştırmak amacıyla geliştirilen uygulamaların aynı zamanda kullanıcılara elektronik iletişimi kullanıp kullanmama konusunda seçim hakkı tanımalarını güvence altına almaya davet edilmektedir.

k) Etkin ihtilaf çözme sistemleri konusunda süregelen çalışmalar, özellikle anlaşmalıkların çözümünü destekleyen alternatif ihtilaf çözümleri teşvik edilmelidir.

l) Hükümetler, paydaşlarla işbirliği içinde girişimciliği, yenilikçiliği ve yatırımı teşvik edecek ve özellikle kadınların katılımına olanak sağlayacak BİT politikaları geliştirmelidir.

m) BİT'in KOBİ'ler için taşıdığı ekonomik potansiyelin farkında olarak, bürokratik işlemleri azaltarak rekabet güçlerinin artırılması, sermayeye erişimlerinin kolaylaştırılması ve BİT'le ilgili projelere katılım kapasitelerinin artırılması yoluyla KOBİ'lere destek sağlanmalıdır.

n) Hükümetler, sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyiyle uyumlu olarak, e-ticaretin ilk uygulayıcıları ve model kullanıcıları gibi hareket etmelidir.

o) Hükümetler, diğer paydaşlarla birlikte, küresel e-ticaret için uluslararası birlikte çalışabilirlik standartlarının önemi konusunda farkındalığı artırmalıdır.

p) Hükümetler, diğer paydaşlarla birlikte, açık, birlikte çalışabilir, ayırmıcılık yapmayan ve talebe dayalı standartların geliştirilmesini teşvik etmelidir.

q) Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU), anlaşmanın verdiği yetkiye dayanarak, her yerde ve her zaman makul fiyatlarla erişim sağlamak amacıyla frekans tahsisini koordine etmelidir.

r) İlgili uluslararası Anlaşmalara dayanarak, Uluslararası Telekomünikasyon Birliğinde ve diğer bölgesel örgütlerde, bütün ülkeler tarafından radyo frekans

spektrumuna eşit erişim ve bu frekansın rasyonel, etkin ve ekonomik kullanımını garanti edecek ilave düzenlemeler yapılmalıdır.

C7. BİT Uygulamaları: Yaşamın bütün alanlarında sağlanacak faydalar

14. BİT uygulamaları kamu yönetiminde, iş aleminde, eğitim ve öğretimde, sağlık, istihdam, çevre, tarım ve bilim alanında oluşturulacak ulusal e-stratejiler çerçevesinde sürdürülebilir kalkınmayı destekleyebilir. Bu çalışmalar aşağıdaki sektörlerde değişik eylemleri içermelidir:

15. e-Devlet

- a) Kamu yönetiminde ve demokratik süreçlerde yenilikçiliği ve şeffaflığı teşvik edici, etkinliği artırıcı ve vatandaşla ilişkilerin güçlenmesini amaçlayan uygulamalara odaklanmış e-devlet stratejileri uygulanmalıdır.
- b) Kaynakların ve kamu mallarının daha etkin tahsisini sağlamak üzere, bütün düzeylerde vatandaş ve iş dünyasının ihtiyaçlarına göre tasarlanmış ulusal e-devlet girişimleri ve hizmetleri geliştirilmelidir.
- c) Devletin bütün kademelerinde şeffaflık, hesap verebilirlik ve etkinliği artırmak amacıyla e-devlet konusunda uluslararası işbirliği girişimleri desteklenmelidir.

16. e-İş

- a) Hükümetler, uluslararası örgütler ve özel sektör uluslararası ticaretin ve e-iş'in kullanılmasının getireceği yararlarından istifade etmeli ve gelişmekte olan ve ekonomisi geçiş sürecindeki ülkelerde e-iş modellerinin kullanımını teşvik etmelidir.
- b) Hükümetler, kolaylaştırıcı bir ortamı benimseyerek ve yaygın İnternet erişiminin sağladığı imkanları kullanarak, özel sektör yatırımlarını teşvik etmeli, yeni uygulamaları, içerik geliştirilmesini ve kamu-özel sektör ortaklıklarını güçlendirmelidir.
- c) Hükümet politikaları, KOBİ'ler ve mikro işletmelere yardımı ve BİT sanayinin güçlendirilmesini hedef almalı, ve ayrıca zenginlik yaratarak fakirliğin azaltılması stratejisinin bir unsuru olarak ekonomik büyüme ve istihdamı teşvik amacıyla bu unsurların e-iş'e girmelerine yardımcı olmalıdır.

17. e-Eğitim (C 4 bölümüne bakınız)

18. e-Sağlık

- a) Hükümetlerin, planlayıcıların, sağlık profesyonellerinin ve diğer unsurların yanı sıra uluslararası örgütlerin güvenilir, zamanında, kaliteli ve makul maliyetli sağlık hizmeti ve sağlık bilgi sistemlerinin sunulması ve BİT kullanımı aracılığıyla sürekli tıp eğitimi ve araştırmalar yapılmasını sağlamak üzere işbirliği yapmaları teşvik edilmelidir. Bu yapılırken de vatandaşın kişisel mahremiyetine saygı gösterilmeli ve korunmalıdır.

- b) Kamu sağlık araştırmaları ve hıfzısıhha programlarını güçlendirmek ve kadın ve erkeklerin sağlık şartlarını iyileştirmek amacıyla dünyadaki tıp bilgi birikimine ve yerel kullanıma uygun içerik kaynaklarına erişim fırsatları teşvik edilmelidir. Bu içeriğe örnek olarak cinsel sağlık ve üreme sağlığı, cinsel yollardan bulaşan hastalıklar ve dünyanın gündeminde olan AIDS, sıtma ve verem gibi hastalıklar verilebilir.
- c) Ortak bilgi sistemlerinin geliştirilmesiyle bulaşıcı hastalıkların yayılmasının kontrolü, gözetimi ve uyarma işlevi yerine getirilmelidir.
- d) Kişisel mahremiyete ilişkin endişeler de dikkate alınarak, sağlık bilgilerinin değişimi için uluslararası standartların geliştirilmesi teşvik edilmelidir.
- e) Kadınların aile içinde ve toplumda sağlık hizmeti sağlayıcı rolü de dikkate alınarak, ücra bölgeler ve geri kalmış yöreler ile korunmasız nüfusa verilen sağlık hizmetleri ve sağlık bilgi sistemlerinin geliştirilmesi ve genişletilebilmesi için BİT'in benimsenmesi teşvik edilmelidir.
- f) Felaket ve acil durumlarda tıbbi ve insani yardım temini amacıyla BİT temelli girişimlerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

19. e-İstihdam

- a) e-çalışanlar ve e-işverenler için, bütün uluslararası normlara uygun olacak şekilde hakkaniyet ve cinsiyet eşitliğine dayalı olarak ulusal düzeyde en iyi örneklerin geliştirilmesi teşvik edilmelidir.
- b) BİT ve insan kaynaklarına yatırım yapmak suretiyle üretkenliği, büyümeyi ve refahı artırmak amacıyla yeni iş ve çalışma organizasyonları teşvik edilmelidir.
- c) Vatandaşların, kendi topluluklarında yaşamaları ve istedikleri işte çalışmalarına imkan sağlamak, kadınlar ve özürlülerin istihdam fırsatlarını artırmak üzere özellikle gelişmekte olan ve az gelişmiş ölkeler ile küçük ekonomilerde uzaktan çalışma (teleworking) fırsatlarına sahip olması teşvik edilmelidir. Uzaktan çalışmanın teşvik edilmesinde istihdam yaratılması ve kalifiye işgücünün muhafaza edilmesine yönelik stratejilere özel önem verilmelidir.
- d) BİT kariyerindeki kadın sayısını artırmak üzere genç kızlara odaklı bilim ve teknolojiye erken müdahale programları teşvik edilmelidir.

20. e-evre

- a) Hükümetler, diğer paydaşlarla birlikte çevrenin korunması ve tabii kaynakların sürdürülebilir kullanımı amacıyla BİT'den yararlanmalı ve kullanımını teşvik etmelidir.
- b) Hükümet, sivil toplum ve özel sektör kuruluşları sürdürülebilir üretim, tüketim ve BİT'lerde kullanılan donanım ve bileşenlerin doğaya zarar vermeyecek şekilde yok edilmesi ve geri dönüşümü konularında eyleme geçilmesi, proje ve programların uygulanması konusunda cesaretlendirilmelidir.

c) Doğal veya insan kaynaklı felaketlerin etkilerinin tahmini ve izlenmesi amacıyla özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ve küçük ekonomilerde BİT kullanılarak izleme sistemleri kurulmalıdır.

21. e-Tarım

a) Özellikle kırsal kesimlerde kapsamlı, güncel ve detaylı bilgiye erişimi sağlamak amacıyla BİT kullanılarak tarım, hayvancılık, balıkçılık, orman ve gıda konularında bilginin sistematik dağılımı teminat altına alınmalıdır.

b) Kamu-özel sektör ortaklıkları üretimin (kalite ve miktar olarak) artırılmasında BİT'den maksimum ölçüde yararlanma imkanını aramalıdır.

22. e-Bilim

a) Bilgi ve malumat üretimi, eğitim ve öğretimdeki kritik rollerini güçlendirmek ve bu kurumlar arasındaki dayanışma ve işbirliklerini desteklemek üzere tüm üniversite ve araştırma enstitülerinin makul fiyatlı ve güvenilir, yüksek hızlı İnternet bağlantıları geliştirilmelidir.

b) Tüm ülkelerin, bilimsel bilgiye hakkaniyet esaslarında, makul fiyatlarla erişebilmesini sağlamak amacıyla elektronik yayıncılık, kademeli fiyatlandırma ve açık erişim girişimleri teşvik edilmelidir.

c) Bilimsel bilgilerin paylaşılması ve bilim otoriteleri tarafından telif edilmiş eserlerin rızaları dahilinde yeniden çoğaltılması için birebir ("peer-to-peer") iletişim teknolojilerinin kullanımı teşvik edilmelidir.

d) Temel bilimsel bilginin, örneğin nüfus ve meteoroloji bilgilerinin bütün ülkelerde uzun dönemli, sistematik ve etkin bir şekilde toplanması, yayılması ve korunması teşvik edilmelidir.

e) İşbirliğini ve toplanan bilimsel veri ve bilgilerin bilimsel araştırmaya imkan sağlayacak şekilde etkin kullanımını kolaylaştıracak prensipler ve üst veri (metadata) standartları teşvik edilmelidir.

C8. Kültürel çeşitlilik ve kimlik, dil çeşitliliği ve yerel içerik

23. Kültür ve dil çeşitliliği, kültürel kimlik, gelenekler ve dinlere saygıyı teşvik etmenin yanı sıra kültürler arası diyalog ve bölgesel ve uluslararası işbirliğine dayalı bir Bilgi Toplumunun geliştirilmesi için temel bir esastır. Bu, ayrıca sürdürülebilir kalkınma için önemli bir faktördür.

a) UNESCO'nun Evrensel Kültürel Çeşitlilik Deklarasyonu dahil ilgili BM dokümanlarında yansıtıldığı üzere Bilgi Toplumu içinde kültürel ve dil çeşitliliğine saygı gösterilmesi, korunması, desteklenmesi ve güçlendirilmesine yönelik politikalar oluşturulmalıdır. Bu yaklaşım, hükümetlerin kültürel, eğitsel ve bilimsel içeriğin üretimi, kullanıcıların dil ve kültürel şartlarına uygun yerel kültürel sanayilerin geliştirilmesini desteklemeye uygun kültürel politikaların tasarlanması yolunda cesaretlendirilmesini de ihtiva eder.

b) Kütüphane, arşiv ve müzeler ile diğer kültürel kurumların, geleneksel bilgi de dahil olmak üzere Bilgi Toplumunda içerik sağlayıcı ve özellikle kayıtlı bilgilere sürekli erişim sağlayıcı rollerini tam olarak oynamaları için ulusal politikalar geliştirilmeli ve buna uygun kanunlar çıkarılmalıdır.

c) Doğal ve kültürel mirasın korunması ve günümüz kültürünün yaşayan bir parçası olarak erişilebilir kılınması için BİT'in geliştirilmesi ve kullanılması gayretleri desteklenmelidir. Bu sayısal depolarda arşivlenmiş sayısal bilgi ve çoklu ortam (multimedya) içeriğine daimi erişimi güvence altına alan sistemlerin geliştirilmesini ve arşiv, kütüphane ve kültürel koleksiyonların insanlığın hafızası olarak korunmasını da içermelidir.

d) Eğitsel, bilimsel ve kültürel mirasın sayısal ortama aktarılması dahil değişik bilgi içerikleri ve muhtelif metotlar kullanılarak, kültürel ifade çeşitliliğinin ve yerli bilgi ve geleneklerin korunması, tanınması, saygı gösterilmesi ve desteklenmesine yönelik politikalar geliştirilmeli ve uygulanmalıdır.

e) Yerel içeriğin geliştirilmesi, tercüme edilmesi ve uyarlanması, sayısal arşivler ve çeşitli sayısal ve geleneksel medyanın yerel otoritelerce geliştirilmesi desteklenmelidir. Bu faaliyetler ayrıca bölgesel ve yerel toplulukları da güçlendirebilir.

f) Geleneksel ve sayısal medya hizmetlerine erişimle Bilgi Toplumunda fertlerin dilleri ve kültürlerine uygun içerik sağlanmalıdır.

g) Kamu-özel ortaklıkları yoluyla, kullanıcıların ana dilinde içerik dahil olmak üzere değişik yerel ve ulusal içeriğin yaratılması teşvik edilmeli ve bütün sanatsal alanlarda BİT temelli çalışmalar tanınmalı ve destek verilmelidir.

h) Resmi ve gayri resmi eğitim kurumlarında cinsiyet ayrımcılığı gütmeyen müfredat üzerine yoğunlaşan programlar güçlendirilmeli, kadın ve kızların BİT içeriğini anlamaları ve içerik oluşturmaları amacıyla iletişim ve medya okuryazarlıkları geliştirilmelidir.

i) Yerel dillerde yazılım oluşturulması ve dağıtımı için yerel kapasite oluşturulmalı, özellikle gelişmekte olan ve ekonomisi geçiş sürecindeki ülkelerde okuma yazma bilmeyenler, özürülüler, dezavantajlı ve korunmasız gruplar dikkate alınarak nüfusun değişik kesimlerine uygun içerik geliştirilmesi teşvik edilmelidir.

j) Yerel topluluklarda kurulmuş medyaya destek verilmeli ve geleneksel medya ve yeni teknolojileri birlikte kullanarak yerel dillerin kullanımını kolaylaştıran, doğal yaşam ortamı ve biyolojik çeşitliliğin korunması dahil yerel mirasın dokümanite edilmesi ve korunmasını hedefleyen projelere destek verilmeli ve bu araçlar kırsal, izole ve göçebe topluluklara ulaşmak amacıyla kullanılmalıdır.

k) Yerli halkın kendi dillerinde içerik geliştirme kapasiteleri güçlendirilmelidir.

l) Bilgi Toplumunda geleneksel bilgi birikimlerini daha etkin kullanmaları ve bu birikimlerinden yararlanmalarına imkan sağlamak üzere yerli halklar ve geleneksel topluluklarla işbirliği yapılmalıdır.

m) Kültür ve dil çeşitliliğini bölge ve alt bölge düzeylerinde desteklemeye yönelik politika ve araçların geliştirilmesinde bilgi, deneyim ve en iyi örneklerin paylaşımı

sağlanmalıdır. Bu amaç; entegrasyon çabalarını geliştirmek üzere bu Eylem Planının belli konularında bölge ve alt bölgeler bazında çalışma grupları oluşturulmak suretiyle başarılabilir.

n) Bölgesel düzeyde BİT'in kültürel değişim ve etkileşime katkısı değerlendirilmeli, bu değerlendirme sonuçlarına göre uygun programlar tasarlanmalıdır.

o) Hükümetler tarafından, kamu-özel işbirliği aracılığıyla tercüme, şekil esaslı yazılar, ses destekli hizmetler alanındaki teknoloji ve Ar-Ge programları, gerekli donanımın ve açık kaynak kodlu, ücretsiz veya tescilli yazılımlar gibi farklı yazılım modellerinin geliştirilmesi teşvik edilmelidir. Bu kapsamda genel ve uygulama yazılımları yanında standart karakter setleri, dil kodları, elektronik sözlükler, terminoloji ve kavram dizinleri, çok dilli arama motorları, makine tercüme araçları, uluslararası alan adları, içerik atıfları gibi alanlar örnek olarak verilebilir.

C9. Medya

24. Medya, değişik biçimleri ve farklı sahiplik statüleriyle, bir aktör olarak Bilgi Toplumunun geliştirilmesinde esaslı bir role sahip olup, bilginin çoğulculuğuna ve ifade özgürlüğüne önemli katkı sağladığı kabul edilmektedir.

a) Medya, yazılı, görsel ve yeni medya alanları dahil olmak üzere, Bilgi Toplumunda önemli bir rol oynamaya devam etmesi için teşvik edilmelidir.

b) Medyanın bağımsızlığını ve çoğulculuğunu garanti edecek ulusal mevzuatın geliştirilmesi cesaretlendirilmelidir.

c) İfade özgürlüğü ilkesine uygun olarak yasa dışı ve zararlı medya içeriği ile mücadele için gerekli tedbirler alınmalıdır.

d) Gelişmiş ülkelerdeki medya çalışanlarının gelişmekte olan ülkelerdeki medya ile özellikle eğitim alanında ortaklıklar ve ağlar kurmaları teşvik edilmelidir.

e) Medya tarafından kadınların ve erkeklerin dengeli ve çeşitli biçimlerde tasviri teşvik edilmelidir.

f) Özellikle altyapı, teknik kaynaklar ve insan becerilerinin geliştirilmesi konusunda medyayı etkileyen uluslararası dengesizlikler, bu bağlamda BİT araçlarının avantajlarından tam olarak yararlanılarak azaltılmalıdır.

g) Bilgi uçurumunu kapatmak ve özellikle kırsal kesimde kültürel içeriğin akışını kolaylaştırmak için geleneksel medyanın bir köprü görevi görmesi cesaretlendirilmelidir.

C10. Bilgi Toplumunun etik boyutu

25. Bilgi Toplumu evrensel kabul görmüş değerlere tabi olmalı ve kamu yararını teşvik etmeli, BİT'in kötü amaçlarla kullanılması engellenmelidir.

a) Barış için saygıyı ön plana çıkaracak adımlar atılmalı ve özgürlük, eşitlik, dayanışma, hoşgörü, ortak sorumluluk ve doğaya saygı gibi temel değerler yüceltilmelidir.

b) Bütün paydaşlar, BİT kullanımının etik boyutları konusunda bilinç düzeylerini geliştirmelidir.

c) Bilgi Toplumundaki bütün aktörler kamu yararını ön plana çıkarmalı, kişisel mahremiyeti ve kişisel bilgileri korumalı ve yasalar çerçevesinde; ırkçılık, ırk ayırmacılığı, yabancı düşmanlığı ve bununla ilgili hoşgörüsüzlük, nefret, şiddet, çocukların cinsel istismarı ve çocuk pornografisi dahil her türlü çocuk suiistimali, insanların sömürülmesi ve kaçakçılığının yapılması gibi amaçlarla gerçekleştirilen yasa dışı ve diğer faaliyetler gibi BİT'in kötü amaçlı kullanımına karşı her türlü önleyici tedbirleri almalı ve gerekli eylemleri hayata geçirmelidir.

d) Başta akademik dünya olmak üzere uygun paydaşlar BİT'in etik boyutu hakkında araştırmaya devam etmeye davet edilmelidir.

C11. Uluslararası ve bölgesel işbirliği

26. Bütün paydaşlar arasında uluslararası işbirliği, bu eylem planının uygulanması açısından hayati önem taşımaktadır. Bu işbirliği, başka unsurların yanı sıra evrensel erişimin geliştirilmesi ve sayısal uçurumun kapatılması göz önünde bulundurularak uygulama araçları geliştirilmesi suretiyle güçlendirilmelidir.

a) Gelişmekte olan ülkelerin hükümetleri, uluslararası finans örgütleri ve gelişmiş ülkelerden, altyapı geliştirme projelerinde uluslararası işbirliği ve destek talep ederken BİT projelerinin öncelikli önceliğini ön plana çıkarmalıdır.

b) BM'nin "Küresel İlkeler Sözleşmesi" bağlamında ve Binyıl Bildirgesi ilkelerine bağlı olarak, kalkınmada BİT kullanımı konusu üzerine odaklanarak kamu-özel sektör ortaklıkları geliştirilmeli ve hızlandırılmalıdır.

c) Uluslararası ve bölgesel örgütler, iş programlarında BİT'i ön plana çıkarmaya ve her düzeyde gelişmekte olan ülkelere yardımcı olmaya, bölgesel girişimlerin önemi de dikkate alınarak bu Eylem Planında ve İlkeler Bildirgesinde geçen hedeflerin gerçekleşmesi için ulusal eylem planlarının hazırlanmasına ve uygulanmasına katkıda bulunmaya davet edilmelidir.

D. Sayısal Dayanışma Gündemi

27. Sayısal Dayanışma Gündemi beşeri, mali ve teknolojik kaynaklar seferber edilerek bütün kadın ve erkeklerin yeni ortaya çıkan Bilgi Toplumuna dahil edilmesini hedeflemektedir. Bütün paydaşlar arasında ulusal, bölgesel ve uluslararası yakın işbirliği bu gündem açısından hayati önem taşımaktadır. Sayısal uçurumun üstesinden gelebilmek için, Bilgi Toplumuna katılabilmenin temelini teşkil eden altyapı, teçhizat, kapasite ve içerik geliştirilmesi için gerekli finansman temininde mevcut yaklaşım ve mekanizmalar daha etkin kullanılmalı, yeni yaklaşım ve mekanizmalar araştırılmalıdır.

D1. Öncelikler ve Stratejiler

- a) Ulusal e-stratejiler; Fakirliği Azaltmaya Yönelik Stratejiler dahil olmak üzere ulusal kalkınma planlarının ayrılmaz bir parçası haline getirilmelidir.
- b) BİT, yardım veren ülkelerin daha etkin bilgi paylaşımı ve koordinasyon yoluyla ve kalkınma için BİT tecrübelerinin ve en iyi örneklerin analizi ve paylaşılması suretiyle Resmi Kalkınma Yardımı (Official Development Assistance) Stratejilerine entegre edilmelidir.

D2. Kaynakların yönlendirilmesi

- a) Bütün ülkeler ve uluslararası kuruluşlar, Monterrey Uzlaşmasında ifade edildiği üzere, kalkınmanın finansmanı için kaynaklara erişimi ve bu kaynakların seferber edilerek etkin kullanımını artırmaya yönelik şartları yaratmak için ortak çaba sarf etmelidir.
- b) Gelişmiş ülkeler, Monterrey Uzlaşması dahil olmak üzere kalkınmanın finansmanına yönelik uluslararası taahhütlerini yerine getirmeye yönelik somut adımlar atmalıdır. Monterrey Uzlaşması ile gelişmiş ülkelere gayri safi milli hasıllarının % 0,7'sini geliştirmekte olan ülkelere, % 0,15 -% 0,20 arasındaki bir oranı da az gelişmiş ülkelere Resmi Kalkınma Yardımı olarak sarfetmeleri için çağrıda bulunulmuştur.
- c) Sürdürülemez borç yükü altındaki geliştirmekte olan ülkelerin borçlarını azaltmaya yönelik girişimler olumlu karşılıyor ve bu bağlamda borç iptali veya diğer düzenlemeler gibi uygun çözümleri de içeren daha fazla ulusal ve uluslararası tedbirler alınması için çağrı yapıyoruz. "Aşırı Borçlu Fakir Ülkeler Girişimi"nin güçlendirilmesine özel önem verilmelidir. Bu girişimler kalkınma projelerinde BİT'in finansmanına yönelik daha fazla kaynak oluşturacaktır.
- d) Ayrıca, BİT'in kalkınma amaçları için taşıdığı potansiyel değerlendirilerek aşağıdaki hususları savunuyoruz:
 - i) Kalkınmakta olan ülkelerin; şeffaf, istikrarlı ve öngörülebilir bir kolaylaştırıcı yatırım ortamı oluşturmak suretiyle büyük ulusal ve uluslararası özel sektör BİT yatırımlarını çekmeye yönelik çabalarını artırmaları gerekmektedir.
 - ii) Gelişmiş ülkeler ve uluslararası finans örgütleri, kalkınma için BİT strateji ve önceliklerine karşı duyarlı olmalı; BİT'i iş programlarının temelinde oturtmalı ve geliştirmekte olan ve ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelere kendi ulusal e-stratejilerini hazırlama ve uygulama konusunda destek vermelidir. Gelişmiş ülkeler, ulusal kalkınma planlarındaki önceliklere ve yukarıdaki taahhütlere dayalı olarak, BİT'in kalkınma için kullanılması amacıyla daha fazla mali kaynağı geliştirmekte olan ülkelere aktarmalıdır.
 - iii) Özel sektör, Sayısal Dayanışma Gündeminin uygulanmasına katkı yapmalıdır.
- e) Sayısal uçurumun ortadan kaldırılması çabalarımızda, kalkınma işbirliği çerçevesinde, teknik ve mali yardımlar, ulusal ve bölgesel kapasite geliştirme

çalışmalarına, karşılıklı uzlaşılan esaslar çerçevesinde teknoloji transferi, Ar-Ge programları ve know-how değişiminde işbirliğine yönlendirilmelidir.

f) Mevcut bütün finans mekanizmalarından yararlanmakla birlikte, BİT'in kalkınma için kullanımına yönelik zorlukların aşılmasında bu kaynakların yeterliliğini gözden geçirme çalışmaları Aralık 2004 itibarıyla tamamlanmalıdır. Bu çalışma BM Genel Sekreterinin himayelerinde bir Görev Gücü tarafından yapılmalı ve zirvenin ikinci aşamasında değerlendirmeye sunulmalıdır. Bu gözden geçirmenin sonuçlarına dayalı olarak, İlkeler Bildirgesinde bahsedilen gönüllü Sayısal Dayanışma Fonununun, fizibilitesi, kurulması ve etkinliği konusu da dahil olmak üzere finansman mekanizmalarında yenilikçilik ve iyileştirmeler yapılması değerlendirilecektir.

g) Ülkeler, mahrum kalan kırsal ve kentsel alanlarda evrensel erişimin gerçekleştirilmesi ve sayısal uçurumun kapatılması için ulusal mekanizmaların tesisini değerlendirmelidir.

E) İzleme ve Değerlendirme

28. Değişik ulusal koşullar dikkate alınmak suretiyle, Eylem Planındaki amaç ve hedeflerin hayata geçirilmesinin izlenmesi amacıyla, karşılaştırılabilir istatistikî göstergeler ve araştırma sonuçlarına dayalı, gerçekçi bir uluslararası performans değerlendirme ve kıyaslama (hem niteliksel hem niceliksel olarak) modeli geliştirilmelidir.

a) İlgili her bir ülkeyle işbirliği içinde, kapsamlı bir BİT Gelişme (Sayısal Fırsatlar) Endeksi geliştirilmelidir. Bu endeks yıllık olarak ya da iki yılda bir BİT Kalkınma Raporunda yayımlanmalıdır. Bu Endeks istatistikleri gösterirken, Rapor cinsiyet analizini de içerecek şekilde ulusal koşulları dikkate alarak politikalar ve bunların hayata geçirilmesi konusunda analitik çalışmalar sunmalıdır.

b) Toplumsal bağlantı göstergelerinin de dahil olduğu uygun göstergeler ve kıyaslama kriterleri, sayısal uçurumun büyüklüğünü ulusal ve uluslararası boyutlarıyla net bir şekilde ortaya koymalı; bu gösterge ve kriterler düzenli olarak değerlendirilmeli; Binyıl Bildirgesi de dahil olmak üzere uluslararası kabul görmüş kalkınma hedeflerini başarmak için BİT'in kullanımında küresel gelişmeler takip edilmelidir.

c) Uluslararası ve bölgesel örgütler, BİT sektörünün gelişmekte olan ülkelerde büyümesi için eşitlikçi fırsatlar yaratmak amacıyla, ulusların BİT'e evrensel erişimi konusunda düzenli değerlendirme ve raporlama yapmalıdır.

d) BİT'in kullanımı ve ihtiyaçlar konusunda cinsiyete dayalı göstergeler geliştirilmeli ve fon sağlanan BİT projelerinin kadınların yaşamları üzerindeki etkilerini değerlendirmek üzere ölçülebilir performans göstergeleri belirlenmelidir.

e) Uluslararası kabul görmüş İnternet erişim standartları dikkate alınarak bütün paydaşlardan gelen katkıların özet, erişilebilir ve standart bir formatta derlendiği, en iyi uygulama örnekleri ve başarı hikâyelerine dayanan bir İnternet sitesi geliştirilmeli ve hizmete sunulmalıdır. Bu İnternet sitesi periyodik olarak güncellenmeli ve daimi bir tecrübe paylaşım platformuna dönüştürülmelidir.

f) Bütün ülkeler ve bölgeler Bilgi Toplumu üzerine temel göstergeler ve analizleri içeren istatistiki bilgi temin etmek amacıyla araçlar geliştirmelidir. Değişik gelişmişlik düzeyleri de dikkate alınarak, tutarlı ve uluslararası kıyaslanabilir gösterge sistemlerine öncelik verilmelidir.

F) DBTZ'nin 2'nci Aşamasına (Tunus) Doğru

29. Genel Kurulun 56/183 nolu kararına dayanarak ve Zirvenin Cenevrede yapılan birinci aşamasının sonuçlarını dikkate alarak, DBTZ'nin Tunus aşamasının odak noktasını teşkil edecek Bilgi Toplumu'na ilişkin hususları gözden geçirmek ve ikinci aşamasının hazırlık sürecinin yapısını ele almak üzere 2004 yılının birinci yarısında bir hazırlık toplantısı düzenlenecektir. Bu zirvenin Tunus aşamasıyla ilgili kararlarına uygun olarak, DBTZ'nin ikinci safhası, diğerlerinin yanında, aşağıdaki hususları içerecektir:

a) Küresel bir Bilgi Toplumu'nun inşası sürecini güçlendirme ve sayısal uçurumu ortadan kaldırıp bunu sayısal fırsatlar haline çevirme amacı doğrultusunda, DBTZ'nin Cenevre safhasının sonuçlarına dayanarak nihai dokümanlar şekillendirilecektir.

b) Cenevre Eylem Planı BM sistemi dahil olmak üzere, bütün ilgili paydaşların katılımıyla, entegre ve koordineli bir yaklaşımın parçası olarak ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde izlenmeli ve uygulanmalıdır. Bu, diğer hususlar yanında, paydaşlar arasında ortaklıklar kurulması suretiyle olmalıdır.

Belge No: : WSIS-05/TUNIS/DOC/7 -E
18 Kasım 2005

Orijinali: İngilizce

(DPT Tarafından Yapılan Gayriresmi Tercümedir.)

Tunus Aşaması Hazırlık Komitesi Başkanlığı

TUNUS TAAHHÜDÜ

1. Bizler Dünya halklarının temsilcileri olarak, Aralık 2003'te Dünya Bilgi Toplumu Zirvesinin (DBTZ) birinci aşamasında görüştüğümüz Cenevre İlkeler Bildirgesi ve Eylem Planına desteğimizi yinelemek için 16-18 Kasım 2005 tarihlerinde DBTZ'nin ikinci aşaması için Tunus'ta bir araya gelmiş bulunuyoruz
2. Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nde belirtilen hedef ve ilkeler, uluslararası hukuk ve çok taraflılık esaslarına bağlı ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ni göz önüne alan, insan odaklı, herkesi içeren ve kalkınma odaklı bir Bilgi Toplumu oluşturma istek ve taahhüdümüzü teyit ediyoruz; bu sayede insanlar nerede olursa olsun bilgi ve malumatı üretebilecek, erişebilecek, kullanabilecek ve paylaşabilecek, böylece kendi potansiyellerini tam olarak kullanabilecekler ve Binyıl Kalkınma Hedefleri de dahil olmak üzere uluslararası kabul görmüş kalkınma amaç ve hedeflerine ulaşabileceklerdir.
3. Viyana Bildirgesi'nde belirtildiği gibi kalkınma hakkı da dahil olmak üzere tüm insan hakları ve temel hak ve özgürlüklerin evrenselliği, bölünmezliği, birbiri ile ilişkiliği ve birbirine bağımlılığını teyit ediyoruz. Aynı zamanda, her düzeyde iyi yönetim kadar demokrasi, sürdürülebilir kalkınma, insan hakları ve temel hak ve özgürlüklere saygının birbirine bağlı olduğunu ve birbirini desteklediğini bir kez daha vurguluyoruz. Ulusal olduğu kadar uluslararası konularda hukukun üstünlüğüne saygının güçlendirilmesi niyetindeyiz.
4. Cenevre İlkeler Bildirgesi'nin 4, 5 ve 55'inci paragraflarına ilişkin hususları teyit ediyoruz. İfade özgürlüğü ile bilgi, düşünce ve malumatın serbest dolaşımının Bilgi Toplumu için zaruri ve kalkınma için faydalı olduğunu kabul ediyoruz.
5. Tunus Zirvesi, Bilgi ve İletişim Teknolojileri'nin (BİT) insanlığa ve insanların günlük yaşayışlarını, işlerini ve ilişkilerini nasıl dönüştürebileceği ve böylelikle geleceğe karşı güvenin artırılacağına yönelik faydaları konusunda farkındalığın yükseltilmesi açısından eşsiz bir fırsattır.

6. Bu Zirve, yoksullukla mücadele ve Binyıl Kalkınma Hedefleri de dahil olmak üzere uluslararası kabul görmüş kalkınma amaç ve hedeflerine erişmede, dünya çapında gösterilen gayretin önemli bir kilometre taşıdır. Cenevre kararları ile DBTZ süreci ve Birleşmiş Milletler'in diğer ilgili büyük konferansları ve zirveleri arasında kararlı ve uzun vadeli bir ilişki kurmuş bulunmaktayız. Cenevre İlkeler Bildirgesi ve Eylem Planında yer alan taahhütleri yerine getirmek üzere hükümetler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası kuruluşların bir araya gelmesi için çağrıda bulunuyoruz. Bu kapsamda, Binyıl Bildirgesinin uygulanmasının gözden geçirilmesine ilişkin 2005 Dünya Zirvesi'nin sonuçları özel bir öneme sahiptir.

7. Cenevre'de ortaya konulan taahhütleri ve Bilgi Toplumu için Tunus Gündemi'nde referans gösterilen Tunus ve Cenevre kararlarının takip edilmesi ve uygulanmasını da içeren, sayısal uçurumu gidermek için finansal mekanizmalar, internet yönetişimi ve ilgili konulara odaklanarak Tunus'ta oluşturulan taahhütleri teyit ediyoruz.

8. Cenevre Eylem Planı'nın 3'üncü paragrafında belirtildiği üzere, tüm paydaşların önemli görev ve sorumluluklarını teyit etmenin yanı sıra, DBTZ sürecinde hükümetlere düşen kilit rol ve sorumlulukları kabul ediyoruz.

9. Herkesin BİT'in getirdiği olanaklardan faydalanmasının sağlanması konusundaki çabalarımıza ilişkin kararlılığımızı, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, Birleşmiş Milletler ve diğer uluslararası kuruluşlar kadar hükümetlere de yeniden çağrı yaparak ve aşağıdaki konularda birlikte çalışmak zorunda olduklarını belirterek bir kez daha vurguluyoruz: bilgi ve malumata olduğu kadar bilgi ve iletişim altyapısı ve teknolojilerine erişimi geliştirmek, kapasite oluşturmak, BİT kullanımında itimat ve güvenliği sağlamak, tüm seviyelerde uygun ortamı hazırlamak, BİT uygulamalarını geliştirmek ve genişletmek, kültürel çeşitliliği yaşatmak ve ona saygılı olmak, medyanın rolünü kavramak, Bilgi Toplununun etik boyutuna vurgu yapmak ve bölgesel ve uluslararası işbirliğini özendirmek. Cenevre İlkeler Bildirgesi'nde değerlendirilmeleri yer alan bu konuların kapsayıcı bir Bilgi Toplumu'un inşası için temel ilkeler olduğunu teyit ediyoruz.

10. Bilgiye erişimin, bilgi üretimi ve paylaşmanın ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmeye önemli katkılar yaptığını ve böylece tüm ülkelerin Binyıl Kalkınma Hedefleri de dahil olmak üzere uluslararası kabul görmüş kalkınma amaç ve hedeflerine ulaşmalarında yardımcı olduğunu görmekteyiz. Bu süreç; evrensel, her zaman ve her yerden erişilebilir, adil ve makul fiyatlarla bilgiye erişimin önündeki engellerin kaldırılmasıyla hızlandırılabilir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, ülkenin ve o ülke insanların ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimini kısıtlayan sayısal uçurumun giderilmesinin önündeki engellerin kaldırılmasının öneminin altını çiziyoruz.

11. Bunların yanısıra BİT, geçmiştekine nazaran daha geniş bir kitlenin, insanoğlunun haiz olduğu bilginin paylaşımı ve genişletilmesine katılımını mümkün kılmakta, eğitim, sağlık ve bilim alanındaki uygulamaların yanısıra insanın çaba gösterdiği tüm alanlarda mevcut bilginin büyümesine katkı sağlamaktadır. BİT,

nitelikli eğitime erişim sağlamak, okuma yazma ve evrensel temel eğitimi desteklemek, öğrenim sürecini kolaylaştırmak ve böylece herkesin dahil olduğu ve kalkınma odaklı, kültürel ve dilsel çeşitliliğe saygılı bir Bilgi Toplumunun ve bilgi ekonomisinin kurulmasında temel oluşturmak bakımından büyük potansiyeli haizdir.

12. İşletmelerde BİT kullanımının, ekonomik büyümede çok önemli rol oynadığını vurgulamak istiyoruz. BİT alanında iyi uygulanan yatırımların büyüme ve verimliliği geliştirici etkileri ticarete büyümeye ve daha fazla ve daha nitelikli istihdama öncülük etmektedir. Bu sebeple, işletmelerin geliştirilmesi ve iş piyasası politikaları BİT'in benimsenmesinde büyük bir rol oynamaktadır. Birçok ekonomide en yüksek istihdamı sağlayan küçük, orta ve mikro ölçekli işletmelerin kapasite gelişimlerinin sağlanması konusunda hükümetleri ve özel sektörü göreve davet ediyoruz. Özellikle küçük, orta ve mikro ölçekli işletmelerin girişimciliklerini artırmaya yönelik gerekli politikalar, yasal ve düzenleyici çerçevelerin oluşturulması için bütün taraflarla birlikte çalışacağız.

13. BİT devriminin, sürdürülebilir kalkınmanın bir aracı olarak çok büyük olumlu etki yapabileceğinin bilincindeyiz. Ayrıca, ulusal ve uluslararası platformda uygun bir ortamla, kadın-erkek arasındaki farklar da dahil olmak üzere, zengin ve fakir ülkeler, bölgeler ve bireyler arasındaki farkların genişlemesi ve gittikçe büyüyen sosyal ve ekonomik bölünmelerin artması engellenebilir.

14. Küresel bir Bilgi Toplumunun inşasında kapsamlı bir yaklaşımın oluşmasını sağlamak üzere BİT altyapısının kurulmasına ek olarak, insan kapasitesinin geliştirilmesi ve BİT uygulamaları ile mümkün olduğunca yerel dilde sayısal içerik oluşturulması üzerinde güçlü bir vurgu yapılmalıdır.

15. Bütün uluslar için BİT'e erişimde evrensel ve ayrımcılık karşıtı ilkeler ile her ülkenin sosyal ve ekonomik gelişme düzeyini hesaba katma ihtiyacını kabul ederek ve Bilgi Toplumunun kalkınma odaklı yönlerini dikkate alarak, BİT'in ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde barış, güvenlik ve istikrarın sağlanması, demokrasi, sosyal birlik, iyi yönetim ve hukukun üstünlüğü anlayışının yerleşmesi için etkili bir araç olduğunun altını çiziyoruz. BİT, ekonomik büyüme ve işletmelerin gelişmesini desteklemede kullanılabilir. Altyapının gelişimi, insan kapasitesini geliştirme, bilgi ve ağ güvenliği bu hedeflere ulaşmak için kritik önem arz etmektedir. Bunların yanında, uluslararası istikrar ve güvenlik hedefleriyle çatışan ve devlet içindeki altyapı bütünlüğünü devletin güvenliği aleyhine etkileme amaçlı BİT kullanımından kaynaklanan zorluklar ve tehditlerle etkili bir şekilde mücadele gereğini de vurguluyoruz. İnsan haklarına saygıyı gözetmek şartıyla, bilgi kaynakları ve teknolojilerinin suç amaçlı veya terörist girişimler için kötüye kullanılmasının engellenmesi gerekmektedir.

16. Ayrıca, farklı gelişmişlik seviyelerini de dikkate alarak, Binyıl Kalkınma Hedeflerini de kapsayan uluslararası kabul görmüş kalkınma amaç ve hedeflerine ulaşmak için, sayısal uçurumun azaltılmasındaki ilerlemeyi takip ve değerlendirmeyi ve Bilgi Toplumunun gerçekleştirilmesinde yatırımların ve uluslararası işbirliği çabalarının etkililiğini değerlendirmeyi taahhüt ediyoruz.

17. Hükümetleri, BİT potansiyelini kullanarak, yaygın kamu erişim noktalarını geliştirmek ve bilgiye ulaşma imkanlarını artırmak suretiyle kanunlar ve diğer hukuki düzenlemelere erişim sağlayan kamu bilgi sistemleri oluşturmaya davet ediyoruz.

18. Engelliler başta olmak üzere herkes için ve her yerden, evrensel tasarım ve destek teknolojilerini de içeren evrensel, her zaman ve her yerden erişilebilir, adil ve makul fiyatlarla BİT'e erişimi teşvik etmek, toplum içerisinde ve toplumlar arasında faydaların daha adil paylaşıldığından emin olmak, herkes için sayısal fırsatlar yaratmak amacıyla sayısal uçurumu azaltmak ve BİT'in gelişme yolunda sağladığı potansiyelden yararlanmak için aralıksız çalışacağız.

19. Uluslararası toplum, dünyadaki bütün ülkelerin adil ve makul fiyatlarla BİT erişimine sahip olmalarını mümkün kılacak, BİT'in sosyo-ekonomik kalkınma ve sayısal uçurumun azaltılmasındaki faydalarını gerçekten kapsayıcı hale getirecek tedbirleri almalıdır.

20. Bu amaçla; göçmenler, iç göçle yerlerini terk etmiş insanlar ve mülteciler, işsiz ve temel yaşam standartları ve hakları sınırlı olan kimseler, azınlıklar ve göçebeler, yaşlı ve engelliler dahil olmak üzere toplumun marjinalleşmiş ve yardıma muhtaç kesimlerinin özel ihtiyaçlarına ayrı bir özen göstereceğiz.

21. Bu amaçla; gelişmekte olan ülkeler, ekonomileri geçiş aşamasında olan ülkeler, en az gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan küçük ada ülkeleri, denize çıkışı olmayan gelişmekte olan ülkeler, yüksek borçları olan fakir ülkeler, işgal altındaki bölgeler ve ülkeler ile çatışma veya doğal afet ortamından kurtulmaya çalışan ülkelerin insanların özel ihtiyaçlarına da ayrı bir özen göstereceğiz.

22. Bilgi Toplumunun gelişme sürecinde, yerli halkların özel durumları ve onların miras ve kültürel geçmişlerinin korunmasına özel bir önem verilmelidir.

23. Sayısal uçurumun bir parçası olarak toplumda cinsiyet ayrımının da var olduğu gerçeğini kabul ediyoruz; bu ayrımı bertaraf edebilmek için kadının toplumdaki yerinin güçlendirilmesi ve cinsiyet eşitliğinin hayata geçirilmesi taahhüdümüzü yineliyoruz. Ayrıca, kadının bilgi toplumuna tam olarak katılmasının, Bilgi Toplumunun herkesin içerilmesi ve insan haklarına saygının sağlanması bakımından son derece önemli olduğunu bir kez daha vurguluyoruz. Kadınların Bilgi Toplumunun uluslararası, bölgesel ve ulusal seviyede tüm alanlarının şekillenmesine katkı sağlanmasına ve karar alma süreçlerine katılımlarının desteklenmesi konusunda ilgili tüm paydaşları teşvik ediyoruz.

24. BİT'in çocukların korunması ve çocukların gelişiminin desteklenmesinde oynadığı rolün farkındayız. Çocuk istismarını önleyecek ve BİT kapsamında haklarını korumaya yönelik eylemleri artıracacağız. Bu bağlamda, çocuğa yönelik en iyi çıkarların temel düşüncemiz olduğunu vurguluyoruz.

25. Kapsayıcı bir Bilgi Toplumunun oluşumunda temel katkı sağlayıcılar olan

gençlerin güçlendirilmesi taahhüdümüzü yineliyoruz. Yenilikçi BİT tabanlı kalkınma programlarında gençliğe aktif görevler verecek ve gençlere e-Strateji süreçlerine katılma fırsatı sağlayacağız.

26. Sayısal uçurumun azaltılması ve Binyıl Kalkınma Hedefleri de dahil olmak üzere uluslararası kabul görmüş kalkınma amaç ve hedeflerinin başarılmasında yaratıcı içerik ve uygulamaların öneminin farkındayız.

27. Bilgiye adil ve sürdürülebilir erişimin, üretilecek sayısal bilginin uzun vadede korunmasını sağlayacak stratejilerin uygulanmasıyla mümkün olduğunun farkındayız.

28. Özel sektör ortaklıklarıyla, açık ve birlikte çalışabilir standartlara dayalı, herkes tarafından, makul fiyatlarla erişilebilen, her yerde ve her zaman, herkes ve her araç için hazır olan kesintisiz BİT şebekeleri kurma ve uygulamalar geliştirme yönündeki taahhüdümüzü yineliyoruz.

29. Kanaatimize göre; hükümetler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, bilimsel ve akademik çevreler ve kullanıcılar, ilgi alanları, güvenilir hizmetlere sahip olma ve insanlara yönelik etkin program uygulama ihtiyaçlarına göre tescilli, açık kaynak kodlu veya bedava kullanılabilir şekilde geliştirilenler dahil çok çeşitli teknoloji ve lisanslama yöntemleri kullanabilirler. Ülke piyasalarındaki tescilli yazılımın önemini de dikkate alarak, özellikle eğitim, bilim ve sayısal içerme programları için çeşitli yazılım model seçeneklerini yansıtan yollarla; işbirliği içinde kalkınmayı, birlikte işleyen platformları, ücretsiz ve açık kaynak kodlu yazılımı güçlendirme ve cesaretlendirme ihtiyacını tekrar belirtmek isteriz.

30. Doğal afetlerin etkilerinin hafifletilmesinin sürdürülebilir kalkınma ve yoksulluğun azaltılması yönündeki çabalara önemli katkılar sağlayacağını bilerek, ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde işbirliğini güçlendirmek yoluyla BİT kapasitesini ve potansiyelini yükseltmeye yönelik taahhüdümüzü yineliyoruz.

31. Cenevre Eylem Planı'nın 27'nci maddesinde kararlaştırıldığı üzere, sayısal dayanışma gündeminin uygulanması amacıyla birlikte çalışacağımızı beyan ediyoruz. Bu gündem konularının tam ve süratle uygulanabilmesi, tüm seviyelerde iyi yönetişimin gözlenmesi, özellikle gelişmekte olan ülkelerin borç sorunlarının vaktinde, etkili, bütüncül ve kalıcı çözümü evrensel, yasalara dayanan, açık, eşitlikçi ve çok taraflı ticaret sistemini gerektirmektedir. Bu, uluslararası işbirliği ve yardımlaşmanın artması ve sayısal uçurumun kapatılmasına yönelik somut uluslararası yaklaşım ve mekanizmaların araştırılmasına ve bunların etkili bir şekilde uygulanmasına kadar farklı kalkınma seviyelerindeki her ülkeye fayda sağlayacak ve dünya genelinde kalkınmayı hızlandırabilecektir.

32. Bunlara ilaveten, BİT uygulamalarında yerel ve/veya yerli dillerinin kullanılması ve geliştirilmesi suretiyle bütün insanların Bilgi Toplumu içinde yer almasını desteklemeyi taahhüt ediyoruz. Bilgi Toplumu içerisinde kültürel kimliklerin yanısıra kültürel çeşitliliğin korunarak teşvik edilmesi için

çalışmalarımıza devam edeceğiz.

33. Teknik işbirliği yardımcı olmakla birlikte, gerekli kurumsal ve bireysel uzmanlığı sağlayacak tüm seviyelerde kapasitenin geliştirilmesi ihtiyacını bilmekteyiz.

34. Bilgi Toplumu için Tunus Gündemi'nin ikinci bölümü ile uyumlu olarak, DBTZ çıktılarının takibi ve uygulanması kapsamında kalkınma için BİT kullanımının artırılması ve Bilgi Toplumu'nun inşası için hazırlanan kısa, orta ve uzun vadeli planları gerçekleştirmeye yarayacak beşeri ve mali kaynakların harekete geçirilmesi ihtiyacını kabul ediyoruz ve bu konuda çaba gösteriyoruz.

35. Kaynakların harekete geçirileceği çerçevenin oluşturulmasında kamu politikalarının merkezi rolünün bilincindeyiz.

36. BİT'in barışı destekleme ve başka zararları yanında kalkınma hedeflerini engelleyen çatışmaları önlemedeki önemli potansiyeline değer veriyoruz. BİT, çatışmaları önleyici erken uyarı sistemleri yardımıyla çatışma durumunun belirlenmesi, bu çatışmaların barışçıl çözümünü teşvik edilmesi, silahlı çatışmalarda sivillerin korunması ve ateşkes görevlerinin kolaylaştırılmasını içeren insancıl eylemleri desteklemek ve savaş sonrasında barışa yönelik çalışmalar ve yeniden yapılanma için kullanılabilir.

37. Hedeflerimize, hükümetlerin ve özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası örgütler gibi diğer ilgililerin dahil olması, işbirliği ve ortaklıklarıyla varılacağı ve Bilgi Toplununun meyvelerinin herkese yarar sağlaması isteniyorsa, tüm süreç boyunca her düzeyde uluslararası işbirliği ve dayanışmanın vazgeçilmez olduğundan eminiz.

38. Çalışmalarımız, Zirve'nin tamamlanmasıyla sona ermemelidir. Hepimizin katkı sağladığı küresel Bilgi Toplununun ortaya çıkışı, bir kaç yıl öncesine kadar hayal bile edilemeyen kapsayıcı bir küresel toplum ve tüm insanlar için artan fırsatlar sağlamaktadır. Bu fırsatları bugün kullanabilmeli ve gelişmesi ve ilerlemesini desteklemeliyiz .

39. Tüm insanlarımızın faydalanabileceği gerçek küresel bir Bilgi Toplumu oluşturabilmenin getirdiği fırsatlar ve zorluklara karşı etkin ve sürdürülebilir bir yanıt geliştirme ve uygulama kararımızı bir kez daha vurguluyoruz.

40. Bilgi Toplumu için Tunus Gündemi'nde belirtilen, Tunus ve Cenevre'de aldığımız kararların zamanında ve tam olarak hayata geçirileceğine kuvvetle inanıyoruz.

Belge No: WSIS-05/TUNIS/DOC/6(Rev.1)-E
15 Kasım 2005

Orijinali: İngilizce

(DPT Tarafından Yapılan Gayriresmi Tercümedir.)

Tunus Aşaması Hazırlık Komitesi Başkanlığı

BİLGİ TOPLUMU İÇİN TUNUS GÜNDEMİ

GİRİŞ

1. Bizler, Cenevre Eylem Planı'nın uygulanmasına yönelik devam eden çalışmalarını ve ilerleme kaydedilmiş, kaydedilmekte olan ve kaydedilmemiş alanların belirlenmesi konusunu gözönüne alarak artık ilkelerden eyleme geçme zamanının geldiğini kabul ediyoruz.
2. Bizler, Cenevre'de oluşturulan ve Tunus'ta onların üzerine inşa edilen taahhütleri, Cenevre ve Tunus Kararlarının Uygulaması ve Takip Edilmesinin yanı sıra sayısal uçurumun azaltılması için finansal mekanizmalar, İnternet Yönetişimi ve ilgili konulara odaklanarak teyit ediyoruz.

KALKINMA İÇİN BİT'İN ORTAYA ÇIKARDIĞI ZORLUKLARIN GİDERİLMESİNE YÖNELİK FİNANSAL MEKANİZMALAR

3. BM Genel Sekreterine Finansal Mekanizmalar Görev Gücü (FMGG) oluşturulmasındaki çabaları için teşekkürlerimizi sunuyor ve hazırlık çalışmasına dahil olan üyeleri raporlarından dolayı takdir ediyoruz.
4. FMGG'nin görevinin, kalkınma için BİT'in ortaya koyduğu zorluklarla başa çıkmakta mevcut finansal mekanizmaların yeterliliğinin gözden geçirilmesi olduğunu hatırlarız.
5. FMGG raporu, gelişmekte olan ülkelerde kamu ve özel sektöre ait BİT finansmanı sağlayan mevcut mekanizmaların karmaşıklığını detaylı olarak izah etmektedir. Rapor, bu mekanizmaların iyileştirilebileceği alanlar ile gelişmekte olan ülkelerin ve onların kalkınma paydaşlarının BİT'e daha fazla önem verebileceği alanları tanımlamaktadır.

6. Raporun inceleme sonuçlarına göre, Cenevre İlkeler Bildirgesinde de bahsedildiği üzere gönüllü bir Sayısal Dayanışma Fonu'nun oluşumu dahil, finansal mekanizmalardaki gelişme ve yenilikleri dikkate alıyoruz.

7. Sayısal uçurumun varlığının ve bunun, kısıtlı kaynaklarına rağmen kalkınma planlamasında birbiriyle rekabet halinde olan hedefler ile kalkınma fonlarına yönelik talepler arasında bir tercih yapmaya zorlanan birçok ülke için ortaya koyduğu güçlüklerin farkındayız.

8. Yıllarca sürececek BİT altyapı ve hizmetlerine yeterli ve sürdürülebilir yatırım, kapasite geliştirme ve teknoloji transferi ile üstesinden gelinebilecek olan sayısal uçurumun yok edilmesi probleminin boyutunun farkındayız.

9. Uluslararası toplumu, BİT'i de içeren teknoloji transferini karşılıklı olarak kabul edilmiş koşullar çerçevesinde ilerletmeye; sayısal ve gelişmişlik uçurumunu azaltma çabalarımız kapsamında, gelişmekte olan ülkelerin, diğer hususların yanı sıra teknik işbirliği ve bilimsel ve teknolojik kapasite oluşturma yoluyla teknolojinin avantajlarından yararlanarak kalkınma çabalarını desteklemek üzere, politika ve programlar geliştirmeye davet ediyoruz.

10. Binyıl Kalkınma Hedefleri dahil olmak üzere uluslararası kabul edilmiş kalkınma amaç ve hedeflerinin temel olduğunun farkındayız. Monterrey Anlaşması'ndaki Kalkınma için Finansman, Cenevre Eylem Planı'ndaki Sayısal Dayanışma Gündemine uygun olarak kalkınma için BİT'i desteklemek üzere yeterli ve uygun finansal mekanizmaların araştırılmasında temeldir.

11. Cenevre İlkeler Bildirgesi'nin 16. paragrafında² değinildiği gibi, BİT sektörünün karşılaştığı zorluklara yönelik gelişmekte olan dünyanın özel ve belirli finansman ihtiyacının ve Binyıl Kalkınma Hedeflerini de içeren uluslararası kabul edilmiş kalkınma hedef ve amaçlarını gerçekleştirmek için gereken finansmana odaklanılmasına çok ciddi ihtiyaç olduğunun farkındayız ve kabul ediyoruz.

12. Kalkınma için BİT'in finansmanına, sadece iletişim aracı olarak değil kalkınmayı kolaylaştırıcı ve Binyıl Kalkınma Hedefleri dahil uluslararası kabul edilmiş kalkınma hedef ve amaçlarını gerçekleştirmede bir araç olarak, BİT'in rolünün büyüyen önemi bağlamında yer verilmesi gerektiğini kabul ediyoruz.

13. Geçmişte, gelişmekte olan ülkelerin çoğunda BİT altyapısının finansmanı kamu yatırımına bağlı olarak gerçekleşmiştir. Son dönemde, özel sektör katılımının sağlam bir düzenleyici çerçeveye dayalı olarak teşvik edildiği ve sayısal uçurumun giderilmesi için kamu politikalarının uygulandığı alanlara belirgin bir yatırım akımı gerçekleşmiştir.

² Cenevre İlkeler Bildirgesi'nin 16. Paragrafında şunlar yer almaktadır:

“Gelişmekte olan ülkeler, ekonomisi geçiş aşamasında olan ülkeler, Az Gelişmiş Ülkeler, Gelişmekte Olan Küçük Ada Ülkeleri ve Denize Çıkışı Olmayan, Aşırı Borçlu Yoksul Ülkeler, işgal altındaki bölgeler ve ülkeler, çatışma sonrası gelişmeye çalışan bölgeler ve ülkeler, doğal afetler gibi nedenlerle kalkınmada büyük tehditlerle karşılaşan ve özel ihtiyaçları olan bölgeler ve ülkelerin insanların ihtiyaçlarına özel önem göstermeye devam edeceğiz.”

14. İletişim teknolojisindeki ilerlemeler ve yüksek hızlı veri ağlarının, gelişmekte olan ve ekonomileri geçiş aşamasında olan ülkelerin BİT tabanlı hizmetlerde küresel pazarlara karşılaştırmalı üstünlükleriyle katılımını ve imkanlarını sürekli olarak arttırmalarını sağlaması bizleri cesaretlendirmektedir. Ortaya çıkan bu fırsatlar, bu

ülkelerde BİT altyapı yatırımları için güçlü bir ticari taban sağlamaktadır. Bu yüzden hükümetler, ulusal kalkınma politikaları çerçevesinde, BİT altyapısı ve yeni hizmetlerin gelişmesi için gerekli yatırımı kolaylaştırıcı ve rekabete açık bir ortam sağlamak üzere harekete geçmelidir. Aynı zamanda, ülkelerin belirleyecekleri politika ve tedbirler, bu ülkelerin BİT hizmetlerine dayalı küresel pazarlara süregelen katılımı konusunda cesaret kırıcı, engelleyici ve önleyici olmamalıdır.

15. Gelişen dünyada, BİT altyapısına odaklanma nedeniyle genellikle gözden kaçan özellikle çeşitli formlarda içerik ve uygulamalara yönelik finansman konusuna ayrı bir ilgi gerektiği gibi, faydalı, ulaşılabilir bilgi içeriğinin genişletilmesinde birçok engel olduğunu dikkate alıyoruz.

16. Yatırımların BİT'e çekilebilmesinin, önemli oranda kolaylaştırıcı bir ortamın varlığına, tüm seviyelerde iyi yönetişime ve ulusal gerçeklikleri yansıtan destekleyici, şeffaf ve rekabetçi bir politika ve düzenleyici çerçeveye bağlı olduğunu biliyoruz.

17. Milletler üstü şirketlerin sosyal sorumluluk ve iyi kurumsal yönetim meseleleri üzerinde ve sayısal uçurumun giderilmesi çabalarımızda bu şirketlerin gelişmekte olan ülkelerin sosyal ve ekonomik kalkınmalarına katkıları konusunda faal diyalog kurma gayretindeyiz.

18. Piyasa güçlerinin gelişmekte olan ülkelerin BİT tabanlı küresel hizmet pazarına tam katılımını tek başına garanti edemeyeceğinin altını çiziyoruz. Bu nedenle, özellikle Cenevre İlkeler Bildirgesi'nin 16. paragrafında belirtilen ülkeler olmak üzere tüm ülkelere imkan sağlayan, ulusal ve uluslararası düzeyde rekabetçi ve sürdürülebilir BİT altyapısı ve BİT tabanlı hizmetlerin geliştirilmesini amaçlayan uluslararası işbirliği ve dayanışmanın güçlendirilmesini destekliyoruz.

19. Birçok ülkede kamu sektörünün yanı sıra özel sektörün BİT altyapısı finansmanında önemli rol oynadığı ve yurtiçi finansmanın Kuzey-Güney arası akışlar ve Güney-Güney işbirliği ile desteklendiğini biliyoruz.

20. Altyapıda sürdürülebilir özel sektör yatırımının büyüyen etkisinin bir sonucu olarak, çok taraflı ve ikili kamu finansmanı sağlayanların kamu kaynaklarını, Yoksulluğun Azaltılması Strateji Belgeleri ve ilgili Programlar, politika reformları ve BİT'in yaygınlaştırılması ve kapasite gelişimi dahil olmak üzere diğer kalkınma amaçlarına doğru yönlendirmekte olduğunu görmekteyiz. Bütün hükümetlere ulusal kalkınma stratejilerinde radyo ve televizyon yayıncılığı gibi geleneksel BİT'i de içerecek şekilde BİT'e gerekli önceliği vermelerini öneriyoruz. Ayrıca, ikili finans sağlayıcıların yanında, çok taraflı kuruluşlara da bölgesel ve geniş çaplı ulusal BİT altyapı projelerine ve ilgili kapasite gelişimine daha fazla finansal destek sağlamalarını öneriyoruz. Bu kurumların, yardım ve işbirliği stratejilerini geliştirmekte

olan ve ekonomileri geçiş aşamasındaki ülkelerin yoksulluğu azaltma stratejilerini de içeren ulusal kalkınma stratejilerinde belirlenen önceliklere göre düzenlemeleri gerekmektedir.

21. Kamusal finansmanın, Gelişmekte Olan Küçük Ada Ülkeleri ve Denize Çıkışı Olmayan Ülkeler dahil kırsal kesimlerde ve mahrum bölgelerde BİT'e erişim sağlanması ve hizmet sunumunda çok ciddi önem taşıdığını biliyoruz.

22. Gelişmekte olan bütün ülkelerde BİT ile ilgili kapasite geliştirme ihtiyacının oldukça öncelikli olduğunu, ancak kalkınma için BİT'i destekleyen çeşitli mekanizmalar olmasına rağmen halihazır finansman düzeyinin ihtiyaçları karşılamada yeterli olmadığını görmekteyiz.

23. Kalkınma için BİT finansmanında mevcut yaklaşımların yeterince önem vermediği ve daha fazla finansal kaynağa ihtiyaç duyulan birçok alan olduğunu kabul ediyoruz. Bu alanları şu şekilde sıralayabiliriz :

a) Özellikle düzenleyiciler ile diğer kamu sektörü işveren ve örgütleri için BİT kapasite geliştirme programları, materyaller, araçlar, eğitimin finansmanı ile uzmanlaşma eğitim girişimleri;

b) Uzak kırsal kesimler, Gelişmekte Olan Küçük Ada Ülkeleri, Denize Çıkışı Olmayan Gelişmekte Olan Ülkeler ve kendine özgü teknolojik ve pazar güçlükleri bulunan diğer bölgelerde BİT hizmet ve uygulamaları için iletişim erişimi ve bağlantı;

c) Yasal, düzenleyici ve finansal çerçeveler ve çekirdek sermayeyi içeren eşgüdümlü politikalar gerektirebilecek, deneyim ve en iyi örnek uygulamaların paylaşılmasından fayda sağlayacak sınır ötesi ağlar arasında bağlantı kurmak ve ekonomik yönden dezavantajlı bölgeler arasında ağ oluşturmak için bölgesel omurga altyapısı, bölgesel ağlar ve ağ erişim noktaları ile ilgili bölgesel projeler;

d) Daha çeşitli hizmet ve uygulamaların dağılımını kolaylaştırmak, yatırımı teşvik etmek ve mevcut ve yeni kullanıcılara makul ücretle İnternet erişimi sağlamak için genişbant kapasitesi;

e) Cenevre İlkeler Bildirgesi'nin 16'ncı paragrafında belirtilen ülkelere, özellikle az gelişmiş ülkeler ve küçük ada devletlerine uluslararası finansman desteği ile ilgili olarak etkinliği artırmak ve daha düşük işlem maliyeti için uygun şekilde eşgüdümlü yardım;

f) Yoksulluğu yok etme stratejileri ve özellikle sağlık, eğitim, tarım ve çevre gibi sektörel programlara BİT'in entegre edilmesi amaçlı BİT uygulamaları ve içerik;

Ek olarak, kalkınmada BİT'in kullanılmasıyla ilgili ve gereken önem verilmemiş olan aşağıdaki konuların da üzerinde düşünülmesi gerekmektedir:

g) Bilgi toplumu ile ilgili projelerin sürdürülebilirliği, örneğin BİT altyapısının bakımı,

h) Küçük, orta, mikro girişimlerin fonlama gereksinimleri gibi özel ihtiyaçları,

i) Gelişmekte olan ülkelerde BİT uygulama ve teknolojilerinin yerel olarak geliştirilmesi ve üretimi,

j) BİT ile ilgili kurumsal reform ve yasal ve düzenleyici kapasitenin geliştirilmesi faaliyetleri,

k) BİT projelerinin ve önemli BİT bileşenleri olan diğer projelerin etkisini ve etkinliğini optimize etmeyi amaçlayan örgüt yapısı ve süreç değişiminin geliştirilmesi,

l) Eğitim, sağlık ve yaşam kalitesi desteği alanlarında BİT hizmetleri sunan, yerel topluluklara dayalı yerel yönetim ve yerel girişimler.

24. Kamu finans programları ile kamu BİT geliştirme girişimlerinin eşgüdümünde asıl sorumluluğun hükümete düştüğünü kabul ederek, ulusal düzeyde hem vericiler hem de alıcılar açısından sektörler arası ve kurumlar arası eşgüdüm konusunda daha fazla girişimde bulunulmasını öneriyoruz.

25. Çok taraflı kalkınma bankaları ve kurumları, BİT gelişimi konusunda ulusal ve bölgesel talepleri karşılamak için varolan mekanizmalarını uyarlamalı ve gerekli yerlerde yenilerini tasarlamalıdır.

26. Finansal mekanizmaların daha iyi kullanımı ve eşit evrensel erişim için aşağıdaki ön koşulların olması gerektiğini kabul ediyoruz:

a) Evrensel erişim ve özel sektör yatırımlarını çekme amaçlı politika ve düzenleyici teşviklerin hayata geçirilmesi,

b) Ulusal kalkınma stratejilerinde BİT'in kilit rolünün tanımlanması ve kabulü ile gerektiğinde e-Stratejilerle birlikte değerlendirilmesi,

c) Ulusal evrensel hizmet/erişim fonlarının kullanımını desteklemek için kurumsal ve uygulama kapasitesinin geliştirilmesi ve bu mekanizmaların ve yurtiçi kaynakların harekete geçirilmesine yönelik yeni araştırmalar,

d) Gelişmekte olan ülkeler ve ekonomileri geçiş aşamasındaki ülkelere fayda sağlayacak bölgesel bilgi, uygulama ve hizmetlerin geliştirilmesinin teşvik edilmesi,

e) BİT'e dayalı başarılı pilot uygulamaların yaygınlaştırılmasının desteklenmesi,

f) Devlette BİT kullanımının öncelik olarak ve BİT tabanlı kalkınma müdahaleleri için kritik bir hedef alanı olarak desteklenmesi,

g) Bilgi Toplumu hedeflerine her seviyede ulaşmak için özellikle kamu sektöründe insan kaynağı ve kurumsal kapasitenin (bilginin) oluşturulması,

h) Özel sektördeki kuruluşların, küçük ölçekli kuruluşları olduğu kadar, yaratıcı kuruluşları, kültürel içerik ve uygulama geliştiren yerel üreticileri destekleyerek BİT hizmetleri için daha geniş başlangıç talebi oluşumuna yardım etmelerinin teşvik edilmesi,

i) Menkul kıymet fonlarının potansiyelini genişletmek ve etkili şekilde kullanılmaları için kapasitelerin güçlendirilmesi.

27. Varolan finans mekanizmalarında aşağıdaki iyileştirme ve yenilikçiliğin yapılmasını öneriyoruz;

a) Mali kaynakları yeterli, daha tahmin edilebilir, tercihen bağımsız ve sürdürülebilir hale getirebilmek için finans mekanizmalarının iyileştirilmesi,

b) Özellikle bölgesel omurga altyapısını oluşturmaya yönelik teşvikler geliştirerek daha çok paydaşlı ortaklıkların ortaya çıkarılması ve bölgesel işbirliğinin güçlendirilmesi,

c) Aşağıdaki önlemler çerçevesinde makul fiyatlarla BİT erişiminin sağlanması:

i. Arabağlantı maliyetinin dūřürölmesi ve ađ erişiminin genişletilmesi için İnternet Bağlantı Noktaları ve bölgesel BİT omurgalarının oluşturulması ve geliştirilmesinin de aralarında bulunduğu önlemlerin desteklenmesi ile uluslararası İnternet maliyetinin dūřürölmesi,

ii. Uygun öneriler geliştirmek üzere, İTU'nun acil bir mesele olan uluslararası İnternet Bağlantısı sorunu üzerindeki çalışmasına devam etmesinin teşvik edilmesi,

d) Daha az çekici olan kırsal kesimde ve gelir düzeyi düşük olan pazarlarda operatörlerin yatırım risklerini ve işlem maliyetini azaltmak için hükümetler ve büyük mali oyuncular arasındaki programların eşgüdümünün sağlanması,

e) Yerel mikrofinans araçlarının, BİT iş geliştirme merkezlerinin, kamu kredi araçlarının, açık eksiltme mekanizmalarının, yerel topluluklara dayalı ağ kurma girişimlerinin, sayısal dayanışma ve diğer yeniliklerin desteklenerek yurtiçi finansal araçların gelişiminin hızlandırılmasına yardım edilmesi,

f) Kuzey-Güney ve Güney-Güney işbirliği kadar Kuzey-Güney akımlarının da ilerletilmesini içeren BİT altyapı ve hizmetlerinin finanse edilme hızının artırılması için finansal olanaklara erişimin iyileştirilmesi,

g) Çok taraflı, bölgesel ve ikili kalkınma örgütleri, tüm paydaşların; potansiyel projeler, mali kaynaklar ve kurumsal mali mekanizmalar konusundaki bilgileri paylaşmak için sanal bir forum yaratmanın getireceği faydayı dikkate almalıdır.

h) Gelişmekte olan ölkelerin, BİT için artan oranda fon oluşturma ve vakıf fonları ve çekirdek sermaye dahil kendi ekonomilerine uyumlu finansal araçlar geliştirme imkanlarının oluşturulması,

i) Tüm ölkelerin Monterrey Anlaşması taahütlerini gerçekeştirmek için somut çabalara sevk edilmesi,

j) Çok taraflı, bölgesel ve ikili kalkınma örgütleri, BİT politikalarıyla ilgili yardım isteyen gelişmekte olan ölkeleri desteklemek anlayışıyla hızlı tepki vermek üzere kapasitelerini geliştirmek için işbirliği yapmayı düşünmelidir,

k) Artan gönüllü katkıların teşvik edilmesi,

l) Yoksulluğu azaltma stratejileri çerçevesindeki projeler dahil, kalkınma için BİT projelerinin finanse edilmesinde, Cenevre Eylem Planı'nda tanımlanan borç erteleme ve borç takasını da içeren borç azaltma mekanizmalarının uygun şekilde etkili kullanılması.

28. Yerel düzeyde esas olarak belirli ve acil ihtiyaçlara odaklanarak ve dayanışma fonu için yeni gönüllü kaynaklar araştırarak sayısal uçurumu gelişen dünya için sayısal fırsatlara dönüştürmeyi hedefleyen, ilgili paydaşlara açık, yenilikçi bir finans mekanizması olarak Cenevre'de kurulan Sayısal Dayanışma Fonu'ndan memnuniyet duyuyoruz. Sayısal Dayanışma Fonu, yeni BİT altyapı ve hizmetlerinin gelişiminin finansmanında tam olarak kullanılmasına devam edilmesi gereken Bilgi Toplumunu finanse etmek için mevcut mekanizmaları tamamlayacaktır.

İNTERNET YÖNETİŞİMİ

29. Aralık 2003'te DBTZ'nin Cenevre aşamasında dile getirilen ilkeleri, yani İnternetin kamuya açık küresel bir kolaylık haline dönüştüğünü ve İnternet yönetişiminin Bilgi Toplumu Gündeminin temel konusu olması gerektiğini bir kez daha onaylıyoruz. İnternetin uluslararası yönetimi hükümetlerin, özel sektörün, sivil

toplumun ve uluslararası örgütlerin tam katılımıyla çok taraflı, şeffaf ve demokratik olmalıdır. İnternetin yönetişimi çok dilliği göz önünde tutarak kaynakların eşit dağıtımını, herkes için erişim kolaylığı ve İnternetin istikrarlı ve güvenilir işleyişini garanti altına almalıdır.

30. Bilgi Toplumunun ana altyapı elemanı olan İnternetin bir araştırma ve akademik olanaktan kamuya açık küresel bir olanağa dönüştüğünü kabul ediyoruz.

31. Cenevre İlkelerine göre yürütülen İnternet yönetişiminin, insan odaklı, herkesi kapsayan, kalkınma odaklı ve ayrımcı olmayan Bilgi Toplumunun asli bir ögesi olduğunu onaylıyoruz. Ayrıca, küresel bir olanak olan İnternetin istikrar ve güvenliği ile hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerdeki paydaşların kendi rol ve sorumlulukları çerçevesinde tam katılımlarıyla yönetişimi için gerekli yasallığın sağlanmasını kendimize görev edinmekteyiz.

32. BM Genel Sekreterine İnternet Yönetişimi Çalışma Grubunu (İYÇG) kurduğu için teşekkür ediyoruz. Başkana, üyelere ve sekreteryaya çalışmaları ve raporları nedeniyle takdirlerimizi sunuyoruz.

33. İYÇG'nin İnternet yönetişimi kavramını geçerli bir tanıma kavuşturmaya çalışan raporunu önemsemekteyiz. Bu rapor, İnternet yönetişimi konusunda birçok kamu politikasının tanımlanmasına yardım etmiştir. Rapor ayrıca gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerden özel sektör ve sivil toplum örgütlerinin yanında hükümetler, hükümetlerarası ve uluslararası örgütler ve diğer forumların rol ve sorumlulukları hakkında anlayışımızı geliştirmiştir.

34. İnternet yönetişiminin işler bir tanımı; İnternetin evrimi ve kullanımını şekillendiren ortak ilkeler, normlar, kurallar ve karar alma süreçleri ile programların hükümetler, özel sektör ve sivil toplumun kendi rolleri çerçevesinde geliştirilmesi ve uygulanmasıdır.

35. İnternet yönetişiminin hem teknik hem de kamu politikası meselelerini kapsadığını ve tüm paydaşları, hükümetlerarası ve uluslararası örgütleri içermesi gerektiğini bir kez daha vurguluyoruz. Bu bağlamda kabul edilen hususlar aşağıdadır:

a) İnternetle ilgili kamu politikaları için politika otoritesi oluşturulması devletlerin hükümranlık hakkıdır. Bu otoritelerin İnternetle ilgili uluslararası kamu politikalarında hakları ve sorumlulukları vardır.

b) Özel sektör, hem teknik hem de ekonomik alanda İnternetin gelişiminde önemli rol oynamıştır ve böyle olmaya devam etmelidir.

c) Keza sivil toplum, özellikle topluluk bazında İnternet meselelerinde önemli rol oynamıştır ve bu rolü oynamaya devam etmelidir.

d) Hükümetlerarası örgütler İnternetle ilgili kamu politikası konularının eşgüdümünde kolaylaştırıcı bir rol oynamıştır ve böyle olmaya devam etmelidir.

e) Uluslararası örgütler İnternetle ilgili teknik standartların ve ilgili politikaların geliştirilmesinde önemli bir rol oynamıştır ve böyle olmaya devam etmelidir.

36. 35'inci paragrafta belirtilen paydaşlar arasında akademik ve teknik toplulukların İnternetin evrimine, işleyişine ve gelişimine olan değerli katkılarının farkındayız.

37. Uluslararası ve hükümetlerarası örgütlerin ve İnternet yönetişimi ile ilgili diğer kurumların faaliyetlerinin eşgüdümünü ve kendi aralarında bilgi alışverişini iyileştirmenin yollarını arıyoruz. Tüm seviyelerde mümkün olduğunca çok paydaşlı bir yaklaşım benimsenmelidir.

38. Bu alanda küresel eşgüdümü sürdürürken, ulusal çıkarları ve belirli bir bölgedeki ülkelerin kendi İnternet kaynaklarını yönetme haklarını garanti altına almak için uzmanlaşmış bölgesel İnternet kaynağı yönetim kuruluşlarının güçlendirilmesini öneriyoruz.

39. Güven çerçevesini güçlendirerek BİT kullanımında güvenilirliği ve güvenliği sağlamanın yollarını arıyoruz. BM Genel Kurulunun (UNGA) 57/239 sayılı Kararı ve ilgili diğer bölgesel düzenlemelerde belirtildiği gibi küresel bir siber güvenlik kültürünün daha ileri düzeyde teşvik, geliştirme ve uygulamasının tüm paydaşlarla işbirliği içinde sağlanması gerekliliğini yeniden vurguluyoruz. Bu kültür, kişisel bilginin, mahremiyetin ve verinin korunması geliştirilirken, güvenliği güçlendirmek için ulusal eylem ve daha yoğun uluslararası işbirliği gerektirmektedir. Siber güvenlik kültürünün sürmekte olan gelişimi, erişimi ve ticareti artırmalı, her ülkenin sosyal ve ekonomik gelişme düzeyini göz önünde bulundurmalı ve Bilgi Toplumununun kalkınma odaklı yanlarına saygı göstermelidir.

40. Belli bir yargılama yetkisi altında işlenmiş olup diğer yetki alanlarını da etkilemiş olan suçları da içeren siber suçların takibatının önemine dikkat çekiyoruz. Ayrıca, siber suçlarla ilgili müeyyide uygulayan kurum dahil olmak üzere uluslararası işbirliğini desteklemek için ulusal ve uluslararası bazda etkili ve verimli araçların ve girişimlerin gerekliliğinin altını çiziyoruz. Hükümetleri, siber suçlara karşı soruşturma ve kovuşturma için gerekli kanunları geliştirmede diğer paydaşlarla işbirliği yapmaya davet ediyoruz. Bu hususta mevcut çerçevelere örnek olarak; UNGA'nın 55/63 ve 56/121 sayılı "Bilgi teknolojilerinin suçla ilgili kötüye kullanımıyla mücadele" Kararları ve Avrupa Konseyi Siber Suçlar Konvansiyonu'nu içeren fakat sadece onunla sınırlı olmayan bölgesel girişimler verilebilir.

41. Ciddi ve büyüyen bir problem kaynağı olan istenmeyen e-postalarla (spam) etkili bir şekilde mücadelede kararlıyız. APEC Anti-Spam Stratejisi, Londra Eylem Planı, Seoul- Melbourne Anti-Spam Mutabakat Zaptı ve OECD ve ITU'nun ilgili faaliyetleri gibi istenmeyen e-postalar için bölgesel ve uluslararası işbirliğine yönelik mevcut çok taraflı ve çok paydaşlı yapılara önem vermekteyiz. Tüm paydaşları, gereksiz e-postalara karşı diğer tedbirlerin yanı sıra tüketici ve iş dünyasının eğitilmesi, gerekli yasalar, icra otoriteleri ve araçların oluşturulması, teknik ve kendi kendini düzenleyici önlemlerin geliştirilmesine devam edilmesi, en iyi uygulamaların benimsenmesi ve uluslararası işbirliği gibi faaliyetleri içeren çok yönlü bir yaklaşımı benimsemeye çağırıyoruz.

42. Özellikle yeni bilgi üretme, biriktirme ve yaymaya dair bilgiyi araştırma, alma, aktarma ve kullanma özgürlüğüne yönelik kararlılığımızı yineliyoruz. İnternetin istikrar ve güvenliğini sağlama, siber suçlarla savaş ve istenmeyen e-postalarla mücadele için alınan önlemlerin, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ve Cenevre İlkeler Bildirgesi'nin ilgili bölümlerinde belirtilen mahremiyet ve ifade özgürlüğü ile ilgili şartlara saygı duyması ve koruması gerektiğini teyit ediyoruz.

43. İnternet ve diğer BİT'in pozitif kullanımı ve Cenevre İlkeler Bildirgesi'nin ve Eylem Planı'nın Bilgi Toplumunun Etik Boyutları başlığı altında belirtilen BİT'in kötüye kullanımına karşı kanunla belirlenen uygun eylem ve önleyici tedbirlerin alınması konusunda kararlılığımızı yineliyoruz.

44. 2005 Dünya Zirvesi Çıktıları'nın 85'inci maddesine atıfta bulunan UNGA A/60/L.1'de belirtildiği gibi uluslararası hukukun diğer yükümlülüklerine uyumu ve insan haklarına saygıyı gözeterek İnternette terörün her şekil ve ifadesine karşı çıkılmasının önemini altını tekrar çiziyoruz.

45. İnternetin güvenliği, sürekliliği ve istikrarının ve internet ve diğer BİT ağlarının tehdit ve hassasiyetlere karşı korunmasının önemini vurguluyoruz. Güvenlik tehditlerine karşı ulusal ve uluslararası düzeyde savaşmak için oluşturulan önlemler konusunda tüm paydaşlar arasında en iyi uygulamaların karşılıklı değişimi, güvenlikle ilgili bilgilerin artırılması, toplanması ve dağıtımının kolaylaştırılması için daha ileri bir işbirliğinin sağlanması ve İnternet güvenliği meselelerinde ortak bir anlayışa olan ihtiyacı doğruluyoruz.

46. Tüm paydaşları, gerek mevzuat uyumu, ortak çerçevelerin uygulanması ve en iyi örnek uygulamaları gerekse kullanıcılar ve iş çevreleri tarafından alınan teknolojik ve kendi kendini düzenleyici önlemler vasıtasıyla özel hayata saygı ve kişisel bilgiler ve verilerin korunmasını sağlamaya davet ediyoruz. Tüm paydaşları, özellikle hükümetleri Cenevre İlkeler Bildirgesi ve karşılıklı kabul edilmiş diğer uluslararası araçlara göre bireylerin bilgiye erişim haklarını korumaya ve uygun şekilde uluslararası işbirliği yapmaya teşvik ediyoruz.

47. Ulusal sınırlar içinde ve uluslararası düzeyde tüm e-işlerin hacim ve değerinin arttığını görüyoruz. İnternette mal ve hizmet satın alan tüketicilerin haklarının korunması için gerektiğinde ulusal tüketiciyi koruma kanunları ve uygulamaları ile güçlendirici mekanizmalar geliştirmeye, e-işin ayırım yapmadan gelişmesini kolaylaştırmanın yanı sıra tüketici güvenini artırmak üzere uluslararası işbirliğini geliştirmeye çağırıyoruz.

48. Hükümetler tarafından, vatandaşlara hizmet sunmak için BİT kullanımındaki artışı memnuniyetle not ediyor ve bugüne kadar bunu yapmayan ülkeleri e-devlet için ulusal programlar ve stratejiler geliştirmeye teşvik ediyoruz.

49. Sayısal uçurumu sayısal fırsata çevirme kararımızı yineliyoruz ve herkes için uyumlu ve adil gelişimi garanti altına almakta kararlıyız. Daha geniş çaplı İnternet yönetişimi düzenlemeleri gibi gelişme alanlarını desteklemeye ve rehberlik yapmaya

kararlıyız ve bu bağlamda diğer hususların yanı sıra uluslararası bağlantı maliyeti, kapasite geliştirme, teknoloji/know-how transferi konularını da kapsamaya kararlıyız. İnternet gelişim ortamında çoklu dil kullanımının yaygınlaştırılmasını teşvik ediyoruz ve yerelleşmeye imkan sağlayan ve kullanıcılara açık kaynak, ücretsiz ve lisanslı yazılım modellerinden uygun çözümler seçmelerine yardımcı olan yazılımların geliştirilmesini destekliyoruz.

50. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde erişimin yaygınlaşması için uluslararası İnternet bağlantısı maliyetinin iyi dengelenmesi hususunda kaygılar bulunduğunu kabul ediyoruz. Bu yüzden, makul fiyatlarla küresel bağlantı stratejileri geliştirmeye çağırıyoruz, böylece herkese gelişmiş ve adil erişim sunulması için:

a) Rekabet ortamında ticari esaslara göre müzakere edilmiş ve bu konuda yapılan çalışmaları göz önüne alarak objektif, şeffaf ve ayrımcı olmayan parametrelere göre belirlenmiş İnternet transit ve bağlantı maliyetlerinin teşvik edilmesi,

b) Bölgesel yüksek hızlı İnternet omurga ağları kurulması ve ulusal, alt bölge ve bölgesel bazda İnternet Değişim Noktaları (IXP) oluşturulması,

c) Yardım veren programlar ve kalkınma finansmanı mekanizmalarına, gelişmekte olan ülkeler için bağlantının ilerletilmesi, İnternet Değişim Noktaları ve yerel içerik girişimlerinin başlangıç aşamasındaki finansman ihtiyaçları konularını dikkate almalarının önerilmesi,

d) İTU'nun Uluslararası İnternet Bağlantısını acil bir konu olarak çalışmaya devam etmesi, değerlendirmek ve gerektiğinde uygulamak üzere periyodik çıktılar sağlamasının teşvik edilmesi. Keza, ilgili diğer kuruluşları da bu konuyla ilgilenmeye davet ediyoruz.

e) Özellikle gelişmekte olan ülkelerde kullanılmak üzere bireysel ve toplu kullanım cihazları gibi düşük maliyetli terminal ekipmanlarının geliştirilmesinin teşvik edilmesi,

f) İnternet Hizmet Sağlayıcıları ve diğer tarafların ticari görüşmelerde adil ve dengeli arabağlantı maliyetlerine ulaşmaya yönelik uygulamalar benimsemeye teşvik edilmesi,

g) İlgili tarafların az gelişmiş ülkelerin özel kısıtlarını göz önünde bulundurarak bu ülkeler için arabağlantı ücretlerinin düşürülmesi konusunda görüşmeler yapmaya teşvik edilmesi.

51. Hükümetleri ve diğer paydaşları, gerektiğinde işbirliği yoluyla, BİT'in eğitim ve işgücü geliştirmeye entegrasyonu için ulusal stratejiler geliştirerek ve uygun kaynakları tahsis ederek gelişmekte olan ülkelerdeki BİT eğitimini desteklemeye teşvik ediyoruz. Bu şekilde, İnternet yönetişimi ile ilgili alanlarda gönüllü olarak kapasite geliştirilmesi için uluslararası işbirliği genişlemiş olur. Bu; gelişmekte olan ülkelerin ve tüm paydaşların İnternet yönetişimi mekanizmasına katılımını artırmak için teknik bilgi transferi ve en iyi örnekleri paylaşmak üzere özellikle uzmanlık merkezleri ve diğer kurumların kurulmasını içerebilir.

52. Küresel İnternet yönetişimine etkili katılımı sağlamak için, gerektiğinde hükümetlerarası örgütler de dahil uluslararası örgütleri özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki tüm paydaşların İnternet yönetişimi ile ilgili politika kararlarına katılma

fırsatını güvence altına almaya ve bu katılımı teşvik etmeye ve kolaylaştırmaya davet ediyoruz.

53. Hükümetleri ve bütün paydaşları kendi rolleri çerçevesinde dahil ederek çok taraflı, şeffaf ve demokratik bir sürecin parçası olarak İnternette çoklu dil uygulamasına geçilmesi için ciddi bir şekilde çalışmayı taahhüt ediyoruz. Bu bağlamda, yerel içerik geliştirme, çeviri ve uyarlama, sayısal arşivler ve sayısal ve geleneksel medyanın farklı şekillerini de destekliyoruz ve bu faaliyetlerin yerel ve yerli toplulukları da güçlendireceğine inanıyoruz. Bu yüzden aşağıdaki ihtiyaçları vurguluyoruz:

a) Alan adları, e-posta adresleri ve anahtar kelime aramalarını kapsayan birçok alanda çoklu dil kullanımına geçiş sürecini geliştirmek,

b) Gelişen yeni toplumsal yapıda herkesin katılımını sağlamak ve dilsel sayısal uçurumun önüne geçmek için İnternette çok dilli alan adlarının ve içeriklerinin yer almasına ve çeşitli yazılım modellerinin uygulanmasına imkan veren programları uygulamak,

c) Teknik standartların daha fazla geliştirilmesi ve bunların küresel yayılımını hızlandırmak için ilgili kurumlar arası işbirliğini güçlendirmek.

54. İnternetin gelişmesi, yayılması ve optimal kullanımı dahil olmak üzere Bilgi Toplumunun gelişmesi için ulusal ve uluslararası düzeyde doğrudan yabancı yatırım, teknoloji transferi ve özellikle borç ve ticaret finansmanı alanlarında uluslararası işbirliğini destekleyici, kolaylık sağlayan bir ortamın esas olduğunu kabul ediyoruz. Özellikle, İnternetin gelişiminde, yenilikçiliğin ve özel yatırımların sürükleyicisi olan özel sektör ve sivil toplumun rolü önemlidir. Uluslararası ve ulusal ortam yatırım ve yenilikçiliği desteklediğinde, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde ağ sisteminin her iki ucunda artı değer üretilir.

55. Günlük operasyonlarda özel sektörün liderlik etmesi ve yenilikçilik ve uç noktalarda değer oluşturması ile İnternetin bugün bulunduğu sağlam, dinamik ve coğrafi olarak yaygın bir duruma getirilmesi için İnternet yönetişimine ilişkin mevcut düzenlemelerin etkin bir şekilde hizmet etmiş olduğunu kabul ediyoruz

56. İnternet, oldukça dinamik bir araç olmaya devam etmektedir ve bu nedenle İnternet yönetişimi için geliştirecek bir mekanizma ve çerçeve, kapsayıcı ve çoklu uygulamaların geliştirilmesi için ortak bir platform olan İnternetin geometrik büyümesi ve evrimine imkan verebilecek yapıda olmalıdır.

57. İnternetin güvenliği ve istikrarı sağlanmalıdır.

58. İnternet yönetişiminin isimlendirme ve adreslemeden daha fazla anlam ifade ettiğini görüyoruz. İnternet yönetişimi, diğer hususların yanında kritik İnternet kaynakları, İnternetin güvenliği ve güvenilirliği ve kalkınma konuları ile İnternet kullanımıyla ilgili diğer önemli kamu politikalarını da içermektedir.

59. İnternet yönetişiminin, maddi olarak katlanabilirlik, güvenilirlik ve hizmet kalitesini de içeren sosyal, ekonomik ve teknik konuları kapsadığının farkındayız.

60. Bundan başka, dikkat çekilmesi gereken ve mevcut mekanizmalar tarafından yeteri kadar üzerinde durulmayan birbirleriyle kesişen birçok uluslararası kamu politikası konularının bulunduğu farkındayız.

61. Hükümetler, özel sektör, sivil toplum ve uluslararası örgütlerin kendi rolleri dahilinde katılımıyla; şeffaf, demokratik ve çok taraflı bir sürecin başlatılması ve güçlendirilmesine ihtiyaç olduğunu kabul ediyoruz. Bu süreç, gerekli alanlarda uygun çerçeve veya mekanizmaların oluşturulmasını öngörebilir ve böylelikle devam eden mevcut düzenlemelerin evriminin teşviki ile bu bağlamdaki çabalar arasında sinerji oluşturabilir.

62. Herhangi bir İnternet yönetişimi yaklaşımının kapsayıcı ve cevap verebilir olması, aynı zamanda yenilikçi, rekabetçi ve yatırım ortamını desteklemeye devam etmesi gerektiğini vurguluyoruz.

63. Ülkeler, diğer bir ülkenin ülke kodu üst düzey alan adı (ccTLD) ile ilgili kararlara karışmamalıdır. Her ülkenin çok farklı şekilde tanımladığı ve ifade ettiği ccTLD'sine dair kararları ile ilgili meşru çıkarlarına saygı göstermeye, bu düzenlemeleri desteklemeye ve bu ülkelere esnek ve gelişmiş çerçeve ve mekanizmalarla yol göstermeye ihtiyaç vardır.

64. Genel üst seviye alan adları (gTLDs) için kamu politikaları geliştirmede paydaşlar arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesine duyulan ihtiyacın farkındayız.

65. Gelişmekte olan ülkelerin, kalkınma ve kapasite geliştirmenin yanı sıra kendi çıkarlarını yansıtacak şekilde İnternet yönetişimi ile ilgili kararlara katılımlarını en üst seviyeye çıkarma ihtiyacına dikkat çekiyoruz.

66. İnternetin uluslararasılaşmaya devam etmesi ve evrensellik ilkesi çerçevesinde, İnternet yönetişimi ile ilgili Cenevre İlkelerinin uygulanması konusunda hemfikiriz.

67. Diğerlerinin yanı sıra, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterini çok paydaşlı politika diyalogu için yeni bir forum oluşturmaya davet ediyoruz.

68. Tüm ülkelerin uluslararası İnternet yönetişimi konusunda ve İnternette sürekliliği, güvenliği ve istikrarı sağlamak için eşit sorumluluk ve role sahip olması gerektiğini kabul ediyoruz. Aynı zamanda, hükümetlerin, tüm paydaşlarla istişare ederek, kamu politikaları geliştirme ihtiyacının da farkındayız.

69. Gelecekte, hükümetlerin eşit şartlarda, uluslararası kamu politikalarına etki etmeyen günlük teknik ve işlevsel konular dışında, İnternetle ilgili uluslararası kamu politika konuları hakkındaki sorumluluklarını ve rollerini yerine getirmeleri için ileri düzeyde işbirliğine duyulan ihtiyacın farkındayız.

70. Bu işbirliği, ilgili uluslararası örgütleri kullanarak, kritik İnternet kaynaklarının eşgüdümü ve yönetimiyle ilgili kamu politika konularının uygulanabilir evrensel ilkelerinin geliştirilmesini kapsamalıdır. Bu bağlamda, bu kamu politika ilkelerinin gelişimini sağlayacak bir ortam oluşturmaya katkıda bulunmak için İnternetle ilgili önemli başlıklardan sorumlu örgütlere çağrıda bulunuyoruz.

71. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından 2006'nın ilk çeyreğinin sonuna kadar başlatılacak olan, ilgili tüm örgütleri kapsayan geliştirilmiş işbirliği süreci, tüm paydaşları kendi rolleri çerçevesinde dahil edecek, yasal işlemlerle uyumlu bir şekilde mümkün olduğunca çabuk hayata geçirilecek ve yeniliklere cevap verebilecektir. İlgili örgütler, mümkün olduğunca çabuk ve yeniliklere cevap verebilir, tüm paydaşları kapsayacak geliştirilmiş işbirliğine yönelik bir sürece başlamalıdır. Aynı örgütlerden yıllık performans raporları istenmelidir.

72. Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinden, açık ve kapsayıcı bir süreçle, 2006'nın ikinci çeyreğine kadar İnternet Yönetişim Forumu (İYF) adında yeni bir forum oluşturmasını istiyoruz. Forumun yetki alanı şunlardır:

- a) İnternetin güvenliği, istikrarı, sürdürülebilirliği, güçlenmesi ve gelişmesini sağlamak için İnternet yönetişiminin kilit unsurlarıyla ilgili kamu politika konularını tartışmak,
- b) İnternete dair birbiriyle kesişen uluslararası kamu politikaları ve ilgili organlar arasında görüş alışverişini kolaylaştırmak ve herhangi bir mevcut organın ilgi alanı dışında kalan konuları tartışmak,
- c) İlgili hükümetlerarası örgütler ve onların ilgi alanına giren diğer kurumlar arasında arayüz oluşturmak,
- d) Bilgi alışverişi ve en iyi uygulamaların paylaşılmasını sağlamak ve bu bağlamda, akademik, bilimsel ve teknik camianın uzmanlığından tam olarak yararlanmak,
- e) Gelişmekte olan dünyada İnternete erişebilirliği hızlandırmak ve maddi açıdan katlanabilirliği sağlamak için tüm paydaşlara araçlar ve yollar önermek,
- f) Özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki paydaşların mevcut ve/veya gelecekte İnternet Yönetişimi mekanizmalarına katılımlarını güçlendirmek ve geliştirmek,
- g) Yeni oluşan konuları tanımlamak, ilgili organların ve kamuoyunun dikkatine sunmak ve gerekli yerlerde tavsiyelerde bulunmak,
- h) İnternet yönetişimi için yerel bilgi ve uzmanlık kaynaklarını kullanarak gelişmekte olan ülkelerin kapasite geliştirmesine katkı sağlamak,
- i) İnternet yönetişimi süreçleri ile ilgili DBTZ ilkelerinin hayata geçirilmesini sürekli olarak desteklemek ve değerlendirmek,
- j) Diğerlerine ilaveten kritik İnternet kaynaklarıyla ilgili konuları tartışmak,
- k) Günlük kullanıcılar açısından İnternetin kullanımı ve kötü niyetli kullanımından kaynaklanan sorunlara çözüm bulmaya yardımcı olmak,
- l) Forumun tutanaklarını yayınlamak.

73. İnternet Yönetişim Forumu, çalışma ve işlemlerinde çok taraflı, çok paydaşlı demokratik ve şeffaf olacaktır. Bu amaçla, önerilen İnternet Yönetişim Forumu;

- a) Bu süreçte kapsanan tüm paydaşlar yani hükümetler, iş dünyası, sivil toplum ve hükümetlerarası örgütler arasında tamamlayıcı role özel bir vurgu ile mevcut İnternet yönetişimi üzerine inşa edilecek,
- b) Belli aralıklarla gözden geçirilen hafif ve merkezi olmayan bir yapı olacak,
- c) Gerektiğinde periyodik olarak toplanacak. İnternet Yönetişim Forumu toplantıları, ilke olarak, lojistik destek almak amacıyla, diğerlerine ilaveten ilgili büyük Birleşmiş Milletler konferanslarıyla paralel yapılabilir.

74. Birleşmiş Milletler Genel Sekreterini, tüm paydaşların İnternet yönetişimindeki yetkilerinin ve tam katılımın gerekliliğini dikkate alarak, Forumun oluşturulması için tüm seçeneklerin çalışılması konusunda teşvik ediyoruz.

75. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, Birleşmiş Milletlere üye ülkelere Forumun faaliyetlerini düzenli olarak rapor eder.

76. Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinden, Forumun oluşumundan itibaren 5 yıl içinde Forumun devamının istenip istenmediği konusunda Forum katılımcılarıyla resmi istişare ile bir çalışma yapmasını ve bu konudaki tavsiyelerini Birleşmiş Milletlere üye ülkelere iletmesini istiyoruz.

77. İYF'nin gözetim fonksiyonu olmayacak ve mevcut düzenlemeler, mekanizmalar, enstitüler veya örgütlerin yerini almayacaktır; fakat, onları dahil edecek ve uzmanlıklarından faydalanacaktır. Bu, tarafsız, mükerrer olmayan ve bağlayıcı bir süreç olacaktır. Bu, İnternet'in günlük işlemlerine ve teknik operasyonlarına katılımını içermez.

78. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri dengeli coğrafi temsili dikkate alarak tüm paydaşları ve ilgili tarafları İYF açılışına katılmaları için davet etmelidir. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri ayrıca;

- a) DBTZ sürecinde ortaya çıkan ITU'nun kanıtlanmış uzmanlığı dahil ilgili tüm paydaşlardan uygun kaynakları talep etmeli ve
- b) İYF'yi desteklemek için çok paydaşlı katılımı da sağlayarak etkili ve maliyet etkin bir birim kurmalıdır.

79. İnternet yönetişimiyle ilgili daha farklı konular ilgili diğer forumlarda ele alınmaya devam edilecektir.

80. Binyıl Kalkınma Hedefleri de dahil uluslararası mutabakat sağlanmış kalkınma amaç ve hedeflerini gerçekleştirmek için bir araç olan İnternetin genişleme ve yaygınlaşması konusunu tartışmak ve bu konuda işbirliği yapmak amacıyla ulusal, bölgesel ve uluslararası seviyede çok paydaşlı süreçlerin gelişimini teşvik ediyoruz.

81. Cenevre İlkeleri'nin gerçekleştirilmesi konusundaki ortak kararımızı yineliyoruz.

82. Yunan Hükümeti'nin İYF'nin ilk toplantısını 2006'dan önce Atina'da yapma konusundaki cömert teklifini memnuniyetle karşılıyor ve İYF'nin açılış toplantısına tüm paydaşların ve ilgili tüm tarafların katılımı için Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin davetlerini iletmesini bekliyoruz.

UYGULAMA VE İZLEME

83. Kapsayıcı, kalkınma odaklı bir Bilgi Toplumu oluşturmak sürekli ve çok paydaşlı çaba gerektirir. Bundan dolayı, DBTZ sürecinde ve Zirve'nin Cenevre ve Tunus aşamalarında varılan anlaşma ve sonuçların gerçekleştirilmesinin ve izlenmesinin sürekliliğini sağlamak için ulusal, bölgesel ve uluslararası seviyede çalışmayı görev kabul ediyoruz. Bilgi Toplumu inşa etmenin çok yönlü doğası göz önüne alındığında; farklı rol ve sorumluluklarına göre hükümetler, özel sektör, sivil toplum, Birleşmiş Milletler ve diğer uluslararası örgütler arasında etkin işbirliği ve bunların uzmanlıklarının sağlayacağı kaldıraç etkisi önemlidir.

84. Hükümetler ve diğer paydaşlar, daha fazla emek ve kaynak gerektiren alanları tanımlamalı, bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimde ve bu teknolojileri kullanmada hala marjinal düzeyde olan insan ve gruplara özel vurgu yaparak, DBTZ'in sonuçları için yerel, ulusal, bölgesel ve uluslararası seviyede uygulama stratejileri, mekanizmalar ve süreçleri birlikte tanımlamalı ve gerekli olduğu alanlarda geliştirmelidir.

85. Ulusal düzeyde Cenevre Eylem Planı'nı içeren DBTZ sonuçlarının gerçekleştirilmesinde diğer paydaşlarla işbirliğinin lider rolü göz önüne alındığında, kapsamlı, çok yönlü düşünülmüş, ileri görüşlü ve sürdürülebilir bir ulusal e-stratejisi henüz bulunmayan ülkelerin hükümetlerini, BİT stratejileri ve sektörel e-Stratejiler dahil e-Stratejilerini³ mümkün olduğunca erken ve 2010 yılından önce ulusal kalkınma planı ve yoksulluğu azaltma stratejilerinin bir bileşeni olarak değerlendirmeleri yönünde teşvik ediyoruz.

86. İnsan odaklı, kapsayıcı ve kalkınma odaklı Bilgi Toplumu oluşturmayı amaçlayan bölgesel ve uluslararası bütünleşme çabalarını destekliyoruz ve bilgi paylaşımını desteklemek için bölgelerarası ve bölgeler-İçi güçlü işbirliğinin vazgeçilmez olduğunu tekrar vurguluyoruz. Bölgesel işbirliği, ulusal kapasite geliştirme ve bölgesel uygulama stratejilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmalıdır.

87. Görüş alışverişi, deneyim ve kaynakların etkin paylaşımının, DBTZ sonuçlarının bölgesel ve uluslararası seviyede uygulanması için esas olduğunu teyit ediyoruz. Bundan dolayı, e-Strateji ve politikaların tasarımı, gerçekleştirilmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesiyle ilgili tüm paydaşlar arasında bilgi ve deneyim paylaşma çalışmaları yapılmalıdır. Gelişmekte olan ülkelerde sayısal uçurumu önlemek için sürdürülebilir bir şekilde yoksulluğu azaltmanın, daha iyi bir ulusal kapasite geliştirmenin ve ulusal teknolojik gelişmenin teşvik edilmesinin temel unsurlar olduğunun farkındayız.

³ Metin boyunca, "e-Stratejiler" ifadesi BİT stratejileri ve sektörel stratejileri kapsamaktadır.

88. Hükümetlerin uluslararası işbirliği ve tüm paydaşlar arasındaki ortaklık sayesinde, kalkınmanın hizmetinde bir araç olarak bilgi ve iletişim teknolojilerinin potansiyel faydalarının ortaya çıkarılması yönündeki çabalarımızın başarıya ulaşacağı, ulusal ve yerel öncelikleri belirlemenin yanında, Binyıl Kalkınma Hedeflerini de kapsayan uluslararası kabul edilmiş kalkınma amaç ve hedeflerini başarmak için bilgi ve malumatın etkin kullanımının sağlanacağı ve böylece tüm insanlığın sosyo-ekonomik gelişiminin artacağını tekrar vurguluyoruz.

89. Tüm paydaşlarla uluslararası işbirliğini geliştirerek teknoloji alışverişi, teknoloji transferi, insan kaynağı geliştirme ve eğitim faaliyetlerinin desteklenmesiyle, uluslararası, bölgesel ve ulusal bağlantılabilirlik ve maddi olarak katlanılabilir erişimi geliştirmeye ve böylelikle gelişmekte olan ülkelerin yenilikçilik kapasitelerinin artırılarak Bilgi Toplumuna tam katılım ve katkıları gerçekleştirilmeye kararlıyız.

90. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin ekonomik büyüme ve kalkınmadaki rolünü de göz önüne alarak herkesin bilgi ve malumata adil erişimini sağlama konusundaki kararlığımızı tekrar beyan ediyoruz. Cenevre Eylem Planı'nda ortaya konulan gösterge hedefleri başarmaya yönelik çalışmaları kendimize görev bilmekteyiz, ki bu hedefler bağlantılabilirliğin geliştirilmesi ve evrensel, her zaman ve her yerde erişilebilen, ayrımcı olmayan, adil ve mali olarak karşılanabilir bir erişimin ve BİT kullanımının, ulusal şartlar da gözetilerek 2015'den önce başarılmasını ve Binyıl Kalkınma Hedefleri de dahil, uluslararası kabul edilmiş kalkınma amaç ve hedeflerini gerçekleştirecek bir araç olarak BİT'in kullanımını içermektedir. Bu hedefler aşağıdaki tedbirler aracılığı ile gerçekleştirilecektir:

- a) Ulusal e-Stratejilerin belirli zaman kısıtlarını içerecek tedbirlerle, yerel ve ulusal kalkınma önceliklerini de göz önünde bulundurarak yerel, ulusal ve bölgesel eylem planları ile uyumunun sağlanması ve onların içerisinde ana unsur olarak yer alması,
- b) İlgili pazarı ve kültürel şartları da dikkate alarak özellikle küçük, orta ve mikro işletmelerde girişimciliği geliştirmek ve desteklemek için yerli kaynakların harekete geçirilmesi kadar, doğrudan yabancı yatırımları destekleyici bir uluslararası ortam oluşturulmasının teşviki ve ulusal gerçekleri yansıtacak politikalar geliştirilmesi ve uygulanması. Bu politikalar, ekonomik gelişmeyi güçlendirmek ve bu hedeflere destek olacak rekabetçi ortamın oluşturulması için şeffaf ve düzenleyici bir çerçevede yansıtılmalıdır,
- c) Yaşam boyu öğrenim ve uzaktan öğrenimi de kapsayan konuyla ilgili eğitim sistem ve programlarının geliştirilmesi ve sunulması yoluyla gençleri, yaşlıları, kadınları, yerlileri, engellileri ve kırsal kesimdeki insanları içeren herkes için BİT'in güvenli kullanımı ve BİT kapasitesinin oluşturulması,
- d) Bilgi Toplumunu kurarken karar alma süreçlerinde kızların ve kadınların aktif katılımlarını destekleyen ve motive eden özellikle bilim ve teknolojiye BİT konularında etkin eğitim ve uygulama programlarının gerçekleştirilmesi,

- e) Engellileri de kapsayacak şekilde herkesin erişimini destekleyecek yardımcı teknolojilerin kullanımı ve evrensel tasarım kavramlarının oluşumuna özel önem verilmesi,
- f) Donanımın yanında yazılım ve giderek yakınsayan teknolojiler vasıtasıyla küçük topluluklar dahil her seviyede maddi olarak katlanılabilir erişimi, kapasite geliştirmeyi ve yerel içeriği amaçlayan kamu politikalarının teşviki,
- g) Acil yardımda küresel işbirliği, yaşam kalitesinin ve çevresel koşulların kalitesinin artmasına yardımcı olan sağlık çalışanlarına erişim ve bunlar arasındaki ağ gibi özel alanlarda dünyadaki sağlıkla ilgili bilgiye ve tele-tıp hizmetlerine erişimin geliştirilmesi,
- h) Posta hizmetleri ve ağlarının kullanımının ve erişimin geliştirilmesi için BİT kapasitesinin artırılması,
- i) Tarımsal bilgiye erişimi, yoksullukla mücadeleyi, yerele ilişkin tarımsal bilginin üretimi ve buna erişimi geliştirmek için BİT kullanımı,
- j) Her seviyede e-devlet sistemlerinin birlikte çalışılabilirliğini ve gelişimini iyileştirmek için açık standartlara dayanan e-devlet uygulamalarının geliştirilmesi ve uygulanması, böylece kamu bilgileri ve hizmetlerine erişimin ilerletilmesi ve herhangi bir kişi tarafından herhangi bir yerden, herhangi bir zamanda ve herhangi bir araçla erişilebilir hizmetler ve BİT ağlarının gelişimine katkı sağlanması,
- k) Başta az hizmet alan topluluklar olmak üzere toplumların bağlanabilirliğini ve BİT okur-yazarlığını geliştiren, bilgiye eşit ve serbest erişimi sağlayan kamusal hizmet rolü nedeniyle özellikle kütüphanelerin; resmi veya gayri resmi eğitim, bilim ve yenilikçiliği destekleyen, sayısal form dahil geniş ve çeşitli içeriği barındıran, karşılanabilir maliyetlerle, adil, açık, erişim sağlayan, geliştirici rollere sahip ve herkese açık ve ücretsiz olan ve kütüphaneler, arşivler ve müzeler gibi eğitsel, kültürel ve bilimsel kuruluşların desteklenmesi,
- l) Yerli ve/veya mahalli dillerde içerik geliştirmek için tüm bölgelerde toplumların kapasitesinin güçlendirilmesi,
- m) Ulusal, bölgesel ve uluslararası seviyelerde kaliteli e-içerik geliştirmenin güçlendirilmesi,
- n) Tüm insanların, özellikle mağdur kesimlerin, gelişmekte olan ülkelerdeki halkın ve eğitim ve öğrenim için diğerlerinin yanı sıra radyo ve televizyonu kullanan toplumların bilgi ve kültüre evrensel erişimlerini desteklemek için yeni ve geleneksel medyanın kullanımının teşvik edilmesi,
- o) Uygun olan ulusal yasaların geliştirilmesini içeren vasıtalar dahil medyanın çeşitliliği, çoğulculuğu, bağımsızlığı ve bilgi alma hakkının tanınması. Medyanın bilgiyi yüksek etik ve profesyonel standartlara uygun olarak kullanma ve işleme sorumluluğunda olmasına yönelik çağrımızı tekrarlıyoruz. Özellikle insan becerilerinin gelişimi, teknik kaynaklar ve altyapı dikkate alınarak, medyayı etkileyen uluslararası dengesizliklerin azaltılmasına yönelik ihtiyacı kabul ediyoruz. Bu unsurlara vurgu, “Cenevre İlkeler Bildirgesi”nin 55-59’uncu paragraflarına dayanılarak yapılmaktadır.

- p) BİT'in üretimi, kullanımı ve atıklarının insanlar ve çevre üzerindeki negatif etkisini en aza indirmek için BİT yatırımcı ve girişimlerinin güçlü şekilde çevre dostu üretim süreçleri geliştirme ve kullanma konusunda teşvik edilmesi. Bu bağlamda gelişmekte olan ülkelerin belirli ihtiyaçlarına özel ihtimam göstermek gerekmektedir.
- q) Gençler ve çocukları BİT yoluyla kötüye kullanılmak ve sömürülmekten korumak için düzenleyici, oto-düzenleyici ve etkili diğer politika ve düzenlemelerin ulusal eylem planları ve e-stratejilere dahil edilmesi,
- r) Bilimde, teknolojiye ve yüksek eğitimde işbirliğini geliştirmek için uluslararası, ulusal ve bölgesel seviyede ileri araştırma ağlarının geliştirilmesinin teşvik edilmesi,
- s) BİT'in kalkınmaya etkisini maksimize etmeyi kolaylaştırmak için topluluk seviyesinde gönüllü hizmetlerin teşvik edilmesi,
- t) Daha büyük verimlilik ve istihdam sağlayan, tele-iş de dahil esnek çalışma yolları geliştirmek için BİT kullanımının teşvik edilmesi.

91. Felaketlerin azaltılması, sürdürülebilir gelişme ve yoksulluğun yok edilmesi arasındaki ilişkinin ve felaketlerin çok kısa bir zamanda yatırımları ciddi bir şekilde azaltacağı ve sürdürülebilir kalkınma ve yoksullukla mücadele için temel bir engel teşkil edeceğinin farkındayız. BİT'in ulusal, bölgesel ve uluslararası seviyede çok önemli kolaylaştırıcı rolünü biliyoruz. Bu roller şunlardır:

- a) Özellikle gelişmekte olan ülkeler olmak üzere ülkelerin felaket erken uyarı, yönetim ve acil durum iletişimleri için BİT araçları kullanımına yönelik kapasitesinin genişletilmesi ve teknik işbirliğinin teşviki,
- b) Felaket yönetimi için bilgiye kolay erişim ve paylaşım için bölgesel ve uluslararası işbirliğinin oluşturulması ve gelişmekte olan ülkelerin kolay katılımı için usuller bulunmasının sağlanması,
- c) Standart temelli izleme ve ulusal ve bölgesel ağlar ile bağlantılı, dünya çapında erken uyarı sistemlerinin kurulması ile ilgili uzun süreli çalışmalar ve özellikle yüksek risk bölgelerinde dünya genelinde acil felaket sistemlerinin kurulması.

92. Ülkeleri ve ilgili diğer kurumları uygun kaynakların seferber edilmesini hesaba katarak çocuk yardım hatları sağlanması konusunda teşvik ediyoruz. Bu amaçla kolay hatırlanır numaraların tüm hatlardan ve ücretsiz aranması sağlanmalıdır.

93. Tarih ve kültürel bilgimizi gelecek nesillerin faydalanması için sayısallaştırmaya uğraşyoruz. Kamu ve özel sektörde, teknolojik eskimişlikle baş etmek için bilgiye devamlı erişim ve uzun vadeli korumayı, standart temelli sayısal arşivleme ve yenilikçi çözümleri içeren etkin bilgi yönetimi politikalarını teşvik ediyoruz.

94. Bilgi Toplumunun sunduğu imkanlardan herkesin faydalanması gerektiğini düşünüyoruz. Bu sebeple, devletleri, uluslararası hukuka ve BM Tüzüğüne aykırı tek taraflı önlemlerden etkilenen ülkelere ve ekonomik ve sosyal gelişmeleri ve halkının yaşam koşullarının iyileşmesi engellenen ülkelere gönüllük esasıyla destek olmaya davet ediyoruz.

95. Uluslararası ve devletlerarası kuruluşları, kaynakları nispetinde politika analizleri ve kapasite inşası programları geliştirmeye çağırıyoruz. Bu programlar, BİT'e ilişkin pratik ve tekrarlanabilir deneyimler ve işletmelerin rekabet edebilirliklerinin geliştirilmesi yoluyla yoksulluğu azaltıcı ve ekonomik gelişmeyi destekleyici politika ve eylemlere dayanmalıdır.

96. Güvenilir, şeffaf ve ayrımcı olmayan politika ve düzenleyici çerçeve oluşturmanın önemini hatırlatıyoruz. Bu amaçla, ITU ve diğer bölgesel örgütler, ilgili uluslararası antlaşmalara dayanarak, tüm ülkelerce radyo frekans genişliğinin akılcı, etkin ve ekonomik kullanımı ve eşit erişimi konusunda adımlar atmalıdır.

97. İnsan merkezli, kapsayıcı ve kalkınma odaklı Bilgi Toplumunu başarıyla inşa etmek için çok paydaşlı katılımcılığın zorunlu olduğunu ve bu süreçte hükümetlerin çok önemli rol oynadığını kabul ediyoruz. DBTZ sonuçlarının uygulamasında bütün paydaşların katılımı ve Binyıl Kalkınma Hedeflerini de içeren uluslararası kabul edilmiş kalkınma amaç ve hedeflerine ulaşmada ülkelere yardım edilmesi hedefi çerçevesinde ulusal, bölgesel ve uluslararası seviyede bu sonuçları takip etmenin başarı için kilit olduğunu altını çiziyoruz.

98. Tunus ve Cenevre sonuçlarının etkin uygulanabilmesi için paydaşlar arasında sürekli ve güçlendirilmiş bir işbirliğinin, örneğin, kamu-özel sektör işbirliğini içeren ulusal, uluslararası ve bölgesel çok paydaşlı ortaklığın teşviki, BİT sektöründeki gelişim ortakları ve aktörler, gelişmekte olan ülkeler ve az gelişmiş ülkeler arasında ortak çaba ve diyalog içerisinde ulusal ve bölgesel çok paydaşlı tematik platformların teşvikini destekliyoruz. Bu bağlamda, örneğin ITU'nun öncülük yaptığı "Connect the World" girişimine olumlu bakıyoruz.

99. Tunus aşamasının tamamlanmasının ardından, DBTZ'nin amaçları yönünde ilerlemenin sürdürülebilirliğinin sağlanması konusunda fikir birliği içindeyiz ve bu nedenle ulusal, uluslararası ve bölgesel boyutta takip ve uygulama için mekanizmalar kurulması konusunda karar verdik.

100. Ulusal Seviyede: hükümetlerin, DBTZ sonuçlarını temel alarak, bütün paydaşların katılımıyla ve kolaylaştırıcı bir çevrenin önemini dikkate alarak ulusal uygulama mekanizması kurmalarını teşvik ediyoruz. Bu mekanizmada şu unsurlar yer almalıdır:

- a) Binyıl Kalkınma Hedefleri dahil uluslararası kabul edilmiş kalkınma amaç ve hedeflerinin başarılmasına katkıyı amaçlayan yoksulluğu azaltma stratejileri dahil ulusal e-stratejiler, ulusal kalkınma planlarının bir parçası olmalıdır.
- b) Kalkınma paydaşları arasında daha etkin bilgi paylaşımı ve işbirliği, kalkınma için BİT programlarındaki deneyimlerden öğrenilen dersler ve en iyi uygulamaların paylaşımı ve analizi yoluyla BİT, Resmi Kalkınma Yardımı (ODA) stratejilerinin ana teması olmalıdır.
- c) BM Kalkınma Yardımı Çerçevesi altında bulunanlar dahil mevcut iki taraflı ve çok taraflı teknik yardım programları, gerektiğinde

hükümetlerin ulusal seviyede uygulama çabalarına yardım etmek amacıyla kullanılmalıdır.

- d) Ortak Ülke Değerlendirme raporları kalkınma için BİT bileşenini de içermelidir.

101. Bölgesel düzeyde;

- a) Devletlerin talepleri üzerine, bölgesel hükümetlerarası örgütler diğer paydaşlarla işbirliği içinde, Binyıl Kalkınma Hedefleri dahil uluslararası kabul edilmiş kalkınma amaç ve hedeflerine erişmeye odaklanarak kalkınmada BİT'in kullanımına yönelik politika tartışmalarının yanında, bölgesel düzeyde bilgi ve deneyim alışverişi ve DBTZ uygulama etkinlikleri düzenlemelidir.
- b) BM Bölgesel Komisyonları onaylanmış bütçe kaynakları içinde ve üye ülkelerin talepleri çerçevesinde, uygun aralıklarla bölgesel ve alt-bölgesel örgütlerle işbirliği içinde bölgesel DBTZ izleme faaliyetleri düzenleyebilir. Bunun yanında üye ülkelere, bölgesel stratejiler geliştirilmesi ve bölgesel konferansların sonuçlarının gerçekleştirilmesinde bilgi ve teknik destek sağlayabilir.
- c) Çok paydaşlı yaklaşımın ve bölgesel DBTZ uygulama faaliyetlerine özel sektörün, sivil toplumun, Birleşmiş Milletler'in ve diğer uluslararası örgütlerin katılımının önemli olduğunu düşünüyoruz.

102. Uluslararası seviyede, kolaylaştırıcı ortamın önemini de dikkate alarak;

- a) Zirvenin Cenevre ve Tunus aşamalarının sonuçlarının uygulanması ve izlenmesinde Zirve belgelerindeki ana tema ve eylemler dikkate alınmalıdır.
- b) Her BM kuruluşu görev ve yetkinlerine göre, yönetim organlarının aldığı kararlara uygun bir şekilde ve onaylanmış kaynakları dahilinde hareket etmelidir.
- c) Uygulama ve izleme, hükümetlerarası ve çok paydaşlı bileşenler içermelidir.

103. BM kurumlarına ve diğer hükümetlerarası kuruluşlara, UNGA 57/270 B Kararıyla aynı doğrultuda, ulusal hükümetlere uygulama çabalarında yardımcı olmak için sivil toplum ve iş dünyasını da kapsayan farklı paydaşlar arasında faaliyetler düzenlemek üzere çağrıda bulunuyoruz. BM Genel Sekreterinden, BM koordinasyon için Yönetim Kurulu Sistemi (CEB) üyelerinin danışmanlığında, CEB içinde, ilgili BM organları ve kurumlarını da içeren Bilgi Toplumu üzerine bir BM Grubu kurmasını talep ediyoruz. Bu grubun görevi DBTZ'nin sonuçlarının gerçekleştirilmesine yardımcı olmak ve CEB'e bu Gruptaki lider kurumlar ve ITU, UNESCO ve UNDP tarafından gerçekleştirilen DBTZ faaliyetlerini ve deneyimleri de göz önüne alarak tavsiyelerde bulunmaktır.

104. Ayrıca, BM Genel Sekreterinden Haziran 2006'ya kadar ECOSOC üzerinden UNGA'ya, DBTZ'nin sonuçlarının gerçekleştirilmesinde kurumlar arasındaki eşgüdümün usulü üzerine, izleme sürecine ilişkin tavsiyeleri de içeren bir rapor hazırlamasını talep ediyoruz.

105. ECOSOC'un, DBTZ'nin, Tunus ve Cenevre sonuçlarının sistemli bir şekilde izlenmesini temenni ediyoruz. Bu amaçla, ECOSOC'un 2006'daki bağımsız oturumunda çok paydaşlı yaklaşımı da dikkate alarak, Kalkınma için Bilim ve Teknoloji Komisyonunun (CSTD) güçlendirilmesini de içerecek şekilde Komisyonun; görev, gündem ve içeriğini gözden geçirmesini talep ediyoruz.

106. DBTZ'nin gerçekleştirilmesi ve izlenmesi belli başlı BM konferanslarının bütünlük izlenmesinin ana unsuru olmalı ve Binyıl Kalkınma Hedeflerini de kapsayan uluslararası kabul edilmiş kalkınma amaç ve hedeflerine katkıda bulunmalıdır. Bu çaba, yeni herhangi bir operasyonel organ kurmayı içermemelidir.

107. Gelişmekte olan ülkelerin BİT sektörlerinin gelişimi için eşit fırsat yaratabilmek amacıyla uluslararası ve bölgesel örgütler, ulusların BİT'e evrensel erişebilirliklerini değerlendirmeli ve düzenli rapor etmelidir.

108. Uluslararası seviyede Cenevre Eylem Planı'ndaki eylem ve temalar dikkate alınarak ve uygun durumlarda BM birimleri tarafından yönetilmesi veya örgütlenmesi gereken çok paydaşlı uygulamalara büyük önem vermekteyiz. Bu belgenin ekinde yer alan bir belge, Cenevre Eylem Planında öngörülen eylemlerle ilgili kolaylaştırıcı/moderatör rol üstlenebilecek örgütlerin gösterge niteliğinde kesin olmayan bir listesini içermektedir.

109. DBTZ sürecinde BM birimleri, özellikle ITU, UNESCO ve UNDP tarafından gerçekleştirilen faaliyetler ve deneyimler tam olarak kullanılmaya devam edilmelidir. Bu üç birim, Eylem Planı'nın uygulamasında lider kolaylaştırıcı rol oynamalı ve Ek'te belirtildiği gibi bir eylem alanları moderatörleri/kolaylaştırıcılar toplantısı düzenlemelidir.

110. Çok paydaşlı uygulama faaliyetlerinin eşgüdümü, faaliyetlerin mükerrerliğini önlemede yardımcı olacaktır. Bu eşgüdüm, diğer hususların yanı sıra bilgi değişimi, bilginin üretilmesi, iyi deneyimlerin paylaşımı, gelişmekte olan çok paydaşlı ve kamu-özel sektör işbirliklerinin geliştirilmesine yardımcı içermelidir.

111. BM Genel Kurulu'nun (UNGA) 2015'te DBTZ sonuçlarının uygulanmasının genel değerlendirmesini yapmasını talep ediyoruz.

112. Paragraf 113-120'de açıklandığı gibi, üzerinde uzlaşılan bir yöntem kullanılarak periyodik bir değerlendirme yapılması için çağrı yapıyoruz.

113. Toplulukların bağlantı göstergelerini de içeren uygun göstergeler ve kıyaslamalar hem yerel hem uluslararası bağlamda sayısal uçurumun büyüklüğünü açıklamalı ve Binyıl Kalkınma Hedefleri dahil uluslararası kabul edilmiş kalkınma amaç ve hedeflerine ulaşmak için BİT kullanımının küresel gelişimi düzenli olarak izlenmeli ve değerlendirilmelidir.

114. Sayısal uçurumu ölçmek amacıyla özel BİT göstergelerinin geliştirilmesi önem arz etmektedir. “Kalkınma için BİT Ölçümünde Ortaklık” girişiminin Haziran 2004’te başlatıldığını biliyoruz. Bu girişimdeki faaliyetler:

- a) Temel BİT göstergeleri seti geliştirmek; BM İstatistik Komisyonu tarafından değerlendirilmek ve kararlaştırılmak üzere uluslararası kıyaslanabilir BİT istatistiklerinin ulaşılabilirliğinin artırılması ve bunların değerlendirilmesi için ortak bir çerçeve oluşturulması,
- b) Bilgi Toplumunun izlenmesi için gelişmekte olan ülkelerde kapasite geliştirilmesinin teşvik edilmesi,
- c) Yoksulluğu azaltma ve kalkınmada BİT’in mevcut ve potansiyel etkilerini değerlendirmek,
- d) Sayısal uçurumu çeşitli boyutlardan ölçmek için cinsiyeti ayırıştırıcı göstergeler geliştirmektir.

115. “Kalkınma İçin BİT Ölçümünde Ortaklık”ta tanımlandığı üzere temel BİT gösterge seti üzerine yapılandırılacak olan “Sayısal Fırsat İndeksi” ve “BİT Fırsat İndeksi” çalışmalarının başlatıldığını biliyoruz.

116. Ayrıca, bütün endeks ve göstergelerin, farklı kalkınma seviyeleri ve ulusal koşulları hesaba katması gerektiğini vurguluyoruz.

117. Bu göstergelerin daha fazla geliştirilmesi, işbirliği içinde, maliyet etkin ve mükerrerlik teşkil etmeyecek biçimde yapılmalıdır.

118. Uluslararası kamuoyunu bölgesel ve ulusal düzeyde gerekli desteği vererek geliştirmekte olan ülkelerin istatistiksel kapasitelerini güçlendirmeye çağırıyoruz.

119. Bilgi Toplumunun inşa edilmesinde yatırımların ve uluslararası işbirliği çabalarının etkinliği değerlendirilerek ve yatırımdaki eksiklikler ve boşlukların belirlenip bunlara çözüm üretecek stratejiler geliştirilerek, Binyıl Kalkınma Hedefleri dahil uluslararası kabul edilmiş kalkınma amaç ve hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla, ülkeler arasındaki gelişmişlik düzeylerini de göz önünde bulundurarak, sayısal uçurumun giderilmesindeki gelişmeleri izlemeyi ve değerlendirmeyi kendimize görev edindik.

120. DBTZ sonuçlarının uygulamaları ile ilgili bilgi paylaşımı değerlendirmenin önemli bir parçasıdır. Tunus aşaması sırasında ilan edilen girişimler için “Altın Kitap” yanında Zirvenin Tunus aşamasının sonuçlarının yanı sıra izlemeye değerli bir kaynak olarak hizmet edecek olan DBTZ Envanteri Raporu’nu takdirle anıyoruz. Tüm DBTZ paydaşlarını, ITU tarafından tutulan envanter veri tabanına faaliyetleriyle ilgili bilgi girmeye devam etmeleri konusunda teşvik ediyoruz. Bu bağlamda, tüm ülkeleri envantere katkıda bulunmak için ulusal düzeyde tüm paydaşların katılımıyla bilgi toplamaya davet ediyoruz.

121. İnterneti halk tarafından erişilebilir küresel bir olanak haline getirmek için İnternet farkındalığını artırma ihtiyacı vardır. Bu küresel olanağın önemi, Zirve’de ele alınan konular, özellikle BİT kullanımının toplumlar ve ekonomiler için sağladığı

imkanlar ve sayısal uçurumu önlemesi gibi konularla ilgili farkındalığı artırmak üzere UNGA'ya 17 Mayıs'ı, her yıl düzenlenmek üzere, Dünya Bilgi Toplumu Günü ilan etmesi için çağrıda bulunuyoruz.

122. Zirvenin Genel Sekreterinden, UNGA Kararları 59/220'de talep edildiği gibi, Zirve sonuçlarını Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna rapor etmesini istiyoruz.

EK

WSIS-05/TUNIS/DOC/6 (Rev. 1)-E

Eylemler	Olası Moderatörler/kolaylaştırıcılar
C1. Kalkınma için BİT'in desteklenmesinde hükümetlerin ve tüm paydaşların rolü	ECOSOC/BM Bölgesel Komisyonları/ITU
C2. Bilgi ve iletişim altyapısı	ITU
C3. Bilgi ve malumata erişim	ITU/UNESCO
C4. Kapasite geliştirme	UNDP/UNESCO/ITU/UNCTAD
C5. BİT kullanımında itimat ve güvenliğin sağlanması	ITU
C6. Kolaylaştırıcı ortam	ITU/UNDP/BM Bölgesel Komisyonları/UNCTAD
C7. BİT Uygulamaları	
e-devlet	UNDP/ITU
e-iş	WTO/UNCTAD/ITU/UPU
e-öğrenme	UNESCO/ITU/UNIDO
e-sağlık	WHO/ITU
e-istihdam	ILO/ITU
e-çevre	WHO/WMO/UNEP/BM Habitat/ITU/ICAO
e-tarım	FAO/ITU
e-bilim	UNESCO/ITU/UNCTAD
C8. Kültürel çeşitlilik ve kimlik, dil çeşitliliği ve yerel içerik	UNESCO
C9. Medya	UNESCO
C10. Bilgi Toplumunun etik boyutu	UNESCO/ECOSOC
C11. Uluslararası ve bölgesel işbirliği	BM Bölgesel Komisyonları/ UNDP/ITU/UNESCO/ECOSOC

Devlet Planlama TeŐkilati MűsteŐarlıĐı

Necatibey Caddesi No:108
Yűcetepe 06100 ANKARA
Tel: 0.312 294 66 50
www.dpt.gov.tr
<http://www.bilgitoplumu.gov.tr>

DPT YAYINLARI BEDELSİZDİR, SATILAMAZ.